

Cau Ysgol Bro Cynllaith Adroddiad Ymgynghori

Os oes angen copi papur o'r ddogfen hon arnoch, neu gopi o'r ddogfen mewn fformat gwahanol, cysylltwch â'r Tîm Trawsnewid Addysg ar 01597 826618, neu e-bost school.organisation@powys.gov.uk

Ymgynghoriad ar gau Ysgol Bro Cynllaith

Cynnwys

1. TROSOLWG O'R YMGYNGHORIAD	3
i) Dulliau ymgynghori	3
ii) Derbyniwyd ymatebion.....	3
iii) Crynodeb o'r materion a godwyd.....	3
2. FFURFLEN YMATEB I'R YMGYNGHORIAD	7
3. YMGYNGHORI Â DISGYBLION	10
4. CYFARFODYDD YMGYNGHORI GYDA STAFF A LLYWODRAETHWYR	13
i) Cyfarfod ymgynghori gyda staff Ysgol Bro Cynllaith	13
ii) Cyfarfod ymgynghori gyda Llywodraethwyr Ysgol Bro Cynllaith	15
5. ESTYN	18
6. MATERION A GODWYD YN YSTOD Y CYFNOD YMGYNGHORI	21
7. RHAGOR O ANOGAETH A CHASGLIAD	133

Ymgynghoriad ar gau Ysgol Bro Cynllaith

1. TROSOLWG O'R YMGYNGHORIAD

Ymgynghorodd Cyngor Sir Powys ar gynnig i gau Ysgol Bro Cynllaith. Mae'r cynnig fel a ganlyn:

- Cau Ysgol Bro Cynllaith o 31 Awst 2025, gyda disgyblion sy'n byw ym Mhowys i drosglwyddo i'w hysgol arall agosaf ym Mhowys.

Cynhaliwyd yr ymgynghoriad rhwng 3 Hydref 2024 a 25 Tachwedd 2024.

i) Dulliau ymgynghori

Roedd y ddogfennaeth ymgynghori ar gael ar wefan y Cyngor drwy gydol y cyfnod ymgynghori, ac fe'i dosbarthwyd i randdeiliaid, fel sy'n ofynnol gan y Cod Trefniadaeth Ysgolion (2018). Roedd fersiynau ar wahân ar gyfer plant a phobl ifanc hefyd ar gael ar wefan y Cyngor drwy gydol y cyfnod ymgynghori.

Gwahoddwyd y sawl yr ymgynghorwyd â hwy i ymateb i'r ymgynghoriad drwy naill ai lenwi ffurflen ymateb ar-lein, llenwi copi papur o'r ffurflen a'i dychwelyd i'r Tîm Trawsnewid Addysg yn Neuadd y Sir, neu drwy e-bostio/ysgrifennu i'r Tîm Trawsnewid Addysg.

Cynhaliwyd cyfarfodydd gyda'r canlynol:

- Staff Ysgol Bro Cynllaith – 17 Hydref 2024
- Llywodraethwyr Ysgol Bro Cynllaith – 17 Hydref 2024
- Disgyblion Ysgol Bro Cynllaith – 17 Hydref 2024

ii) Derbyniwyd ymatebion

Derbyniwyd 81 o ymatebion ysgrifenedig. Cwblhaodd 35 o ymatebwyr y ffurflen ymateb ar-lein a cwblhaodd 20 o ymatebwyr fersiwn Word y ffurflen ymateb i'r ymgynghoriad. Derbyniwyd 26 o ymatebion ysgrifenedig eraill, a oedd yn cynnwys ymateb gan Estyn.

Darperir yr ymateb a dderbyniwyd gan Estyn ar dudalen 15, yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion.

iii) Crynodeb o'r materion a godwyd

Rhestrir y materion a godwyd yn yr ymatebion i'r ymgynghoriad yn fanwl yn adran 6 ar dudalen 18 ymlaen. Mae hyn yn cynnwys ymateb y Cyngor i bob mater.

Mae'r canlynol yn grynodedb o'r materion a godwyd:

1. Sylwadau am yr ysgol
  - 1.1 Sylwadau cadarnhaol cyffredinol am yr ysgol
  - 1.2 Y gallu i gyflwyno'r Cwricwlwm newydd i Gymru
  - 1.3 Sylwadau am ddarpariaeth allgyrsiol yn yr ysgol
  - 1.4 Sylwadau am niferoedd disgyblion / capasiti
  - 1.5 Sylwadau am y defnydd o'r Gymraeg yn Ysgol Bro Cynllaith
  - 1.6 Sylwadau am gefnogaeth i ddisgyblion ADY
  - 1.7 Sylwadau am brofiadau disgyblion y gorffennol
  - 1.8 Sylwadau am ansawdd y ddarpariaeth yn yr ysgol
  - 1.9 Sylwadau am yr ysgol yn ysgol fach
  - 1.10 Sylwadau am adeiladau/tiroedd yr ysgol
  - 1.11 Sylwadau am leoliad yr ysgol
  - 1.12 Mae pawb yn ffrindiau yn yr ysgol
  - 1.13 Cysylltiadau rhwng yr ysgol a'r gymuned
  - 1.14 Cyfeiriad at ddisgyblion sydd wedi trosglwyddo i'r ysgol o ysgolion eraill
  - 1.15 Yr ysgol yw'r ysgol agosaf ar gyfer bron pob disgybl
2. Effaith ar ddisgyblion
  - 2.1 Pryder am fynediad at ddarpariaeth allgyrsiol
  - 2.2 Pryder am yr effaith ar ddisgyblion o orfod symud i ysgol wahanol
  - 2.3 Pryder am yr effaith ar ansawdd addysg i ddisgyblion
  - 2.4 Pryder y byddai disgyblion yn cael eu gwahanu oddi wrth eu ffrindiau
  - 2.5 Pryder y byddai disgyblion yn trosglwyddo i ysgolion yn Sir Amwythig ac y byddent yn colli allan ar gwricwlwm Cymru
  - 2.6 Sylwadau eraill am yr effaith ar ddisgyblion
3. Effaith ar y gymuned
  - 3.1 Pryder cyffredinol am yr effaith ar y gymuned/pentref
  - 3.2 Yr ysgol yw calon y pentref/cymuned
  - 3.3 Sylwadau am yr effaith ar neuadd y pentref
  - 3.4 Byddai cau'r ysgol yn golygu na fyddai pobl eisiau byw yn yr ardal
  - 3.5 Sylwadau am ddatblygiadau tai yn yr ardal
  - 3.6 Sylwadau am effaith cau ysgolion yn y gorffennol ar gymunedau
  - 3.7 Sylwadau am yr effaith ar fusnesau lleol
  - 3.8 Ymholiadau ynghylch beth fyddai'n digwydd i adeilad yr ysgol pe bai'r ysgol yn cau
4. Effaith ar staff
5. Effaith ar rieni / teuluoedd

6. Sylwadau am ddarpariaeth blynyddoedd cynnar
7. Sylwadau am ysgolion bach / gwledig
  - 7.1 Sylwadau cadarnhaol am ysgolion bach/gwledig
  - 7.2 Dylai rhieni allu dewis ysgol fach/ysgol wledig
  - 7.3 Sylwadau eraill am ysgolion bach/gwledig
8. Sylwadau am ysgolion eraill
  - 8.1 Sylwadau ynglyn ag Ysgol Llanrhaeadr
  - 8.2 Sylwadau am ysgolion eraill
9. Goblygiadau teithio
  - 9.1 Byddai'r cynnig yn arwain at deithio ychwanegol
  - 9.2 Pryder am yr effaith ar yr amgylchedd
  - 9.3 Pryder am yr effaith ar fynediad disgyblion at weithgareddau ar ôl ysgol
  - 9.4 Pryder am ddiogelwch disgyblion ar gludiant o'r cartref i'r ysgol
  - 9.5 Sylwadau am gostau trafnidiaeth ychwanegol
  - 9.6 Ymholiadau am bolisi cludiant cartref i'r ysgol y Cyngor
  - 9.7 Sylwadau eraill am oblygiadau teithio
10. Goblygiadau ariannol
  - 10.1 Sylwadau sy'n awgrymu mai'r unig reswm dros y cynnig yw arbed arian
  - 10.2 Sylwadau eraill
11. Beirniadu Cyngor Sir Powys
  - 11.1 Beirniadu dull y Cyngor o ysryried ysgolion/cymunedau bach / gwledig
  - 11.2 Beirniadu triniaeth y Cyngor o'r ysgol
  - 11.3 Beirniadaeth eraill o Gyngor Sir Powys
12. Sylwadau am y Dogfennaeth Ymgynghori
13. Sylwadau am effaith ar grwpiau nodwedd gwarchoddedig
14. Sylwadau am effaith ar y Gymraeg
  - 14.1 Sylwadau am arwyddocâd diwylliannol yr ardal
  - 14.2 Pryder y byddai'r cynnig yn cael effaith negyddol ar y Gymraeg
  - 14.3 Gwelliannau a awgrymir a fyddai'n cael effaith gadarnhaol ar y Gymraeg
  - 14.4 Ni fyddai'r cynnig yn cael effaith negyddol ar y Gymraeg
  - 14.5 Sylwadau eraill am effaith ar y Gymraeg
15. Opsiynau amgen

- 15.1 Cadw'r status quo
- 15.2 Datblygu'r ddarpariaeth yn yr ysgol
- 15.3 Rhannu arweinyddiaeth
- 15.4 Ffederasiwn / uno gydag ysgol arall
- 15.5 'Ystafell ddosbarth yng nghefn gwlad'
- 15.6 Datblygu darpariaeth cyfrwng Cymraeg
- 15.7 Dewisiadau amgen eraill

2. FFURFLEN YMATEB I'R YMGYNGHORIAD

Cwblhaodd cyfanswm o 55 o ymatebwyr y ffurflen ymateb i'r ymgynghoriad. Cwblhaodd 34 o'r ymatebwyr y ffurflen ymateb i'r ymgynghoriad Saesneg a oedd ar gael ar-lein. Cwblhaodd 1 ymatebydd y ffurflen ar-lein yn Gymraeg. Anfonodd 20 o ymatebwyr y ffurflen ymateb i'r ymgynghoriad drwy e-bost.

Mae gwybodaeth am y rhai a gwblhaodd y ffurflen ymateb i'r ymgynghoriad wedi'i ddarparu isod.

Darparwyd sylwadau ysgrifenedig hefyd yn y ffurflenni ymateb i'r ymgynghoriad. Mae'r materion a godwyd yn y sylwadau hyn wedi'u cynnwys yn Adran 6 yr adroddiad hwn.

Rhan 1 – Amdanoch chi

1. Nodwch sut rydych yn gysylltiedig â'r ysgolion y mae'r ymgynghoriad hwn yn effeithio arnynt:

Ymateb	Rhif	%
Llywodraethwr	3	5.45%
Aelod o staff	4	7.27%
Aelod o'r gymuned	17	30.91%
Trefniadaeth e.e. Cyngor Cymuned	1	1.82%
Arall	9	16.36%
Rhiant, gofalwr neu warchodwr	17	30.91%
Darpar riant, gofalwr neu warcheidwad	4	7.27%
Cyfanswm yr ymatebion	55	100%

2. Nodwch pa ysgol yr ydych yn gysylltiedig â hi:

Ymateb	Rhif	%
Ysgol arall	4	7.27%
Dim cyswllt	4	7.27%
Ysgol Bro Cynllaith	47	85.45%
Cyfanswm yr ymatebion	55	100%

3. Nodwch eich cod post os gwelwch yn dda:

Ymateb	Rhif	%
Llanfechain	1	1.82%
Llanfyllin	3	5.45%
Llangedwyn	6	10.91%
Llanrhaeadr-Ym-Mochnant	2	3.64%
Llansantffraid-Ym-Mechain	1	1.82%
Llansilin	24	43.64%

Llanwddyn	1	1.82%
Llanfynydd	2	3.64%
Meifod	1	1.82%
Heb ei ddarparu	4	7.27%
Croesoswallt	9	16.36%
Amwythig	1	1.82%
Cyfanswm yr ymatebion	55	100%

Rhan 3 – Amdanoch chi

12. Beth yw eich oed?

Ymateb	Rhif	%
16-24	1	1.82%
25-34	13	23.64%
35-44	8	14.55%
45-54	5	9.09%
55-64	15	27.27%
65-74	5	9.09%
75-84	1	1.82%
Heb ateb	3	5.45%
Mae'n well gen i beidio â dweud	4	7.27%
Cyfanswm yr ymatebion	55	100%

13. Beth yw eich rhywedd?

Ymateb	Rhif	%
Benyw	39	70.91%
Gwryw	11	20.00%
Heb ateb	3	5.45%
Mae'n well gen i beidio â dweud	2	3.64%
Cyfanswm yr ymatebion	55	100%

14. Ydych chi'n gallu deall, siarad neu ysgrifennu Cymraeg?

Ymateb	Rhif	%
Na	26	47.27%
Heb ateb	2	3.64%
Mae'n well gen i beidio â dweud	8	14.55%
Ie	19	34.55%
Cyfanswm yr ymatebion	55	100%

15. Os oes gennych blant oedran ysgol, a oes ganddynt hawl i dderbyn prydau ysgol am ddim?

Ymateb	Rhif	%
---------------	-------------	----------

Na	20	36.36%
Heb ateb	19	34.55%
Mae'n well gen i beidio â dweud	5	9.09%
Ie	11	20.00%
Cyfanswm yr ymatebion	55	100%

16. Os oes gennych blant oedran ysgol, a oes ganddynt unrhyw anghenion dysgu ychwanegol?

Ymateb	Rhif	%
Na	20	36.36%
Heb ateb	19	34.55%
Mae'n well gen i beidio â dweud	5	9.09%
Ie	11	20.00%
Cyfanswm yr ymatebion	55	100%

17. Ydych chi'n ystyried eich hun yn anabl?

Ymateb	Rhif	%
Na	45	81.82%
Heb ateb	5	9.09%
Mae'n well gen i beidio â dweud	1	1.82%
Ie	4	7.27%
Cyfanswm yr ymatebion	55	100%

18. Beth yw eich grŵp ethnig?

Ymateb	Rhif	%
Heb ateb	3	5.45%
Arall	1	1.82%
Mae'n well gen i beidio â dweud	2	3.64%
Gwyn	49	89.09%
Cyfanswm	55	100%

3. YMGYNGHORI Â DISGYBLION

Cyfarfu swyddogion yr awdurdod lleol â disgyblion Ysgol Bro Cynllaith ar 17 Hydref 2024. Mae nodiadau'r cyfarfod isod:

Presennol:

Marianne Evans, Sarah Astley, Lynda Baker, Ffion Evans – Cyngor Sir Powys
Rhian Jones – Pennaeth, Ysgol Bro Cynllaith

Cyfarfu swyddogion â disgyblion i drafod y cynnig yn ymwneud ag Ysgol Bro Cynllaith.

Fe wnaethon nhw egluro bod y Cyngor yn ystyried cau Ysgol Bro Cynllaith. Esboniwyd mai syniad yn unig oedd hwn ar hyn o bryd, a gofynnwyd i bobl roi gwybod iddyn nhw beth yw eu barn am y syniad hwn.

Gofynnwyd i'r disgyblion ymateb i rai cwestiynau a rhoi eu barn ar y cynnigion.

Dyma grynodedb o'r sylwadau a wnaed:

Beth ydych chi'n meddwl sy'n dda am Ysgol Bro Cynllaith?

- Mae'n ysgol fach felly rydych chi'n adnabod pawb.
- Cymysgedd o grwpiau blwyddyn mewn dosbarthiadau.
- Yr hynaf yr ewch, y mwyaf o waith a gewch.
- Mae gan bob plentyn bersonoliaeth wahanol
- Gallwn wneud llawer o weithgareddau eraill:
  - Rydyn ni'n mynd i nofio i Groesoswallt ar ddydd Gwener
  - Tennis bwrdd
  - Chwaraeon eraill fel pêl-rwyd
- Mae yna glwb brecwast
  - Clwb brecwast bob dydd
  - Mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn mynd i'r clwb brecwast
- Mae gennym glybiau ar ôl ysgol
  - Mae clybiau ar ôl ysgol bob dydd lau a dydd Mercher
  - Rydym yn gwneud crefftiau a gemau yn y clwb ar ôl ysgol
- Rydyn ni'n hoffi'r ardal 'panda'
- Oherwydd ein bod mor agos i'r neuadd rydym yn defnyddio'r neuadd ar gyfer llawer o bethau:
  - Tennis bwrdd yn y neuadd ar ddydd Mercher
  - Cinio yn y Neuadd bob dydd
  - Defnyddio'r neuadd ar gyfer cyngherddau ysgol
- Mae cinio ysgol yn dda

- Rydym yn gwneud llawer o Gymraeg - mae nifer o ddisgyblion yn gallu deall a siarad Cymraeg ond ddim yn rhugl
- Mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn byw yn y pentref neu'r ardal gyfagos, felly gallant gerdded / beicio i'r ysgol
- Does dim llawer o ddisgyblion yn dod i'r ysgol ar fws ysgol.

A oes unrhyw beth nad ydych yn ei hoffi am Ysgol Bro Cynllaith, neu a allai fod yn well?

- Ddim yn hoffi bod pobl ddim yn cadw'r ysgol yn daclus.
- Mae'n well gen i fod tu allan nag yn y gwersi.
- Ddim yn hoffi'r Gymraeg a gorfod dysgu Cymraeg yn yr ysgol.
- Doedd rhai disgyblion ddim yn hoffi mai ysgol fach ydi hi - maen nhw'n meddwl bod yr ysgol yn rhy fach.

Sut fydddech chi'n teimlo pe na bai ysgol yma bellach a bod yn rhaid i chi fynd i ysgol wahanol?

- Dywedodd disgyblion y bydden nhw'n teimlo'n ofidus pe bai'n rhaid iddyn nhw fynd i ysgol fwy
- Byddai llawer o bobl nad ydynt yn eu hadnabod yn yr ysgolion eraill
- Bydden nhw'n teimlo'n drist, gan eu bod nhw wedi bod yn Ysgol Bro Cynllaith ers Derbyn
- Fydden ni ddim yn nabod neb yn yr ysgol arall
- Fydden ni ddim yn gwybod ein ffordd o gwmpas, sut i gyrraedd ystafelloedd dosbarth ac ati
- Byddai'n rhaid i ni godi'n gynt er mwyn cyrraedd yr ysgol gan y byddai'n rhaid mynd ymhellach i ffwrdd.
- Byddai gormod o bobl yn yr ysgol
- Gallai effeithio ar rai rhieni gan fod rhai yn gorfod mynd i'r gwaith yn gynnar
- Byddai'n rhaid i'r staff geisio dod o hyd i swyddi newydd ac fe fydden nhw'n poeni.

A oes unrhyw beth y bydddech chi'n meddwl fyddai'n well am fod mewn ysgol fwy?

- Byddwn yn gwneud mwy o ffrindiau
- Byddai gennym fwy o ffrindiau i fynd i'r ysgol uwchradd gyda nhw.

Beth ydych chi'n meddwl fyddai'r effaith ar y gymuned yn Llansilin pe na bai ysgol yma?

- Byddai'r pentref yn cael ei ddinistrio.

- Byddai pobl yn symud allan o'r pentref i fod yn agosach at ysgolion eraill.
- Byddai llawer o bethau'n torri yn y pentref.
- Byddai Llansilin yn teimlo'n fach iawn.
- Byddai'n teimlo mai dim ond tai sydd yma. Mae llawer o dai newydd yn cael eu hadeiladu.

Gofynnwyd i'r disgyblion a oeddent yn gwybod i ba ysgolion eraill y gallent fynd iddynt pe na bai ysgol yn Llansilin.

- Byddai rhai yn mynd i ysgolion yn Sir Amwythig
- Byddai rhai yn mynd i Ysgol Llanfyllin achos dyma lle maen nhw'n mynd i'r ysgol uwchradd

Beth fyddai'n digwydd petaech chi'n mynd i ysgol yn Lloegr ac nid oedd Cymraeg? Ydych chi'n bryderus?

- Pe na bai Cymraeg yn yr ysgol, byddwn i'n teimlo'n ddrwg gan fod y teulu cyfan yn siarad Cymraeg.
- Byddai rhai yn hapus os nad oedden nhw eisiau dysgu Cymraeg.

Pe byddech chi yn y Cyngor, beth fyddech chi'n ei wneud?

- Ni fyddwn yn cau'r ysgol oherwydd ei fod yn wych. Hoffwn i blant eraill gael y cyfle i fynd yma.
- Byddwn i'n cau'r ysgol oherwydd ei bod hi'n rhy fach. Gwnewch yr ysgol ychydig yn fwy fel y gall mwy o bobl ddod i'r ysgol, mae'n denu mwy o blant.

Atgoffwyd disgyblion fod yr ymgynghoriad ar agor tan 19 Tachwedd 2024, ac fe'u hanogwyd i anfon unrhyw sylwadau pellach oedd ganddynt ar y cynlluniau ymlaen at y Cyngor.

4. CYFARFODYDD YMGYNGHORI GYDA STAFF A LLYWODRAETHWYR

Cynhaliwyd cyfarfodydd ymgynghori gyda staff a llywodraethwyr yr ysgol.

Mae'r materion a godwyd yn y cyfarfodydd hyn wedi'u crynhoi isod:

i) Cyfarfod ymgynghori gyda staff Ysgol Bro Cynllaith

- **Sylwadau am y broses ymgynghori**
  - Pryder na fydd y Cyngor yn cymryd unrhyw sylw o'r ymatebion, bod y penderfyniad wedi'i wneud felly does dim pwynt ymateb.
  - Bu ansicrwydd ynghylch yr ysgol ers 2020. Gadewch lonydd i ni neu gaewch ni os gwelwch yn dda!
- **Pryder am yr effaith ar y gymuned**
  - Mae'n gymuned gref iawn yma.
  - Byddai cau'r ysgol yn lladd y pentref.
- **Ni fydd disgyblion yn gallu cerdded i'r ysgol mwyach**
  - Mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn cerdded i'r ysgol ar hyn o bryd, ond byddai'n rhaid iddynt deithio i ysgolion eraill ar fws.
  - Mae pob disgybl yn nalgyrch yr ysgol
- **Sylwadau am y Grŵp Aros a Chwarae**
  - Mae Grŵp Aros a Chwarae newydd yn y pentref. Maen nhw wedi cael 90 o blant drwy eu llyfrau mewn blwyddyn a hanner, ac mae tua 20 wedi dweud eu bod yn bwriadu anfon eu plant yma.
- **Sylwadau am yr effaith ar staff**
  - Mae llawer o'r staff yn byw o fewn ychydig filltiroedd i'r ysgol, ond byddai'n rhaid iddynt deithio ymhellach o lawer i weithio yn rhywle arall.
  - Sylwadau / cwestiynau am y broses AD a fyddai'n cael ei chynnal pe bai'r ysgol yn cau
  - Pryder y byddai'r llinell amser arfaethedig ar gyfer y broses yn rhoi athrawon mewn sefyllfa anodd yn chwilio am swyddi addysgu os na wneir penderfyniad tan fis Mai, oherwydd bydd y swyddi yn dod allan ym mis Ebrill.
  - A yw pobl yn y sefyllfa hon yn tueddu i ddechrau chwilio am swyddi cyn gwneud penderfyniad terfynol?

- Os bydd staff yn cael eu diswyddo, a yw'n gywir na allan nhw weithio i Bowys am flwyddyn wedyn?
- **Sylwadau am y cwricwlwm**
  - Mae'r cwricwlwm newydd yn cynnwys ffocws ar yr ardal leol, ond ni fydd disgyblion yn cael dysgu am eu hardal leol yn yr un ffordd os ydynt i gyd yn trosglwyddo i ysgolion gwahanol.
- **Sylwadau am ysgolion eraill**
  - Pam dewiswyd Llanrhaeadr fel yr ysgol arall i ddisgyblion?
  - Byddai'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn mynd i Lanfyllin nid Llanrhaeadr
  - Mae Llanrhaeadr yn y cyfeiriad anghywir i'r rhan fwyaf o rieni
  - Mae gan Llanrhaeadr ddau grŵp addysgu – dosbarth Cyfnod Allweddol 1 a Chyfnod Allweddol 2 – yr un peth â ni
  - Oes lle yn Llanrhaeadr i'r holl ddisgyblion?
  - Dechreuodd 2 ddisgybl yn y Dosbarth Derbyn yma eleni oherwydd gwrthodwyd lle iddyn nhw yn Llanrhaeadr, ond rydych chi nawr yn dweud wrthyn nhw am fynd i Lanrhaeadr
- **Ystyriaethau ariannol**
  - Er bod yr ysgol wedi gorfod jyglo pethau, rydym yn ddoeth o ran ein cyllideb, rydym bob amser wedi llwyddo i gyrraedd yno. Rydym yn ymdopi.
- **Mae pobl wedi symud i'r ardal i ddod i'r ysgol**
  - Mae pobl wedi symud yma am eu bod eisiau i'w plentyn brofi ysgol fach wledig.
  - Dyw pobl sydd wedi symud yma ddim yn gyfarwydd â'r ardal, felly maen nhw'n gorfod meddwl lle i anfon eu plentyn nawr.
- **Opsiynau eraill**
  - Cyfeiriad at fodel 'Ystafell Ddosbarth yng nghefn gwlad', i gadw'r ddarpariaeth yn y pentref
  - Byddai'r ysgol yn troi'n lloeren.
  - Byddai hyn hefyd yn golygu y byddai disgyblion yn parhau i gael mynediad i addysg yng Nghymru ac y byddent yn parhau yn y sector uwchradd ym Mhowys
- **Sylwadau am y Gymraeg**

- Pe bai Ysgol Bro Cynllaith yn ysgol Gymraeg, a fyddech chi wedi gadael llonydd i ni?
- Mae'r Gymraeg yn dda iawn yn yr ysgol.
- Os yw disgyblion yn trosglwyddo i ysgolion yn Lloegr, ni fyddant yn dysgu unrhyw Gymraeg
- Pe byddem yn cael addysg Gymraeg yn yr ysgol hon, efallai y byddem yn cael plant yn ôl sydd wedi mynd i Lanrhaeadr.
- Mae llawer o hanes Cymru yn yr ardal hon.

ii) **Cyfarfod ymgynghori gyda Llywodraethwyr Ysgol Bro Cynllaith**

- **Sylwadau am gyfarfod cyhoeddus**

- A fydd yna bresenoldeb yn y cyfarfod cyhoeddus sy'n cael ei drefnu yn lleol?
- O ran dod â'r gymuned efo chi, byddai'n fuddiol pe bai cynrychiolaeth
- Rydych wedi cwrdd â disgyblion, staff a llywodraethwyr, ond dylai rhieni hefyd gael y cyfle hwn

- **Sylwadau am effaith ar y gymuned**

- Byddai cau'r ysgol yn dinistrio'r gymuned
- Pe na bai ysgol yma, ni fyddai pobl yn symud yma
- Mae digwyddiadau a gweithgareddau'r ysgol yn helpu pobl sy'n symud i'r ardal i setlo'n gyflym
- Pryder y bydd yr oedran cyfartalog yn y pentref yn codi gan na fydd pobl ifanc eisiau symud i'r ardal
- Mae llawer o dai yn cael eu hadeiladu yn yr ardal
- Mae £10,000 yn cael ei dalu gan y Cyngor bob blwyddyn am rentu'r neuadd. Pe bai'r ysgol yn cau ac na fydd y Cyngor yn cyfrannu'r swm hwn bellach, byddai'n rhaid i'r neuadd wneud newidiadau llym

- **Sylwadau am effaith ar staff**

- Cwestiynau am yr amserlenni ac a fyddai digon o amser i roi rhybudd tymor llawn i staff addysgu
- Mae'r athrawon a'r staff cymorth wedi gwneud yn dda yn rheoli cymaint o ansicrwydd dros gymaint o flynyddoedd
- Cydnabod bod y weinyddiaeth, llywodraethu, trefniadau arweinyddiaeth yn anoddach mewn ysgol fach oherwydd bod llai o staff

- **Sylwadau am ysgolion eraill**

- Ymholiadau am amserlenni i rieni ddod o hyd i leoedd mewn ysgolion eraill gan y byddai y tu allan i'r ffenestr arferol i dderbyn ysgolion cynradd, yn enwedig i rieni sy'n dewis mynd i Swydd Amwythig.
  - Mae nifer o ysgolion eraill sy'n agosach na Llanrhaeadr
  - Mae gan Llanrhaeadr ddosbarthiadau oedran cymysg hefyd
  - Mae disgyblion mewn dosbarthiadau oedran cymysg o 15 yma, tra byddent mewn dosbarthiadau oedran cymysg o 30 yn Llanrhaeadr, sut all hynny fod yn fwy buddiol i'n disgyblion?
  - Ddim yn meddwl bod Llanrhaeadr yn cynnal unrhyw weithgareddau ar ôl ysgol ar hyn o bryd.
  - Os bydd Llanrhaeadr yn symud ar hyd y continwwm iaith i ddod yn gyfrwng Cymraeg, ni fyddai darpariaeth cyfrwng Saesneg na dwy ffrwd yn yr ardal hon i blant.
  - Rydym wedi gofyn am syniad o ble y byddai'r disgyblion yn mynd pe bai'r ysgol yn cau. Dywedodd y mwyafrif y byddent yn mynd dros y ffin.
  - Os bydd disgyblion yn mynd i ysgolion cynradd Swydd Amwythig, byddant yn mynd i ysgolion uwchradd Swydd Amwythig hefyd.
- **Sylwadau am y ffaith bod Ysgol Bro Cynllaith yn ysgol lai**
    - Bydd niwroamrywiaeth ac ADHD ac agweddau tebyg yn mynd ar goll mewn ysgol fawr
    - Gan ei bod yn ysgol fach, gellir rheoli cymhlethdod
    - Mae'n haws gweithio ar 'gam nid oed' oherwydd ei bod yn ysgol lai
    - Mae llawer o ymchwil sy'n cefnogi'r farn bod dosbarthiadau oedran cymysg yn fuddiol i blant.
    - Ddim yn cytuno bod mwy yn well pan ddaw i addysg.
- **Sylwadau am effaith ar ddisgyblion**
    - Mae'r broses wedi dod ag ansicrwydd i'r plant.
    - Mae rhai plant wedi cael yr ansicrwydd yma dair gwaith ers iddyn nhw ymuno â'r ysgol
    - Mae'r disgyblion wedi bod yn eu dagrau yn gwybod eich bod chi'n dod i mewn heddiw.
- **Sylwadau am ddarpariaeth allgyrsiol**
    - Mae llawer o ddarpariaeth allgyrsiol yma y gall disgyblion gael mynediad iddo.
    - Ni fyddai disgyblion yn gallu cael mynediad at ddarpariaeth allgyrsiol yn Llanrhaeadr oherwydd y byddent yn ddibynnol ar drafnidiaeth.

- **Opsiynau eraill**
  - Awgrymu opsiwn 'ystafell ddosbarth yn y wlad'
  - Byddai ystafell ddosbarth yn y wlad yn datrys y mater o athrawon yn cael eu hystyngiadau, a byddai'n lleihau costau.

- **Sylwadau am y Gymraeg**
  - Awgrym bod darpariaeth cyfrwng Gymraeg yn cael ei chyflwyno yn yr ysgol

- **Sylwadau am drefniadau trafndiaeth**
  - Mae cwestiynau am y trefniadau trafndiaeth, ac na fyddai rhieni'n gallu cael gafael ar unrhyw un ac na fyddent yn gallu cael penderfyniad ar drefniadau trafndiaeth dros wyliau'r haf
  - Pryder am ddisgyblion yn gorfod teithio am awr ar fws ysgol heb oruchwyliaeth ar wahân i'r gyrrwr.
  - Byddai angen arhosfan bysiau mwy yn y pentref i ddarparu ar gyfer cynnydd yn y disgyblion sy'n teithio.

- **Sylwadau am gyflwr adeiladu**
  - Mae llawer o'r wybodaeth am yr adeilad wedi dyddio - rydyn ni wedi cael to newydd, goleuadau LED newydd ers yr arolwg cyflwr diwethaf.
  - Anghytuno bod yr adeilad mewn cyflwr 'gwael'.

5. ESTYN

Mae ymateb Estyn i'r ymgynghoriad yn cael ei ddarparu isod:

Paratowyd yr adroddiad hwn gan Arolygwyr Addysg a Hyfforddiant Ei Mawrhydi yng Nghymru.

O dan delerau Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 a'i Chod cysylltiedig, mae'n ofynnol i gynigwyr anfon dogfennau ymgynghori at Estyn. Fodd bynnag, nid yw Estyn yn gorff y mae'n ofynnol iddo weithredu yn unol â'r Cod ac nid yw'r Ddeddf yn gosod unrhyw ofynion statudol ar Estyn mewn perthynas â materion trefniadaeth ysgolion. Felly, fel corff yr ymgynghorir ag ef, bydd Estyn yn rhoi eu barn ar rinweddau cyffredinol cynigion trefniadaeth ysgolion yn unig.

Mae Estyn wedi ystyried agweddau addysgol y cynnig ac wedi cynhyrchu'r ymateb canlynol i'r wybodaeth a ddarparwyd gan y cynigydd.

Crynodeb/Casgliad

Y cynnig yw cau Ysgol Bro Cynllaith o 31 Awst 2025, gyda disgyblion o Bowys yn trosglwyddo i'w hysgol arall agosaf ym Mhowys, sef Ysgol Gynradd Llanrhaeadr-ym-Mochnant.

Barn Estyn yw bod y cynnig hwn yn debygol o gynnal safon y ddarpariaeth addysg a'r canlyniadau ar gyfer disgyblion yn yr ardal.

Disgrifiad a manteision

Mae'r cyngor wedi cyflwyno rhesymeg addas yn amlinellu'r rhesymau dros gau'r ysgol. Mae'r rhesymau hyn wedi'u henwi fel niferoedd isel o ddisgyblion, ar hyn o bryd, mae gan Ysgol Bro Cynllaith 26 o ddisgyblion, sy'n sylweddol is na'r trothwy 'ysgol fach' o 91, ac ni ddisgwylir i'r niferoedd gynyddu'n fuan. Mae cyllideb uchel ar gyfer pob disgybl, mae cyfran cyllideb yr ysgol fesul disgybl yn £8,000, llawer uwch na chyfartaledd ysgolion cynradd Powys o £4,799.78, sy'n ei gosod yn 3ydd uchaf yn y sir.

Mae'r cyngor wedi darparu disgrifiad manwl addas o'r cynnig. Mae wedi cyflwyno cefndir i'r cynnig ac wedi cynnwys amserlen amcangyfrifedig ar gyfer gweithdrefnau statudol. Mae'r prif fanteision i'r cyngor yn gysylltiedig â lleihau'r costau sy'n gysylltiedig â darparu ysgol ar gyfer niferoedd isel o ddisgyblion, sef lleihau capasiti gwarged cyffredinol y Cyngor mewn ysgolion cynradd, cynhyrchu arbedion refeniw i'r Cyngor a dileu'r angen i gynnal adeilad Ysgol Bro Cynllaith. Mae'r prif fanteision i'r disgyblion yn gysylltiedig â mynychu ysgol fwy, sef ysgol mewn sefyllfa well i fodloni gofynion y cwricwlwm newydd, mynediad at ystod ehangach o gyfleoedd addysgol ac allgyrsiol, gan allu cael mynediad at ddarpariaeth addysg ym Mhowys. Mae

prif anafanteision y cynnig ar gyfer y cyngor yn gysylltiedig ag effeithiau negyddol ar y gymuned ehangach y gallai colli darpariaeth addysgol ei chael, yn ogystal ag effaith ar staff presennol a chostau trafndiaeth ychwanegol. Y prif anafanteision i'r disgyblion yw'r rhai sy'n gysylltiedig â throsglwyddo i ysgol arall a'r amser teithio ychwanegol y byddai hyn yn ei greu bob dydd.

Mae cynnig y cyngor yn rhestru sawl opsiwn yn ogystal â'r status quo, ond mae'n ystyried yn fanwl un dewis arall sef cau Ysgol Bro Cynllaith gyda disgyblion o Bowys i fynychu'r ysgolion arall agosaf ym Mhowys sef Ysgol Gynradd Llanrhaeadr-ym-Mochnant. Mae eithrio opsiynau eraill yn cael ei ystyried yn briodol o fewn dogfennaeth y cynnig. Mae'n bwysig nodi yma nad yw'r ysgolion agosaf at Ysgol Bro Cynllaith o reidrwydd yng Nghymru ac mae'r cyngor wedi ystyried yn addas y canlyniadau posibl i ddisgyblion nad ydynt yn cael eu haddysgu o fewn system addysg Cymru ond sy'n byw yng Nghymru. Mae'r cynigion yn ystyried yn briodol unrhyw gostau ariannol ac unrhyw arbedion posibl.

Mae'r cynnig a'i Asesiad Effaith yn ystyried yn briodol y risgiau sy'n gysylltiedig â'r cynigion ar gyfer y disgyblion a'u cymuned. Mae'r cyngor yn cyflwyno camau gweithredu addas fel mesurau lliniaru yn erbyn y risgiau hyn.

Mae'r cyngor wedi ystyried effaith y newidiadau ar drefniadau teithio dysgwyr a hygyrchedd y ddarpariaeth. Mae'r cynigion yn nodi y byddai cludiant am ddim o'r cartref i'r ysgol yn cael ei ddarparu i ddisgyblion cymwys yn unol â Pholisi Trafnidiaeth Cartref i Ysgol y Cyngor. Mae'r cyngor yn cydnabod y byddai angen amser ychwanegol i deithio i'r ysgol newydd a gofynion teithio ychwanegol i ddisgyblion fynychu digwyddiadau ar ôl ysgol yn ogystal ag i rieni er mwyn cael mynediad at weithgareddau / digwyddiadau ysgol.

O ran lleoedd yn Ysgol Bro Cynllaith yn y dyfodol, mae cynnig y cyngor yn nodi bod niferoedd diweddaraf y disgyblion a ragwelir yn awgrymu nad oes disgwyl i niferoedd disgyblion gynyddu'n sylweddol dros y blynyddoedd nesaf.

O fewn ei ddogfen Asesu Effaith, mae'r cyngor wedi ystyried effaith y cynigion ar ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg o fewn yr awdurdod lleol ac i ba raddau y byddai'r cynnig yn cefnogi'r targedau yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg (WESP) yr awdurdod lleol. Mae'r cyngor yn cydnabod bod Ysgol Bro Cynllaith yn ysgol cyfrwng Saesneg a'r cynnig fyddai i ddisgyblion drosglwyddo i'w hysgol agosaf ym Mhowys, sef Ysgol Llanrhaeadr-ym-Mochnant i'r rhan fwyaf o ddisgyblion, ysgol dwy ffrwd. Yn ei ddogfen asesu risg, mae'r cyngor yn cydnabod pe bai disgyblion yn dewis trosglwyddo i ffrwd cyfrwng Saesneg Ysgol Llanrhaeadr-ym-Mochnant, y byddai'n cynyddu cyfran y disgyblion yn yr ysgol hon a addysgir trwy gyfrwng y Saesneg, a allai effeithio ar ethos Cymraeg yr ysgol. Fodd bynnag, mae'r ddogfen yn nodi mai cynllun hirdymor y Cyngor yw cefnogi Ysgol Llanrhaeadr-ym-Mochnant i symud ar hyd y continwmm iaith, gan ddod yn ysgol cyfrwng Cymraeg yn y

pen draw. Nid yw'r ddogfen Asesu Effaith yn ystyried goblygiadau hirdymor disgyblion yn cael eu haddysgu o fewn system un ffrwd iaith.

Mae'r awdurdod lleol wedi darparu Asesiad Effaith ar y Gymraeg ac Asesiad Effaith Cymunedol wedi'i integreiddio fel rhan o'i asesiad effaith ar gyfer y cynnig hwn.

Agweddau addysgol ar y cynnig

Mae'n ymddangos bod y cyngor wedi ystyried ansawdd canlyniadau, darpariaeth, arweinyddiaeth a rheolaeth yn yr ysgol. Maent wedi cynnwys canlyniadau'r adroddiad arolygu Estyn diwethaf ar gyfer Ysgol Llanrhaedr-ym-Mochnant ym mis Mehefin 2022 ac Ysgol Bro Cynllaith ym mis Rhagfyr 2023 yn briodol.

Mae wedi cynnwys effaith y cynnig ar ansawdd a safonau mewn addysg gan gynnwys adrannau ar wahân ar safonau mewn canlyniadau, darpariaeth ac arweinyddiaeth a rheolaeth.

Er bod ystyriaethau yn y rhan fwyaf o adrannau yn ymddangos yn rhesymol, mae'r adrannau ar yr effaith ar grwpiau bregus, gan gynnwys plant ag Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) a safonau canlyniadau i ddysgwyr yn rhy generig ac nid ydynt yn canolbwyntio'n ddigon penodol ar y cymorth sydd ei angen ar gyfer y dysgwyr hynny sydd ag IDP ADY, megis sut y gellid diwallu anghenion y grŵp hwn o ddysgwyr wrth drosglwyddo i leoliad gwahanol.

Mae'r cyngor wedi cynnal asesiad effaith ar gydraddoldebau i ystyried effaith y cynnig ar y nodweddion gwarchodedig. O ganlyniad i'r asesiad hwn, daethpwyd i'r casgliad nad yw'r cynnig yn debygol o gael unrhyw effaith ar y nodweddion gwarchodedig. O ran anghenion dysgu ychwanegol (ADY), dywed y cyngor, gan fod y cynnig yn cynnwys symud i ysgol fwy, nad oes rheswm i gredu na fyddai'r ysgol eraill yn gallu diwallu anghenion disgyblion sy'n perthyn i'r grŵp nodweddion gwarchodedig a fyddai'n cael eu heffeithio, gan gynnwys disgyblion ag ADY. Mae'n ymddangos bod hyn yn briodol ond byddai'n elwa o fanylion pellach i sicrhau y gellir diwallu anghenion disgyblion.

6. MATERION A GODWYD YN YSTOD Y CYFNOD YMGYNGHORI

Mae'r tablau canlynol yn rhestru'r materion a godwyd yn ystod y cyfnod ymgynghori ac yn darparu ymateb yr awdurdod lleol i'r materion hyn:

1. SYLWADAU AM YR YSGOL

1.1 Sylwadau cadarnhaol cyffredinol am yr ysgol

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
1.1.1	Dewisais yr ysgol hon ar gyfer fy mhlentyn oherwydd hanes presenoldeb ein teulu, dylanwad siarad Cymraeg dros fy mhlentyn a'r opsiwn o ysgol lai oherwydd anghenion emosiynol fy mhlentyn.	Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau cadarnhaol hyn am y ddarpariaeth yn Ysgol Bro Cynllaith.
1.1.2	Mae'r ysgol yn gyfeillgar ac yn gynnes a hyd yma mae'n un o'r ysgolion gorau rwyf wedi bod iddi.	Fel uchod.
1.1.3	Mae'r ysgol nid yn unig yn darparu addysg wych ond mae wedi'i theilwra i anghenion pob plentyn. Mae plant yn cymysgu â phob oedran felly maent yn garedig ac yn ystyriol i bawb.	Fel uchod.
1.1.4	Mae Ysgol Bro Cynllaith yn ysgol bentref hyfryd ac yn gaffaeliad go iawn i Lansillin.	Fel uchod.
1.1.5	Mae dysgu byw'n feddylgar a charedig gyda'i gilydd wrth wraidd ethos a phrofiad beunyddiol yr ysgol.	Fel uchod.
1.1.6	Mae'r plant i gyd yn cael eu huno â synnwyr cyffredin o berthyn.	Fel uchod.
1.1.7	Yn yr amser byr rwyf wedi adnabod yr ysgol rwyf wedi ei chael yn amgylchedd gofalgar a sylwgar gydag ysbryd cymunedol gwych, maent yn annog ac yn canmol disgyblion ym mhob agwedd ar eu dysgu ac mae fy mhlentyn bob amser yn dod adref yn gwenu ac yn hapus gyda'i ddiwrnod.	Fel uchod.

1.1.8	Mae'r ysgol yn darparu cymuned glos i blant a rhieni.	Fel uchod.
1.1.9	Mae'r ysgol yn uchel ei pharch ac mae wedi darparu sylfaen o addysg gadarn dros genedlaethau.	Fel uchod.
1.1.10	Mae disgyblion yr ysgol yn elwa o'r awyrgylch meithrin a chymunedol y mae'n ei greu.	Fel uchod.
1.1.11	Mae'r holl blant sy'n mynychu'r ysgol yn hapus ac mewn amgylchedd dysgu gwych, ar garreg eu drws.	Fel uchod.
1.1.12	Efallai ein bod ni'n ysgol fach ond rydyn ni'n gadarn ac yn hapus ac erbyn i blant symud ymlaen i'r ysgol uwchradd, maen nhw'n bobl ifanc hyderus, cytbwys gyda sylfaen dda oddi tanynt.	Fel uchod.
1.1.13	Mae Ysgol Gynradd Llansilin yn darparu amgylchedd lle gall plant ffynnu a datblygu eu diddordebau mewn awyrgylch heddychlun a chefnogol.	Fel uchod.
1.1.14	Mae consensws bod yr addysgu yn yr ysgol wedi bod ac yn parhau i fod yn rhagorol.	Fel uchod.
1.1.15	Er bod yr ysgol wastad wedi gorfod jyglo pethau'n ddoeth, rydym wastad wedi llwyddo i gyrraedd yno - rydym yn ymdopi.	Nodwyd y sylw.

1.2 Y gallu i gyflwyno'r Cwricwlwm newydd i Gymru

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
1.2.1	Mae'r Cwricwlwm newydd i Gymru yn cael ei gyflwyno'n llwyddiannus – gweler Adroddiad Estyn yr ysgol.	Cafodd Ysgol Bro Cynllaith ei harolygu gan Estyn ym mis Rhagfyr 2023. Canlyniad yr arolygiad oedd bod yr ysgol wedi ei gosod yn Adolygiad Estyn. Mae hyn yn golygu bod gan yr ysgol rai meysydd arwyddocaol y mae angen mynd i'r afael â nhw a bydd Estyn a'r awdurdod lleol yn eu monitro.

		<p>Mae gan yr ysgol 4 argymhelliad i fynd i'r afael â nhw ac mae dau o'r rhain yn uniongyrchol gysylltiedig ag addysgu a dysgu, sef:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gwella safonau ysgrifennu disgyblion ar draws yr ysgol • Darparu her briodol a chyfleoedd rheolaidd i ddisgyblion ddatblygu eu sgiliau dysgu annibynnol <p>Dywedodd Estyn 'wrth i ddisgyblion symud drwy'r ysgol, mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion, gan gynnwys y rhai ag ADY, yn gwneud cynnydd cadarn yn eu sgiliau llythrennedd a rhifedd.</p> <p>Maent hefyd yn nodi'r canlynol:</p> <p>'Fodd bynnag, nid yw athrawon bob amser yn cynllunio'n ddigon effeithiol i sicrhau cyfleoedd rheolaidd a chydlynol i ddisgyblion ddatblygu eu sgiliau ysgrifennu estynedig yn raddol. Mae'r defnydd cyson o daflenni gwaith a gor-gyfeiriad addysgu ar adegau yn rhwystro disgyblion rhag datblygu eu sgiliau dysgu annibynnol. O ganlyniad, nid yw lleiafrif o ddisgyblion yn gwneud y cynnydd y gallant ei wneud, yn enwedig yn eu sgiliau ysgrifennu.</p> <p>Mae athrawon yn trefnu eu hystafelloedd dosbarth yn dda i greu amgylchedd effeithiol ac ethos cadarnhaol ar gyfer dysgu. Mae'r rhan fwyaf yn defnyddio adnoddau'n effeithiol i gefnogi dysgu'r disgyblion. Fodd bynnag, nid yw athrawon yn darparu digon o gyfleoedd i ddisgyblion</p>
--	--	--

		<p>ddatblygu eu sgiliau dysgu annibynnol yn gyson, yn enwedig yn yr ardaloedd allanol helaeth trwy gydol y flwyddyn.'</p> <p>Dywedodd Estyn hefyd, 'Mewn ymateb i ddiwygio'r cwricwlwm, mae'r ysgol yn gweithio'n addas tuag at gwricwlwm pwrpasol sy'n cyd-fynd ag egwyddorion y Cwricwlwm i Gymru.'</p>
1.2.2	<p>Mae heriau y mae ysgol fach yn eu cyflwyno gyda llwyth gwaith trwm ar staff i allu goruchwyllo holl feysydd y cwricwlwm, ond gyda'r clystyrau yn gweithio ac arweinyddiaeth gref, fel y nodwyd yn adroddiad diweddar Estyn, "Mae gwaith i ddatblygu'r Cwricwlwm i Gymru ochr yn ochr ag ysgolion lleol yn drylwyr ac yn systematig." Ac "Mewn ymateb i ddiwygio'r cwricwlwm, mae'r ysgol yn gweithio'n addas tuag at gwricwlwm pwrpasol sy'n cyd-fynd ag egwyddorion y Cwricwlwm i Gymru," mae'r cwricwlwm i Gymru yn cael ei gyflwyno'n dda yn Ysgol Bro Cynllaith.</p>	<p>Mae heriau sylweddol i ysgol dau athro gyflwyno'r cwricwlwm, yn enwedig o ran llwyth gwaith i'r athrawon. Mae'r ysgol wedi gweithio'n llwyddiannus fel rhan o'u clwstwr i ddatblygu cynllunio ar gyfer y cwricwlwm newydd. Fodd bynnag, mae'r llwyth gwaith i gyflwyno'r cwricwlwm, mynychu cyfarfodydd clwstwr ynghylch cynllunio, cyflwyno, monitro ac asesu'r cwricwlwm yn dal i fod gyda'r aelodau staff hynny. Mae Estyn yn defnyddio'r term 'addas' i ddisgrifio gweithrediad y cwricwlwm, ond nid ydynt yn defnyddio'r term 'wedi'i gyflawni'n dda'.</p>
1.2.3	<p>Er ei bod yn amlwg bod y niferoedd yn yr ysgol yn is na'r hyn y mae Llywodraeth Cymru yn ei ddisgwyl, nid yw'n amhosibl darparu addysg o ansawdd da trwy ddosbarthiadau cyfnod allweddol cyfan.</p>	<p>Mae'r pwynt a wnaed yn gywir. Nid yw'n amhosibl, fodd bynnag, mae'n heriol cyflwyno'r cwricwlwm newydd o fewn dosbarthiadau cyfnod allweddol cyfan.</p>

1.3 Sylwadau am ddarpariaeth allgyrsiol yn yr ysgol

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
1.3.1	<p>Yn Ysgol Bro Cynllaith yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, mae disgyblion yr ysgol wedi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cael gwersi nofio wythnosol am y flwyddyn gyfan, 	<p>Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau hyn am y gweithgareddau allgyrsiol sydd ar gael i ddisgyblion Ysgol Bro Cynllaith.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • ‘Lifeline’ yn Park Hall (blwyddyn 6) • Cymryd rhan mewn Helfa Drysor yn Noson Agored Llanfyllin, • Pêl-droed / Twrnament Pêl-rwyd Llanrhaeadr, • Gŵyl y Cynhaeaf yn y Neuadd gyda rhoddion i'r banc bwyd, • Ffilmiwyd plant yn canu cân Jambori yr Urdd – ar y teledu, • Mynd i'r Panto Nadolig yn Amwythig, • Cymryd rhan mewn Dydd Llun Sioe Gerdd gyda Toots (offerynnau cerdd) – gan ddiweddu gyda chyngerdd ym mis Rhagfyr, • Dosbarth Mrs Eyres yn ymweld â grŵp Aros a Chwarae, • Roedd pawb wedi cymryd rhan yn ein drama Nadolig, • Dosbarth Mrs Eyres wedi casglu sbwriel (Rhagfyr), • Wedi cymryd rhan mewn cynhyrchiad “Boudicca The Warrior Queen” yn y Neuadd, • Gwnaed bocsys adar eto (Ionawr), • Cacennau Cymreig wedi'u pobi ar gyfer y grŵp dros 60au ar ôl prynu cynhwysion o'r siop gymunedol ac o siop Eirian Glennie, • Taith Park Hall, • Wedi cymryd rhan yn niwrnod Trwynau Coch, • Roedd y rhan fwyaf wedi mynychu Clwb Bingo Pasg Ar ôl Ysgol, • Cacennau Pasg wedi'u pobi, • Roedd y rhan fwyaf wedi mynychu Ras Hwyaid y pentref, • Taith Gwaith Haearn Prydain (Mai), 	
--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Cacennau wedi'u pobi ar gyfer gwerthiant i godi arian at Hope House, • Ennill 1af, 2il a 3ydd yng nghystadlaethau Celf a Chrefft Eisteddfod Meifod, • Cymerodd dosbarth sylfaen ran yn nhwrnamaint pêl-droed diwrnod hwyl Pennant, • Cynaeafu eu cynnyrch o'r ardd a blasu, • Cael gwersi canu gydag Aled Phillips (John's Boys) a chanu yng Ngwasanaeth y rhai oedd yn gadael (Gorffennaf 24), • Rhedeg Traws Gwlad yn Llanfyllin 	
<p>1.3.2</p>	<p>Mae disgyblion Ysgol Bro Cynllaith hefyd yn cael mynediad i'r canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Clwb ar ôl ysgol (dwywaith yr wythnos), • Clwb Brecwast (bob dydd), • Campau'r Ddraig, • Gwersi tenis bwrdd ar ôl ysgol, • Gwersi Cerddoriaeth, • Eco-Glwb – Garddio, • Clwb Dawns – rhedeg disgyblion, • Clwb Drama – rhedeg disgyblion, • Tennis • Criw Cymraeg – Gemau Cymru, • Pêl-droed 5-bob-ochr, • Clwb Ffilm, • Clwb Codio, • Clwb TGCh, • Clwb Crefft, 	<p>Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau hyn am y gweithgareddau cofleidiol / allgyrsiol sydd ar gael i ddisgyblion Ysgol Bro Cynllaith.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Coginio • Dydd Mercher y Ffynnon pan fydd y plant yn cael archwilio'r amgylchedd lleol a dysgu am natur 	
1.3.3	Mae'n siŵr y byddwch wedi gweld y rhestr helaeth o weithgareddau / clybiau ac ati o'n holiadur effaith cymunedol. Ydych chi WIR yn credu bod plant Bro Cynllaith dan anfantais rhywsut?	Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau hyn am y gweithgareddau allgyrsiol sydd ar gael i ddisgyblion Ysgol Bro Cynllaith.
1.3.4	Mae clwb ôl-ysgol tennis bwrdd wythnosol yn cael ei redeg am ddim gan aelod lleol o'r gymuned.	Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau hyn am y gweithgareddau allgyrsiol sydd ar gael i ddisgyblion Ysgol Bro Cynllaith.
1.3.5	Er fy mod mewn ysgol fach roeddwn i wastad yn teimlo bod gennym gymaint o gyfleoedd i wneud pethau, ac wrth wneud ein canu neu berfformiadau ysgol roeddem yn credu eu bod yn broffesiynol iawn ac i safon uchel.	Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau hyn am y gweithgareddau allgyrsiol sydd ar gael i ddisgyblion Ysgol Bro Cynllaith.
1.3.6	Mae ein clwb brechwast yn cael ei fynychu'n dda iawn ac mae'n amlwg ei fod yn darparu cyfleuster y mae mawr ei angen ar gyfer ein rhieni sy'n gweithio. Ar gyfartaledd mae gennym 9 o blant y dydd - y mwyaf ry'n ni wedi'i gael yw 17 a'r lleiaf saith.	Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau hyn am y clwb brechwast yn Ysgol Bro Cynllaith.

1.4 Sylwadau am niferoedd disgyblion / capasiti

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
1.4.1	Nid yw'n gywir bod nifer y disgyblion yn yr ysgol wedi gostwng. Mae Llansilin yn bentref ffyniannus, sy'n tyfu gyda photensial enfawr yn y dyfodol.	Cafodd niferoedd disgyblion hanesyddol Ysgol Bro Cynllaith eu cynnwys yn y Ddogfen Ymgynghori. Nid yw'r rhain yn dangos bod niferoedd y disgyblion wedi cynyddu. Mae nifer y disgyblion dros y 5 mlynedd diwethaf wedi bod fel a ganlyn: Ionawr 2020: 26

		<p>Ionawr 2021: 26 Ionawr 2022: 23 Ionawr 2023: 27 Ionawr 2024: 25</p> <p>Nid yw hyn yn dangos bod unrhyw newid sylweddol wedi bod yn nifer y disgyblion yn yr ardal yn ystod y blynyddoedd diwethaf. Yn ogystal, nid yw niferoedd diweddaraf disgyblion y Cyngor ar gyfer yr ysgol yn nodi bod disgwyl cynnydd sylweddol yn nifer y disgyblion yn y blynyddoedd i ddod.</p> <p>Ysgol Bro Cynllaith yw'r ysgol leiaf ym Mhowys ar hyn o bryd, ac mae ganddi'r gost uchaf am bob disgybl o ysgolion Powys.</p>
1.4.2	Er ei bod yn ffaith drist i'n sector ysgolion fod llawer o bentrefi ein hetholaeth yn dyst i ostyngiad cyffredinol yn y boblogaeth oedran ysgol, mae Llansilin - mewn sawl ffordd - yn mynd yn groes i'r duedd hon.	Fel uchod.
1.4.3	Nid yw'n ysgol sy'n dirywio, fel rhai yn yr ardal - ond yn hytrach mae'n ysgol fach sy'n gwasanaethu piced benodol o'r boblogaeth.	Fel uchod.
1.4.4	Does dim gwadu bod yr ysgol yn ysgol fach. Ond mae'r niferoedd wedi aros yn weddol gyson ac mae rhagamcanion cyffredol yn awgrymu y bydd hyn yn parhau.	Fel uchod.
1.4.5	Mae'r ysgol yn cynnal niferoedd cyson o ddisgyblion, gyda rhagamcanion yn awgrymu cynnydd i tua 40 o fyfyrwyr yn ystod y pum mlynedd nesaf, gan herio rhesymeg y cyngor dros gau ar sail niferoedd sy'n dirywio. Nid yw'n ymddangos bod y cynnig ymgynghori yn ystyried y ffaith bod sawl teulu ifanc newydd gyda phlant bach wedi symud i mewn i stad dai newydd yn union gyferbyn â'r ysgol.	Fel uchod.

1.4.6	Nid yw'r potensial ar gyfer disgyblion newydd wedi cael ei ystyried (mae 8 yn bodoli o fewn y cul de sac dwi'n byw ynddo, yn Llansilin)	Fel uchod.
1.4.7	Mae digon o blant yn y dalgylch i gael ysgol fywiog, ffyniannus eto.	Fel uchod.
1.4.8	Mae nifer fawr o blant ifanc yn yr ardal a fydd yn dymuno defnyddio'r ysgol yn ystod yr ychydig flynyddoedd nesaf, fel y dangosir yng ngrŵp aros a chwarae Llansilin.	Fel uchod.
1.4.9	Rydym wedi cael galwadau ffôn gan rieni sy'n ymwybodol iawn ein bod o dan fgythiad, ond sy'n dal yn barod i roi enwau eu plant i lawr ar gyfer Bro Cynllaith am eu bod am i'w plentyn gael profiad ysgol bach gwledig. Pe byddem yn cau, ni fyddwn yn gwybod ble y byddai'r rhieni hyn wedyn yn penderfynu anfon eu plant. Heddiw, (14.11.24) mae gennym ddau yn eistedd mewn derbyniadau ar y Ganolfan Athrawon ac mae dau arall y gwyddom amdanynt a fydd yn gwneud cais am le ym mis Medi 2025.	Fel uchod.
1.4.10	Ym mis Medi 2026/2027 bydd 8 o blant yn edrych i ddechrau gyda ni. Rwy'n credu mai dyna'r uchafswm y gallwn ei dderbyn mewn grŵp blwyddyn. Nid yw'r niferoedd yn gostwng.	Nodwyd y sylw. Mae'n gywir mai rhif PAN yr ysgol yw 8, felly dyma'r nifer uchaf o ddisgyblion a fyddai'n cael eu derbyn i'r ysgol ym mhob grŵp blwyddyn. Mae niferoedd disgyblion hanesyddol Ysgol Bro Cynllaith yn dangos bod niferoedd disgyblion yr ysgol wedi bod yn weddol sefydlog dros y blynyddoedd diwethaf. Fodd bynnag, ni fu cynnydd sylweddol yn nifer y disgyblion. Ysgol Bro Cynllaith yw'r ysgol leiaf ym Mhowys ar hyn o bryd, ac mae ganddi'r gost uchaf fesul disgybl o ysgolion Powys.
1.4.11	Awgrymodd arolwg anffurfiol diweddar o'r teuluoedd hyn y byddai 19 o blant yn cofrestru yn yr ysgol yn ystod y pum mlynedd nesaf, wyth ar gyfer 2026 yn unig, sef ein capasiti mwyaf.	Fel uchod.

1.4.12	Mae ffigurau a gasglwyd o'r aros-a-chwarae yn awgrymu y gallai'r niferoedd disgyblion a ragwelir yn yr ysgol fod yn y 40au o fewn pum mlynedd.	Fel uchod.
1.4.13	Y rheswm pam mae'r ysgol wedi mynd yn llai yw oherwydd bod llawer o rieni sy'n dymuno i'w plant gael addysg cyfrwng Gymraeg yn gorfod eu hanfon i rywle arall.	Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau hyn, ac yn cydnabod mai'r darparwr addysg Gymraeg agosaf i ddisgyblion ardal Llansilin yw Ysgol Llanrhaeadr-ym-Mochnant, bod nifer o ddisgyblion yr ardal eisoes yn mynychu'r ysgol hon er mwyn cael mynediad i addysg Gymraeg, ac y bydd hyn wedi effeithio ar niferoedd disgyblion Ysgol Bro Cynllaith.
1.4.14	Mae diffyg darpariaeth Gymraeg wedi atal rhai pobl rhag anfon eu plant i'r ysgol.	Fel uchod.
1.4.15	Mae rhieni yn gyrru eu plant heibio Llansilin ar gyfer addysg ddwyieithog.	Fel uchod.
1.4.16	Mae bws mini o blant yr ardal yn cael eu cludo i'r ffrwd Gymraeg yn Llanrhaeadr bob dydd.	Fel uchod.
1.4.17	Mae'r niferoedd yn isel gan nad yw'r awdurdod addysg yn caniatáu i'r ysgol wasanaethu ei chymuned.	Fel uchod.
1.4.18	Mae'r gostyngiad diweddar yn nifer y disgyblion yn deillio o gyfuniad o ffactorau megis ansicrwydd ynghylch dyfodol yr ysgol a'r mater o'r iaith Gymraeg, yn hytrach nag o boblogaeth sy'n dirywio neu ostwng y galw posibl.	Fel uchod.
1.4.19	Ar ôl cynnig flynyddoedd lawer yn ôl i gau'r ysgol pan aeth fy mhlant i'r ysgol, ychwanegwyd ystafell ddosbarth ychwanegol yn fuan wedyn oherwydd bod niferoedd yn cynyddu.	Nodwyd y sylw, fodd bynnag, Ysgol Bro Cynllaith yw'r ysgol leiaf ym Mhowys ar hyn o bryd, ac mae ganddi'r gost uchaf fesul disgybl o ysgolion Powys.

1.5 Sylwadau am y defnydd o'r Gymraeg yn Ysgol Bro Cynllaith

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
-----	------	-----------------

1.5.1	Mae'r Gymraeg yn cael ei defnyddio llawer yn ysgol Llansilin.	Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau cadarnhaol hyn am y defnydd o'r Gymraeg yn Ysgol Bro Cynllaith.
1.5.2	Ar hyn o bryd mae'r plant yn clywed llawer iawn o Gymraeg yn yr ysgol, er ei fod yn ysgol gynradd cyfrwng Saesneg.	Fel uchod.
1.5.3	Mae Ysgol Bro Cynllaith, tra'n ysgol cyfrwng Saesneg, yn darparu addysg Gymraeg sylweddol ac mae wedi cael ei chydnabod am ei chyflawniadau yng Ngwobrau Arian Campws Cymraeg a Gwobr Aur Siarter Iaith.	Fel uchod.
1.5.4	Mae Bro Cynllaith wedi cyflawni eu Gwobr Efydd a'u Gwobr Arian Cymraeg Campus ac ar hyn o bryd maent yn gweithio tuag at eu Gwobr Aur Cymraeg Campus.	Fel uchod.
1.5.5	Dangosodd adroddiad Estyn diweddaraf Ysgol Bro Cynllaith (Rhagfyr 2023) fod 0% o'r plant yn siarad Cymraeg gartref ac eto, "Mae bron pob disgybl yn gwneud cynnydd cryf o ran datblygu eu defnydd o Gymraeg llafar ac yn dangos mwynhad mawr mewn dysgu a defnyddio'r iaith. Mae'r disgyblion iau yn aml yn defnyddio'r Gymraeg yn eu trefn ddyddiol, gan gynnwys canu caneuon a rhigymau, ac yn prysur ddod yn gyfarwydd ag ystod dda o eiriau ac ymadroddion. Mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion hŷn yn defnyddio ystod o eiriau a phatrymau brawddegau yn Gymraeg i drafod pynciau amrywiol."	Fel uchod.
1.5.6	Yn anecdotaidd, mae lefel y Gymraeg o'r rhai sy'n pontio o Ysgol Bro Cynllaith i flwyddyn 7 yn Ysgol Llanfyllin wastad wedi cael ei pharchu'n fawr.	Fel uchod.
1.5.7	Mae'r fformat presennol sef cyfrwng Saesneg gyda gwersi Cymraeg yn ddelfrydol ar gyfer cymuned ar y ffin lle nad yw llawer o deuluoedd yn siarad Cymraeg.	Fel uchod.
1.5.8	Dewisodd lawer o rieni Ysgol Bro Cynllaith oherwydd eu bod yn hoffi cydbwysedd y Gymraeg a'r Saesneg o fewn yr ysgol.	Fel uchod.

1.5.9	I lawer sy'n symud i'r ardal mae'r ysgol yn rhoi'r ymwybyddiaeth bod y Gymraeg yn bodoli, heb sôn am gael ei defnyddio.	Fel uchod.
1.5.10	Ychydig iawn o addysgu Cymraeg sydd yn yr ysgol.	Ysgol cyfrwng Saesneg yw Ysgol Bro Cynllaith, felly y disgwyl yw mai Saesneg fyddai'r brif iaith a ddefnyddir ar gyfer addysgu yn yr ysgol. Mae addysg Gymraeg ar gael yn yr ardal yn Ysgol Llanrhaeadr-ym-Mochnant ac Ysgol Llanfyllin, y ddwy ohonynt yn ysgolion dwy ffrwd, ac Ysgol Pennant, sy'n ysgol Gymraeg.
1.5.11	Nid yw plant sy'n mynd i Ysgol Bro Cynllaith yn cael cyfle i fod yn ddwyieithog er gwaethaf dyfnder yr ymchwil sy'n nodi'r buddion i'r ymennydd.	Fel uchod.
1.5.12	Mae'r Gymraeg dros y blynyddoedd wedi cael ei thrin yn llawer llai ffafriol na'r Saesneg yn Ysgol Bro Cynllaith.	Fel uchod.
1.5.13	Mae Bro Llansilin yn ardal Gymraeg ei hiaith gyda chymuned gref ond mae'r ysgol yn tanseilio hyn, gan orfodi rhieni i ddewis rhwng cymuned ac iaith, pan mae'r ddau yn cydblethu ac mor bwysig.	Fel uchod.
1.5.14	Mae'r diffyg addysg Gymraeg yn Ysgol Bro Cynllaith wedi cyfrannu'n aruthrol at dranc y Gymraeg yn yr ardal.	Fel uchod.
1.5.15	Mae'r diffyg addysg Gymraeg yn Ysgol Bro Cynllaith wedi hollti plant yr ardal, ac wedi golygu nad yw plant yn adnabod eu cymdogion.	Fel uchod. Mae'r Cyngor yn cydnabod bod disgyblion Llansilin sy'n defnyddio addysg cyfrwng Cymraeg a Saesneg yn mynychu ysgolion gwahanol ar hyn o bryd, a allai olygu nad yw plant sy'n mynychu ysgolion gwahanol yn adnabod ei gilydd..
1.5.16	Mae Ysgol Bro Cynllaith yn artiffisial o fychan oherwydd ei hagwedd hanesyddol at y Gymraeg.	Fel uchod.

		Cydnabyddir bod nifer o ddisgyblion o ardal Llansilin yn mynychu ysgolion eraill cyfagos fel Ysgol Llanrhaeadr-ym-Mochnant i gael mynediad i addysg Gymraeg, a bod hyn wedi effeithio ar niferoedd disgyblion Ysgol Bro Cynllaith.
1.5.17	Pe bai Ysgol Bro Cynllaith yn ysgol Gymraeg, a fydddech chi wedi gadael llonydd i ni?	Mae'n ddyletswydd ar y Cyngor i adolygu'r holl ddarpariaeth ysgolion, waeth beth fo'r categori iaith. Ysgol Bro Cynllaith yw'r ysgol leiaf ym Mhowys ar hyn o bryd, felly mae'n debygol y byddai'r ysgol dal wedi cael ei hadolygu pe bai'n ysgol Gymraeg, pe bai niferoedd disgyblion yr un fath.

1.6 Sylwadau am gefnogaeth i ddisgyblion ADY

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
1.6.1	Siaradais â rhai plant ADY ym Mro Cynllaith a oedd yn elwa'n fawr o gymuned lai yr ysgol lle cawsant eu cefnogi'n briodol mewn dosbarthiadau bach gyda disgyblion ac athrawon oedd yn eu deall.	<p>Er bod lle i weithio mewn grwpiau llai fel rhan o gynllun cyfannol i gefnogi dysgwyr ag Anghenion Dysgu Ychwanegol, nid maint dosbarthiadau llai yw'r unig ffactor wrth ddarparu cymorth effeithiol i blant ADY. Bydd hyn hefyd yn cynnwys:</p> <p>Ansawdd y Cymorth:</p> <p>Mae ansawdd y gefnogaeth a ddarperir gan athrawon a staff cymorth yn hanfodol. Gall addysgwyr sydd wedi'u hyfforddi'n dda ac sy'n brofiadol reoli dosbarthiadau mwy yn effeithiol tra'n parhau i ddarparu sylw a chefnogaeth unigol i ddysgwyr ag ADY. Mae strategaeth y Cyngor yn canolbwyntio ar wella gallu ysgolion prif ffrwd trwy hyfforddiant ac adnoddau cynhwysfawr i sicrhau bod gan bob aelod o staff yr offer i gefnogi myfyrwyr ADY yn effeithiol.</p>

		<p>Dyraniad Adnoddau:</p> <p>Mae angen mwy o adnoddau ar ddosbarthiadau llai, gan gynnwys athrawon ychwanegol a gofod dosbarth. Gall hyn arwain at heriau wrth ddyrannu adnoddau ac efallai na fydd yn ymarferol i bob ysgol. Trwy ganolbwyntio ar wella ansawdd cyffredinol y cymorth a darparu ymyriadau wedi'u targedu, gallwn sicrhau bod adnoddau'n cael eu defnyddio'n effeithlon er budd pob dysgwr.</p> <p>Integreiddio Cymdeithasol:</p> <p>Gall maint dosbarthiadau mwy ddarparu cyfleoedd ar gyfer integreiddio cymdeithasol a rhyngweithio gan gymheiriaid, sy'n bwysig ar gyfer datblygiad cymdeithasol ac emosiynol plant. Gall bod yn rhan o amgylchedd ystafell ddosbarth amrywiol a chynhwysol helpu dysgwyr ADY i ddatblygu sgiliau cymdeithasol a meithrin perthnasoedd â'u cyfoedion.</p> <p>Ecwiti Mynediad:</p> <p>Mae sicrhau mynediad teg i addysg o ansawdd uchel i bob dysgwr yn flaenoriaeth. Gall maint dosbarthiadau llai mewn ysgolion penodol arwain at wahaniaethau yn lefel y cymorth sydd ar gael i ddysgwyr mewn gwahanol feysydd. Nod ein strategaeth yw darparu cefnogaeth gyson a chyfartal ar draws pob ysgol, waeth beth yw eu maint neu leoliad.</p>
--	--	--

		<p>Darpariaeth Arbenigol:</p> <p>I ddysgwyr ag anghenion mwy cymhleth, mae darpariaeth arbenigol ac ymyriadau wedi'u targedu yn hanfodol. Mae ein strategaeth yn cynnwys defnyddio darpariaeth arbenigol i ddarparu cymorth o ansawdd uchel i ddysgwyr sydd â'r anghenion mwyaf cymhleth. Mae hyn yn sicrhau bod pob dysgwr yn derbyn y lefel briodol o gymorth yn seiliedig ar eu hanghenion unigol. Rydym wedi ymrwmo i greu system addysg gynhwysol lle gall pob plentyn lwyddo, waeth beth yw maint y dosbarth. Trwy ganolbwyntio ar ansawdd y gefnogaeth, dyrannu adnoddau, integreiddio cymdeithasol, tegwch mynediad, a darpariaeth arbenigol, ein nod yw darparu dull cynhwysfawr ac effeithiol o gefnogi pob dysgwr ADY.</p>
1.6.2	Mae gan yr ysgol fach hon y gallu i gydnabod pryd mae angen cymorth ychwanegol ar blentyn oherwydd pethau fel dyslecsia, gorbryder ac unrhyw faterion iechyd meddwl eraill sy'n codi, ond ni all ysgol fawr nodi materion o'r fath o fewn dosbarth mawr o ddisgyblion, felly efallai na fydd disgyblion yn cael y gefnogaeth sydd ei hangen arnynt.	Fel uchod.
1.6.3	Mae'r ysgol wedi gwneud gwaith rhyfeddol gyda fy mhlentyn y mae ei gynnydd wedi mynd y tu hwnt i'm disgwyliadau oherwydd datblygiad hwyr yn y blynyddoedd cynnar.	Fel uchod.
1.6.4	Maent wedi cefnogi fy mhlentyn gan ddefnyddio technegau a dealltwriaeth gan fod fy mhlentyn yn cael ei adolygu gyda gwahanol asiantaethau oherwydd ei ddatblygiad hwyr a materion synhwraidd.	Fel uchod.
1.6.5	Roedd fy mhlentyn yn cael trafferth yn gymdeithasol o fewn presenoldeb meithrin oherwydd colli llawer trwy COVID, a	Fel uchod.

	dim ond yn ddiweddar y mae wedi magu'r hyder a'r hunan-barch er mwyn gallu mynd i'r ysgol yn emosiynol yn annibynnol. Mae hyn i gyd oherwydd yr effaith y mae'r ysgol hon a'r staff addysgu yn ei gael ar blant Llansillin.	
1.6.6	Mae plant yn cael sylw mwy unigol mewn ysgol fach fel Ysgol Bro Cynllaith. Mae hyn yn arbennig o bwysig i blant ag unrhyw fath o anghenion ychwanegol, gan gynnwys ADHD a mathau o awtistiaeth.	Fel uchod.
1.6.7	Mae'r staff yn adnabod y plant a'u teuluoedd. Mewn cyfarfod cyhoeddus diweddar, disgrifiodd dau deulu â phlant ag anghenion addysgol arbennig a oedd wedi symud i'r ardal yn ddiweddar sut roedd yr ysgol wedi trawsnewid addysg eu plant. Roedd hyn yn rhannol oherwydd ei faint bach. Gall dosbarthiadau oedran cymysg bach fod yn hynod fuddiol yn hyn o beth.	Fel uchod.
1.6.8	Mae'n haws nodi problemau posibl gyda phlentyn. Dro ar ôl tro rydym wedi trafod ystod eang o faterion gyda rhai o'r plant, bron o'r wythnos gyntaf y maent gyda ni. Erbyn iddynt gyrraedd yr ysgol uwchradd mae eu cefnogaeth eisoes ar waith. Cafodd hyn ei leisio gan o leiaf tri rhiant mewn cyfarfod cyhoeddus diweddar ynghylch y posibilrwydd o gau ysgolion.	Fel uchod.

1.7 Sylwadau am brofiadau disgyblion y gorffennol

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
1.7.1	Deuthum allan wedi ffurfio bondiau cryf, ac roeddwn i'n teimlo pan brofais ysgol uwchradd fy mod yn fwy na pharod ar gyfer unrhyw un o'r heriau, ac roeddwn i'n bendant yn teimlo ymhellach ymlaen na llawer o fyfyrwyr eraill a oedd wedi symud i fyny o wahanol flynyddoedd.	Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau hyn am brofiadau disgyblion fu'n mynychu Ysgol Bro Cynllaith yn y gorffennol.

1.7.2	Pa mor fendigedig oedd hi i gael fy addysgu yn fy ysgol bentref. Yn yr un modd pa mor fendigedig oedd bod mewn ysgol a oedd yn rhan annatod o'r pentref!	Fel uchod.
1.7.3	Byddai cau'r ysgol hon yn gymaint o drueni pan oedd cyn-ddisgyblion yn fyfyrwyr a enillodd raddau A ac a lwyddodd i fynd i'r prifysgolion gorau yn y wlad.	Fel uchod.
1.7.4	Mae'r ysgol yn galluogi ein plant i barhau i gyflawni eu potensial llawn a chael canlyniadau TGAU gwych pan fyddant yn symud ymlaen i'r ysgol uwchradd, yn union fel y gwnaeth plant sydd wedi mynychu Ysgol Bro Cynllaith eleni.	Fel uchod.
1.7.5	Fel cyn-fyfyriwr roeddwn i'n teimlo bod yr addysg a gefais yn anhygoel.	Fel uchod.
1.7.6	Oherwydd bod Ysgol Bro Cynllaith yn ysgol fach gydag athrawon gofalgwr, cawsom gyfle i fod yn flwyddyn academaidd iawn (gyda'r gwreiddiau'n dod o'r ysgol gynradd), byddai nifer ohonom yn ddawnus a thalentog yn ôl y ddarpariaeth heddiw.	Fel uchod.
1.7.7	Mynychodd ein dwy ferch Ysgol Bro Cynllaith a chawsant brofiad addysgol da a pharhaol.	Fel uchod.
1.7.8	Aeth fy mhlant fy hun i'r ysgol hon a chael addysg wych a dechrau gwych mewn bywyd yn ogystal â theimlo ymdeimlad o gymuned	Fel uchod.
1.7.9	Mynychodd y ddau blentyn yr ysgol ac rydym i gyd yn teimlo bod ganddynt addysg dda a chyflawn iawn. Roedden nhw'n ei chael hi'n gadarnhaol iawn i fod mewn dosbarthiadau ag oedrannau gwahanol - yn dysgu gyda'i gilydd ac yn teimlo ei bod yn normal helpu plant eraill, yn rhan hanfodol o'r gymuned.	Fel uchod.

1.8 Sylwadau am ansawdd y ddarpariaeth yn yr ysgol

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
1.8.1	Yn gyntaf mae ansawdd yr addysg a gynigir gan Ysgol Bro Cynllaith. Mae consensws bod yr addysgu wedi bod, ac yn parhau i fod yn rhagorol.	<p>Cafodd Ysgol Bro Cynllaith ei harolygu gan Estyn ym mis Rhagfyr 2023. Canlyniad yr arolygiad oedd bod yr ysgol wedi ei gosod yn Adolygiad Estyn. Mae hyn yn golygu bod gan yr ysgol rai meysydd arwyddocaol y mae angen mynd i'r afael â nhw a bydd Estyn a'r awdurdod lleol yn eu monitro.</p> <p>Mae gan yr ysgol 4 argymhelliad i fynd i'r afael â nhw ac mae dau o'r rhain yn uniongyrchol gysylltiedig ag addysgu a dysgu, sef:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gwella safonau ysgrifennu disgyblion ar draws yr ysgol • Darparu her briodol a chyfleoedd rheolaidd i ddisgyblion ddatblygu eu sgiliau dysgu annibynnol <p>Dywedodd Estyn 'wrth i ddisgyblion symud drwy'r ysgol, mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion, gan gynnwys y rhai ag ADY, yn gwneud cynnydd cadarn yn eu sgiliau llythrennedd a rhifedd.</p> <p>Maent hefyd yn nodi'r canlynol:</p> <p>'Fodd bynnag, nid yw athrawon bob amser yn cynllunio'n ddigon effeithiol i sicrhau cyfleoedd rheolaidd a chydlynol i ddisgyblion ddatblygu eu sgiliau ysgrifennu estynedig yn raddol. Mae'r defnydd cyson o daflenni gwaith a gor-gyfeiriad addysgu ar adegau yn rhwystro disgyblion rhag datblygu eu sgiliau dysgu annibynnol. O ganlyniad, nid yw lleiafrif o ddisgyblion yn</p>

		<p>gwneud y cynnydd y gallant ei wneud, yn enwedig yn eu sgiliau ysgrifennu.</p> <p>Mae athrawon yn trefnu eu hystafelloedd dosbarth yn dda i greu amgylchedd effeithiol ac ethos cadarnhaol ar gyfer dysgu. Mae'r rhan fwyaf yn defnyddio adnoddau'n effeithiol i gefnogi dysgu'r disgyblion. Fodd bynnag, nid yw athrawon yn darparu digon o gyfleoedd i ddisgyblion ddatblygu eu sgiliau dysgu annibynnol yn gyson, yn enwedig yn yr ardaloedd allanol helaeth trwy gydol y flwyddyn.'</p> <p>Dywedodd Estyn hefyd, 'Mewn ymateb i ddiwygio'r cwricwlwm, mae'r ysgol yn gweithio'n addas tuag at gwricwlwm pwrpasol sy'n cyd-fynd ag egwyddorion y Cwricwlwm i Gymru.'</p> <p>Mae ymateb Estyn i'r ymgynghoriad wedi'i gynnwys yn yr adroddiad ymgynghori hwn. Mae'r ymateb hwn yn nodi:</p> <p>'Barn Estyn yw bod y cynnig hwn yn debygol o gynnal safon y ddarpariaeth addysg a'r canlyniadau ar gyfer disgyblion yn yr ardal.'</p>
<p>1.8.2</p>	<p>Mae'r papur yn awgrymu, gyda'r ysgol yn cau, y byddai 'disgyblion yn mynychu ysgol fwy a fyddai mewn sefyllfa well i fodloni gofynion y cwricwlwm newydd'. Hoffwn weld y dystiolaeth bod mwy yn well yn awtomatig. Yn sicr, mae ysgol fach yn cyflwyno heriau o ran llwyth gwaith trwm ar staff i allu goruchwyllo'r holl feysydd cwricwlwm, ond gyda'r gwaith clystyrau a'r arweinyddiaeth gref, fel yr amlygwyd yn adroddiad diweddar Estyn, "Mae gwaith i ddatblygu'r Cwricwlwm i Gymru ochr yn ochr ag ysgolion lleol yn drylwyr</p>	<p>Fel uchod.</p>

	ac yn systematig." Ac "Mewn ymateb i ddiwygio'r cwricwlwm, mae'r ysgol yn gweithio'n addas tuag at gwricwlwm pwrpasol sy'n cyd-fynd ag egwyddorion y Cwricwlwm i Gymru." Mae'r cwricwlwm i Gymru yn cael ei gyflwyno'n dda yn Ysgol Bro Cynllaith.	
--	--	--

1.9 Sylwadau am y ffaith bod yr ysgol yn ysgol fach

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
1.9.1	Dewisodd llawer o rieni i'w plant fynychu Ysgol Bro Cynllaith, nid yn unig oherwydd ei bod ar garreg eu drws ond hefyd oherwydd maint yr ysgol.	<p>Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau hyn bod Ysgol Bro Cynllaith yn ysgol fach a manteision canfyddedig disgyblion sy'n mynychu ysgolion bach. Fodd bynnag, fel y nodwyd yn Strategaeth y Cyngor ar gyfer Trawsnewid Addysg ym Mhowys, mae'r Cyngor yn wynebu her oherwydd y gyfran uchel o ysgolion bach yn y sir a'r diffyg tegwch ymhlith ysgolion.</p> <p>Mae gan Ysgol Bro Cynllaith 26 o ddisgyblion, a hi yw'r ysgol leiaf ym Mhowys ar hyn o bryd. Gyda niferoedd mor isel o ddisgyblion, mae'r gymhareb athro-disgybl yn wahanol iawn i ysgolion eraill yn yr ardal, ac oherwydd fformiwla ariannu'r Cyngor, mae cyllid yr ysgol fesul disgybl yn uwch na chyfartaledd y Cyngor. Nid yw hyn yn darparu tegwch ar draws yr addysg – mae'n ofynnol i athrawon mewn ysgolion mwy ddarparu'r un addysg ag ysgolion llai am lai o gyllid fesul disgybl. Bwriad Strategaeth y Cyngor yw gwella tegwch ar draws y system addysg.</p>
1.9.2	Nid yw'r teimlad teuluol hwnnw, lle mae pawb yn adnabod pawb ac yn helpu ei gilydd, yr un fath mewn ysgol ganolog fawr.	Fel uchod.

1.9.3	Symudon ni i'r ardal i ddefnyddio ysgol leol lai gan fod yr addysg yn rhagorol ac mae'n creu teimlad cymunedol gwych.	Fel uchod.
1.9.4	Y peth gorau am yr ysgol yw pa mor fach ydyw.	Fel uchod.
1.9.5	Mae'r ysgol yn adnabod pob teulu ac felly gall gynnig gofal bugeiliol a chefnogaeth.	Fel uchod.
1.9.6	Mae plant yn ffynnu mewn ysgolion bach - mae adroddiad diweddaraf Estyn yn ffafriol iawn i'r ysgol. Mae'r ffigyrau presenoldeb ar gyfer plant Llansilin yn rhagorol.	Fel uchod.
1.9.7	Nid yw'r ysgol yn cael ei rhedeg drosodd gyda myfyrwyr a staff nac yn codi ofn fel rhai ysgolion eraill gyda dros 30 o ddisgyblion ym mhob dosbarth felly mae gan bob myfyriwr gyfle gwell i ddysgu gan y gall rhai deimlo'n ofnus yn gofyn am help os oes llawer iawn o ddisgyblion yn eu dosbarth.	Fel uchod.
1.9.8	Mae llawer o ddisgyblion yn elwa o'r dosbarthiadau bach, ond mewn ysgol fawr gyda dosbarthiadau mawr ni fyddent yn gallu dysgu mor effeithiol ac felly'n methu â chyrraedd eu llawn botensial.	Fel uchod.
1.9.10	Oherwydd maint dosbarthiadau bach, mae pawb yn cael y cyfle i gael yr holl ddigwyddiadau allgyrsiol a gwell cefnogaeth unigol i gyflawni eu potensial llawn. Mae hwn yn bwynt gwerthu y mae'r sector preifat yn ei ddefnyddio i ddenu disgyblion o addysg y wladwriaeth, hyd yn oed pan na all y rhieni ei fforddio mewn gwirionedd.	Fel uchod.
1.9.11	Gan gyfeirio at ansawdd addysgol, gellid dadlau bod maint dosbarthiadau llai ac amgylcheddau dysgu oedran cymysg Ysgol Bro Cynllaith yn darparu buddion addysgol na fyddai ysgol fwy yn eu cynnig o bosibl. Mae ymchwil flaenorol y gellir ei nodi sy'n cefnogi manteision ysgolion bach.	Fel uchod.
1.9.12	Hoffwn dynnu sylw at werthoedd ychwanegol dysgu mewn lleoliad dosbarth cymysg fel y gwelir yn Ysgol Bro Cynllaith.	Fel uchod.

1.9.13	Nid yw'r ymarfer gwaith presennol yn caniatáu llawer o hyblygrwydd wrth gefn ar gyfer unrhyw beth sydd heb ei gynllunio fel staff sy'n mynd yn sâl yn y tymor hir. Er bod yswiriant absenoldeb staff ar gyfer y ddau aelod o staff addysgu, byddai effaith niweidiol ar ansawdd a chysondeb yr addysgu.	Mae'r Cyngor yn cydnabod yn llawn yr heriau hyn sy'n ymwneud â staffio, sy'n gyffredin i bob ysgol fach.
---------------	---	--

1.10 Sylwadau am adeiladau/tiroedd yr ysgol

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
1.10.1	Gan gyfeirio at yr amodau a'r buddsoddiadau adeiladu presennol, yn groes i asesiad y cyngor, gwnaed buddsoddiadau sylweddol yn seilwaith yr ysgol, gan gynnwys ffenestri newydd, toi a system ddiogelwch, gan wella cyflwr yr adeilad.	<p>Nodwyd y sylw. Roedd y wybodaeth am Gyflwr Adeiladu a ddarparwyd yn y Ddogfen Ymgynghori yn seiliedig ar y wybodaeth ddiweddaraf oedd ar gael i'r Cyngor, ond cydnabyddir mai gwybodaeth o arolwg a gynhaliwyd nifer o flynyddoedd yn ôl oedd hyn.</p> <p>Yn ddiweddar, mae'r Cyngor wedi comisiynu asesiadau cyflwr wedi'u diweddarau o holl ysgolion Powys, ac mae bellach wedi derbyn yr adroddiad yn dilyn asesiad diweddar o gyflwr adeilad Ysgol Bro Cynllaith. Mae hyn yn darparu asesiad cyflwr cyffredinol o B. Fodd bynnag, mae'r asesiad wedi'i ddiweddarau yn dal i nodi amcangyfrif o £127,456 o gostau cynnal a chadw.</p> <p>Er bod hyn yn dangos bod cyflwr yr adeilad yn well na'r sgôr cyflwr a ddarparwyd yn y ddogfen ymgynghori, nid oedd cyflwr yr adeilad yn un o'r heriau a nodwyd mewn perthynas ag Ysgol Bro Cynllaith.</p>
1.10.2	Byddwn i'n cwestiynu'r sgôr 'C' 'Gwael' ar gyfer cyflwr adeilad Bro Cynllaith. Fel yr wyf yn ei ddeall, mae'r wybodaeth a gynhwysir yn yr adroddiad yn wyth mlynedd oed! Mae gwaith helaeth wedi'i wneud yn ystod yr 8	Fel uchod.

	<p>mlynedd diwethaf ac yn amlwg ni ellir bod wedi ei ystyried, sef:</p> <ul style="list-style-type: none"> • to newydd dros y ddwy ystafell ddosbarth a'r swyddfa – 2019 • Goleuadau newydd – 2019 • Teils carped newydd – 2019 • Boeler/system wresogi newydd – 2018 • to fflat newydd dros ystafell staff a nenfwd newydd – 2021 • Ailosod pibellau dŵr yn gyfan gwbl o'r ffordd i fyny i ystafell boeler ysgol – rhwng 2018 a 2021 • Ailosod wyneb y dreif – 2021 • Tyweirch astro i ardal Panda fel bod gan blant ardal bob tywydd i fedru chwarae – 2022 • System diogelwch fob drws newydd – 2024 • Disgwylir ffens diogelwch – 2024 	
<p>1.10.3</p>	<p>Ers i'r arolwg sy'n gyrru'r dosbarthiad hwn gael ei gynnal, bu buddsoddiad sylweddol o ran datblygu adeilad yr ysgol gan gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ffenestri a llenni newydd – Tua 2015/16, • Disodli ffenestri cyfnod sylfaen – 2016, • To newydd dros y ddwy ystafell ddosbarth a'r swyddfa – 2019, • Goleuadau newydd – 2019, • Teils carped newydd – 2019, • System boeler newydd – 2018, • To fflat newydd dros ystafell staff a nenfwd amnewid (oherwydd gollyngiad) - 2021, 	<p>Fel uchod.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Ailosod pibellau dŵr yn gyfan gwbl o'r ffordd i fyny i ystafell boeler yr ysgol – rhwng 2018 a 2021, • Wyneb newydd o dreif 2021, • Astroturf i ardal awyr agored Panda fel bod gan blant ardal pob tywydd i chwarae – 2022, • Byrddau gwyn Sgrin gyffwrdd wedi'u gosod - 2022, • System diogelwch fob drws newydd – 2024 	
1.10.4	Mae'r papur yn awgrymu mai cyflwr adeiladu Ysgol Bro Cynllaith yw C - gwael. Fodd bynnag, mae hyn yn seiliedig ar ddata sy'n 8 oed.	Fel uchod.
1.10.5	Roeddwn hefyd wedi darllen rhywle yn y papurau bod ôl-groniad cynnal a chadw o tua £153,000. Er ein bod wedi gofyn, nid ydym erioed wedi cael gwybod beth yw pwrpas hyn. Byddwn yn gofyn i ni gael golwg ar yr hyn sydd ar yr ôl-groniad cynnal a chadw. Ni all Powys wneud datganiadau fel hyn ac yna nid yn eu cefnogi.	Fel uchod.
1.10.6	Yn fwyaf diweddar, yn dilyn pryderon diogelu Estyn a godwyd, mae'r cyngor wedi ymrwymo i osod ffensys diogelwch angenrheidiol - gan ychwanegu ymhellach at ansawdd tir yr ysgol a darparu gofod awyr agored gwirioneddol ar gael ar gyfer dysgu annibynnol.	Nodwyd y sylw.

1.11 Sylwadau am leoliad yr ysgol

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
1.11.1	Mae Ysgol Bro Cynllaith yn cwmpasu ardal sy'n agos iawn at y ffin rhwng Cymru a Lloegr.	Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau hyn am leoliad Ysgol Bro Cynllaith, ac yn arbennig ei agosrwydd at y ffin â Lloegr.
1.11.2	Mae'r ysgol hon yn rhan hanfodol o'r gymuned sy'n darparu addysg cyfrwng Saesneg ym mhen mwyaf gogleddol Powys.	Fel uchod.

1.11.3	Mae'r un yma ar y ffin.	Fel uchod.
1.11.4	Ein tref leol yw Croesoswallt sydd yn Lloegr.	Fel uchod.
1.11.5	Ni ellir pwysleisio pwysigrwydd lleoliad yr ysgol yn ddigonol. Mae'r ysgol o fewn tafliad carreg i'r ffin â Swydd Amwythig ac yn wir, mae'r dref agosaf ar gyfer siopa, hamdden a gwaith dros y ffin yng Nghroesoswallt.	Fel uchod.
1.11.6	Mae'r ysgol yn un o'r ychydig ysgolion ym Mhowys ger y ffin rhwng Lloegr ac mae'n cefnogi cymuned ddwyieithog.	Fel uchod.
1.11.7	Mae Ysgol Bro Cynllaith mewn sefyllfa unigryw yn ddaearyddol, pellter mawr o ysgolion eraill.	Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau hyn am leoliad Ysgol Bro Cynllaith, a'r pellter rhwng yr ysgol ac ysgolion eraill. Er ei bod yn wir bod yr ysgol mewn lleoliad gwledig iawn, mae nifer o ysgolion o fewn 10 milltir i Ysgol Bro Cynllaith, gan gynnwys ysgolion ym Mhowys a thros y ffin.
1.11.8	Nid yw'n agos at ysgolion eraill Powys.	Fel uchod.

1.12 Mae pawb yn ffrindiau yn yr ysgol

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
1.12.1	Bydd cyfeillgarwch rhwng y plant hyn yn para am oes ac yn eu sefydlu'n dda i reoli byw yng nghefn gwlad yn y dyfodol gyda rhwydwaith cymorth gwych o'u cwmpas.	Nodwyd y sylw.
1.12.2	Mae'r ysgol yn bamedr pwysig ar gyfer rhwydweithiau plant. Mae plant yn chwarae gyda phlant eraill o'r un ysgol. Mae plant sydd â ffrindiau yn fwy pell o'u cartref yn treulio llai o amser lle maen nhw'n byw. Mae plant yn cysylltu cysylltiadau cymdeithasol â lleoedd lle maen nhw'n treulio amser. Dyma reswm arall pam fod ysgol ein pentref yn ganolbwynt.	Nodwyd y sylw.
1.12.3	Bydd plant yn ffurfio perthynas â phobl yn eu dosbarth nid o reidrwydd â phobl o'u pentref. Fel hyn, bydd plant yn dod yn	Nodwyd y sylw.

	llai cysylltiedig â'r pentref, yn fwy â grŵp oedran penodol yn yr ysgol.	
1.12.4	Mae'r rhan fwyaf o'r plant sy'n mynychu ysgol Llansilin hefyd yn chwarae y tu allan i'r ysgol ac mae gan bob un ohonynt gyfeillgarwch cryf a bondio nid yn unig gyda'r plant ond hefyd y teuluoedd.	Nodwyd y sylw.
1.12.5	Mae'r gymuned beth mae hi heddiw oherwydd y cyfeillgarwch a ddechreuodd yn ysgol Llansilin!	Nodwyd y sylw.
1.12.6	Os ydynt yn mynd i'r ysgol yn lleol, bydd eu ffrindiau'n byw'n lleol, yna mae'r gymuned gyfan yn cael ei chryfhau gan y cyfeillgarwch hyn a'r gefnogaeth y mae teuluoedd yn ei rhoi i'w gilydd.	Nodwyd y sylw.

1.13 Cysylltiadau rhwng yr ysgol a'r gymuned

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
1.13.1	Bu cysylltiadau sylweddol â'r gymuned leol erioed ac mae hyn wedi'i restru'n helaeth yn yr asesiad effaith a gynhaliwyd gan Gyngor Sir Powys.	Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau hyn am gysylltiadau'r ysgol â'r gymuned.
1.13.2	Mae gan Ysgol Bro Cynllaith gysylltiadau cryf o fewn y gymuned, gan gynnwys: <ul style="list-style-type: none"> • Siop Gymunedol - mae'r plant yn cymryd eu tro i helpu yn y siop ddydd Mawrth gyda phrisiau, didoli, gweini cwsmeriaid ac ati. Mae hyn yn beth mor hyfryd i'r plant a'r bobl sy'n defnyddio'r siop. Cyfle da i bobl o bob oed ddod at ei gilydd, gyda disgyblion yn cymysgu gyda'r cwsmeriaid sy'n oeddrannus yn bennaf; • Eglwys Sant Silin – cawn ymweliadau cyson gan y Parchedig Norman sy'n dod i wneud gwasanaethau 	Fel uchod.

	<p>gyda'r plant. Rydym hefyd yn gallu defnyddio'r eglwys ar gyfer Gwyliau Cynhaeaf a Geni'r Nadolig. Rydym hefyd, lle bo'n bosibl, yn cyflwyno ceisiadau i benwythnos sioe gŵyl y banc mis Awst. Mae yna hefyd lawer o hanes o amgylch St Silin. Mae gennym gysylltiad cryf iawn â'r eglwys ac rydym bob amser wedi gwneud;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tafarn Wynnstay - Mae'r plant yn treulio llawer iawn o amser mewn digwyddiadau yn y dafarn. Ar hyn o bryd mae'r Clwb Ar Ôl Ysgol yn cynnal nifer o ddigwyddiadau codi arian gan gynnwys noson Calan Gaeaf poblogaidd iawn lle maen nhw'n cael parti gyda gemau a gwobrau am wisg ffansi ac ati. Mae hyn yn fuddiol i'r ddau glwb a'r dafarn. Mae yna hefyd Helfa Siôn Corn boblogaidd iawn ar Noswyl Nadolig sy'n dod â'r pentref cyfan at ei gilydd - mae'r dafarn yn cyflenwi bwyd ac mae'r trefnwyr yn cyflenwi anrheg i bob plentyn yn y pentref. Mae nifer o blant yr ysgol hefyd yn dewis cael eu partïon pen-blwydd yn y dafarn, fantais fawr i'r Wynnstay. 	
1.13.3	Mae Ysgol Bro Cynllaith yn gwneud ac mae bob amser wedi meithrin cysylltiadau cymunedol cryf, gyda disgyblion yn cymryd rhan mewn gweithgareddau lleol fel ymweld â'r siop gymunedol a chasglu sbwriel, sy'n cyfrannu at eu datblygiad cymdeithasol ac addysgol.	Fel uchod.
1.13.4	Mae'r ysgol wastad wedi bod yn weithgar iawn yn y gymuned, yr eglwys, neuadd y pentref, y trigolion ac yn fwy diweddar y siop gymunedol.	Fel uchod.
1.13.5	O safbwynt bywyd y pentref, cawsom ein syfrdanu o ran maint ac amrywiaeth a chroeso bywyd cymunedol Llansilin, gyda'r ysgol yn ganolog iddi. Rydym wedi mynychu a mwynhau digwyddiadau a gweithgareddau dirifedi a drefnir	Fel uchod.

	gan yr ysgol, sydd â'r gallu i ddod â phob cenedlaeth ac agwedd at ei gilydd (yn wahanol i weithgareddau'r eglwys neu'r dafarn) i gefnogi a dathlu llawenydd ieuencid, datblygiad addysgol, bywyd rhythmau naturiol, a dealltwriaeth rhwng cenedlaethau.	
1.13.6	O ran y cysylltiadau sydd gan yr ysgol â'r gymuned, maent yn mynd cymaint dyfnach nag y mae Powys yn ei sylweddoli.	Fel uchod.
1.13.7	Un o'r prif resymau dros lwyddiant yr ysgol yw'r cysylltiad agos sydd ganddi â'r pentref. Mae hyn yn rhannol oherwydd cysylltiadau personol ond hefyd oherwydd bod yr ysgol yn gwneud defnydd da o gyfleusterau lleol fel neuadd y pentref drws nesaf, yr ardd a'r cae, yr eglwys, sydd yn ei dro yn helpu i gadw'r cyfleusterau hyn yn hyfyw i'r gymuned ehangach. Mae'n hawdd i blant fynychu gweithgareddau cyn ac ar ôl ysgol ar safle'r ysgol ac yn y mannau eraill hyn, gan fod y rhan fwyaf o'r plant yn byw o fewn pellter cerdded. Mae hyn yn gyfle gwerthfawr.	Fel uchod.
1.13.8	Help cymunedol gyda chynnal a chadw a chadw'r ysgol i helpu i leihau costau.	Fel uchod.
1.13.9	Rwyf wedi parhau i gysylltu â YBC fel gwirfoddolwr ar fore Mercher, gan wrando ar y plant yn darllen.	Fel uchod.
1.13.10	Mae yna bedwar o bobl o Lansilin sy'n dod i Fro Cynllaith i gynnig eu help yn wirfoddol gyda darllen a gyda sesiynau tennis bwrdd. Mae tri o'r rhain yn rhieni i gyn-ddisgyblion.	Fel uchod.
1.13.11	Mae unigolion lleol amrywiol yn gwirfoddoli eu hamser yn wythnosol i wrando ar blant yn darllen, eraill i gynnal tiroedd yr ysgol ac mae'r plant hyd yn oed yn cael mwynhau ymweliadau gan artist lleol.	Fel uchod.
1.13.12	Fel rhiant roeddwn yn gallu ymgysylltu wrth gatiâu'r ysgol gyda rhieni/gofalwyr ac athrawon eraill a gwirfoddoli i wrando ar ddisgyblion yn darllen.	Fel uchod.

1.13.13	Mae'r gymuned yn cymryd rhan fawr, felly mae yna deimlad pentref go iawn a phriodol - maen nhw'n dweud ei fod yn cymryd pentref i fagu plentyn.	Fel uchod.
1.13.14	Mae Ysgol Bro Cynllaith yn darparu cyfleoedd cyflogaeth a gwirfoddoli pwysig i aelodau o'r gymuned, gan gynnwys y rhai heb fynediad at drafnidiaeth breifat ac sy'n dadlau â'n darpariaeth cludiant cyhoeddus lleiaf posibl.	Fel uchod.
1.13.15	Mae digwyddiadau a gweithgareddau'r ysgol yn helpu pobl sy'n symud i'r ardal i ymgartrefu'n gyflym.	Fel uchod.
1.13.16	Mae disgyblion o'r ysgol yn casglu sbwriel o gwmpas y pentref fel mater o drefn ac yn ddiweddar cynhaliodd ymgyrch bosteri lwyddiannus i helpu i dynnu sylw at yr angen i bobl glirio ar ôl eu cŵn.	Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau hyn am ddisgyblion Ysgol Bro Cynllaith a'u cyfraniad i'r gymuned leol.
1.13.17	Roedd y plant yn helpu yn y gymuned leol ac roeddwn i'n gallu gweld manteision hyn ar ôl i'r diwrnod ysgol ddod i ben pan fyddwn i'n eu gweld nhw'n chwarae yn y parciau neu'r caeau yn siarad ag aelodau o'r gymuned o bob cenhedlaeth.	Fel uchod.
1.13.18	Ar hyn o bryd mae'r plant yn gallu ymweld â'r siop gymunedol leol i helpu prisio, didoli nwyddau, glanhau, gwirio stoc ac archebion ffonio drwy'r til. Mae'r math hwn o ddysgu mathemategol ymarferol yn amhrisiadwy, ar wahân i'r agweddau cymdeithasol a chymunedol a ddaw yn ei sgil.	Fel uchod.
1.13.19	Y llynedd, gwnaeth plant o'r dosbarth babanod offerynnau cerdd a chynnal bore i'r grŵp aros a chwarae ddod i ganu rhai caneuon Cymraeg yn yr ysgol.	Fel uchod.
1.13.20	Mae'r ysgol yn defnyddio'r neuadd bentref gyfagos yn rheolaidd sy'n sicrhau hyfywedd y cyfleuster hwnnw, fel y crybwyllwyd eisoes.	Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau hyn am ddefnydd yr ysgol o'r neuadd bentref gyfagos.
1.13.21	Mae'r ysgol yn defnyddio'r neuadd bentref leol ar gyfer amser cinio, chwaraeon, cyngherddau a digwyddiadau cymunedol.	Fel uchod.

1.13.22	Nid wyf yn credu bod angen i mi fynd i gysylltiad â'r Neuadd Goffa gan y byddwch eisoes yn ymwybodol o'r cysylltiad cryf hwn a'r canlyniadau yn y dyfodol pe baem yn cau. Mae hwn yn fater enfawr ac ni ddylid ei anwybyddu.	Fel uchod.
1.13.23	Mae'r cysylltiadau sydd gan yr ysgol â neuadd y pentref yn gwau'r gymuned hynafol a hanesyddol hon yn gryf gyda'i gilydd mewn cyfnod lle mae cymunedau gwledig yn wynebu toriadau gan y cyngor a newidiadau mawr.	Fel uchod.

1.14 Cyfeiriad at ddisgyblion sydd wedi trosglwyddo i'r ysgol o ysgolion eraill

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
1.14.1	Daethom o amgylchedd trefol gydag ysgol cynradd mawr a symud i un bach ac mae ein un ni wedi ffynnu.	Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau hyn am brofiadau cadarnhaol disgyblion sydd wedi trosglwyddo i Ysgol Bro Cynllaith o ysgolion eraill.
1.14.2	Mae ein plant wedi dod o ysgol brif ffrwd o dros 300 o blant ac yn llawer hapusach lle maen nhw nawr. Mae eu hagwedd gyfan a'u hansawdd / at ddysgu wedi newid er gwell.	Fel uchod.
1.14.3	Nododd un etholwr sut y symudodd eu teulu, i'r pentref o ddinas. Mae'r etholwr hwn wedi canmol yr ysgol a'r effaith gadarnhaol y mae wedi'i chael ar eu plant: 'Mae eu hagwedd gyfan at ddysgu wedi newid, maen nhw'n mwynhau'r ysgol nawr ac yn gyffrous i ddysgu pethau newydd! Maen nhw'n edrych ymlaen at yr ysgol bob dydd ac wedi gwneud ffrindiau hyfryd.'	Fel uchod.

1.15 Yr ysgol yw'r ysgol agosaf ar gyfer bron pob disgybl

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
1.15.1	Mae'r holl blant sy'n mynychu Llansilin mewn dalgyllch.	Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau hyn, ac yn cydnabod bod y disgyblion sy'n mynychu Ysgol Bro Cynllaith yn

		dod o dalgylch yr ysgol yn bennaf, a bod hyn yn golygu bod llawer o ddisgyblion yn gallu cerdded i'r ysgol.
1.15.2	Mae llawer o'r disgyblion presennol yn dod o'r gymuned leol.	Fel uchod.
1.15.3	Sylwer hefyd bod 100% o ddisgyblion Bro Cynllaith yn byw yn nalgylch Llansilin. Mae hyn bron yn unigryw, rwy'n credu.	Fel uchod.
1.15.3	Mae bron pob plentyn yn byw yn lleol ac yn gallu cerdded i'r ysgol.	Fel uchod.
1.15.4	Gall y rhan fwyaf o blant Llansilin gerdded i'r ysgol gan arbed cludiant hir a chostus.	Fel uchod.
1.15.5	Ar hyn o bryd mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion Ysgol Bro Cynllaith yn cerdded i'r ysgol sydd, ar wahân i'r cymwysterau gwyrdd (mae gan yr Ysgol Wobr Eco Platinwm ar hyn o bryd), mae hefyd yn meithrin cysylltiad cryf iawn i'r disgyblion gyda'u hamgylchedd lleol a'r gymuned – agwedd gref ar y Cwricwlwm Cymraeg newydd.	Fel uchod.
1.15.6	Mae 12 allan o 25 taith gerdded neu ar feic i'r ysgol (48%), 8 allan o 25 yn defnyddio cludiant ysgol 2 x bws mini (32%), mae 5 allan o 25 yn cael eu gyrru i'r ysgol (3 car) (20%)	Fel uchod.
1.15.7	Peidiwch â chau'r ysgol, gadewch i ddysgwyr ifanc fynd i ysgol y gallant gerdded iddi lle mae eu ffrindiau'n byw yn yr un pentref	Fel uchod.
1.15.8	Nid oes lle arall y gallem fyw ynddo mewn cefn gwlad mor brydferth a dal gallu cerdded ein plant i'r ysgol.	Fel uchod.
1.15.9	Gall rhieni eu gollwng a'u casglu cyn ac ar ôl gwaith mewn ffordd na fyddai'n bosibl pe bai'r plant yn cael eu cludo ar fws i Lanrhaeadr-ym-Mochnant neu Groesoswallt.	Mae'r Cyngor yn cydnabod, o gofio bod disgyblion Ysgol Bro Cynllaith yn byw o fewn dalgylch yr ysgol yn bennaf, bod yr ysgol yn gyfleus i ddisgyblion a'u teuluoedd.
1.15.10	Mae cael ysgol leol yn golygu y gall rhieni gymryd rhan, fod wrth law os oes angen i ymyrryd, neu ar gael os oes problem. Mae hyn yn bwysig ar gyfer sefydlogrwydd plant.	Fel uchod.

2. EFFAITH AR DDISGYBLION

2.1 Pryder am fynediad at ddarpariaeth allgyrsiol

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
2.1.1	<p>Ar hyn o bryd mae gan blant yr ysgol fynediad at glwb brecwast, clybiau ar ôl ysgol a llu o weithgareddau allgyrsiol yn ystod y dydd. Pe bai'r ysgol yn cau, ni fyddent bellach yn gallu cael mynediad at y rhain oherwydd y pellter teithio. Byddai hyn hefyd yn effeithio ar rieni yn gallu gweithio gan na fyddent yn gallu defnyddio gofal cofleidiol.</p>	<p>Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau hyn am y ddarpariaeth allgyrsiol/cofleidiol sydd ar gael ar hyn o bryd i ddisgyblion Ysgol Bro Cynllaith, ac yn nodi ei bod yn haws i ddisgyblion gael mynediad at y ddarpariaeth hon gan fod yr ysgol yn agos at eu cartrefi ac nad ydynt yn ddibynnol ar gludiant o'r cartref i'r ysgol.</p> <p>Yr ysgol arall agosaf ym Mhowys yw Ysgol Llanrhaeadr-ym-Mochnant, sy'n gwasanaethu ardal wledig fawr, ac er byddai angen i ddisgyblion deithio i'r ysgol, mae'r ysgol eisoes yn darparu addysg cyfrwng Cymraeg i ddisgyblion o ardal Llansilin, felly mae ganddi brofiad o ddiwallu anghenion disgyblion o'r ardal hon sy'n ddibynnol ar gludiant o'r cartref i'r ysgol.</p>
2.1.2	<p>Oherwydd y byddant yn dibynnu ar y bws i'w cludo i'r ysgol ac adref, ni fyddai'r plant hyn wedyn yn gallu cael mynediad i unrhyw glybiau allgyrsiol mewn lleoliad newydd oherwydd na fyddent yn gallu aros ar ôl ysgol.</p>	Fel uchod.
2.1.3	<p>Bydd disgyblion sy'n dilyn eu haddysg mewn ysgolion eraill yn cael llawer llai o gyfleoedd i gymryd rhan mewn gweithgareddau ar ôl ysgol, gan y bydd yr angen i gydymffurfio ag amseroedd codi cludiant ysgol yn effeithio'n sylweddol ar y rhain.</p>	Fel uchod.
2.1.4	<p>Dywedwyd y byddai disgyblion yn elwa o gael ystod eang o gyfleusterau/gweithgareddau. Mae'r plant ym Mro Cynllaith yn cymryd rhan mewn cymaint o weithgareddau yma, dwi wir ddim yn meddwl eu bod nhw'n colli allan o gwbl. Byddent yn colli allan pe na baen nhw yma.</p>	Fel uchod.

2.1.5	Mae'r papur yn mynd ymlaen i awgrymu y byddai 'disgyblion yn mynychu ysgol fwy, a allai ddarparu ystod ehangach o gyfleoedd addysgol ac allgyrsiol.' Nid yw hyn yn wir yn unig.	Cydnabyddir bod ystod eang o gyfleoedd allgyrsiol yn cael eu darparu yn Ysgol Bro Cynllaith.
2.1.6	Byddai disgyblion hefyd yn colli'r holl weithgarwch allgyrsiol a ddaw yn sgil cysylltiad agos â'r gymuned.	Cydnabyddir bod ystod eang o gyfleoedd allgyrsiol yn cael eu darparu yn Ysgol Bro Cynllaith, a bod disgyblion yn elwa o gysylltiadau agos â'r gymuned, yn enwedig o gofio mai Ysgol Bro Cynllaith yw'r ysgol agosaf i bron pob disgybl ar hyn o bryd.

2.2 Pryder am yr effaith ar ddisgyblion o orfod symud i ysgol wahanol

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
2.2.1	Mae'r ysgol hon yn ysgol hapus lle mae plant yn ffynnu ac yn mwynhau dysgu. Rwyf wir yn teimlo y bydd cau cyfleusterau a gorfod trosglwyddo i ysgolion eraill yn cael effaith niweidiol ar les y plant.	<p>Mae'r Cyngor yn cydnabod y byddai disgyblion sy'n mynychu Ysgol Bro Cynllaith ar hyn o bryd yn mynd trwy gyfnod o newid pe bai'r ysgol yn cau, ac yn deall bod hyn yn bryder gwirioneddol i ddisgyblion.</p> <p>Pe bai'r ysgol yn cau, byddai pob ysgol yn gweithio gyda'r ysgol sy'n cau, y disgyblion eu hunain a'u teuluoedd i sicrhau trosglwyddiad llyfn a helpu disgyblion i ymgartrefu yn eu hysgolion newydd.</p>
2.2.2	Goblygiadau cael y disgyblion i addasu i amgylchedd ysgol newydd. Nid wyf yn gwybod yn bendant sut y byddai fy mhlentyn yn addasu na'r disgyblion eraill fodd bynnag, os oes posibilrwydd y gallai gael effaith negyddol ar eu datblygiad dysgu a'u lles emosiynol, beth fyddai gennych chi ar waith i sicrhau nad yw'r newid hwn yn effeithio ar bob disgybl?	Fel uchod.
2.2.3	Mae'n syniad annifyr meddwl y byddai bwrdd yr ysgol yn fodlon anfon plentyn i'r ysgol hon gan wybod y byddai cynnig i gau flwyddyn yn ddiweddarach yn cael ei ystyried.	Roedd cynnig diweddar y Cyngor i gau Ysgol Eglwys yng. Ngh. Llangedwyn yn cynnig Ysgol Eglwys yng. Ngh. Llanfechain fel yr ysgol dderbyn. Fodd bynnag, cydnabyddir bod rhai disgyblion wedi dewis

		<p>trosglwyddo i Ysgol Bro Cynllaith. Gall disgyblion wneud cais am le mewn unrhyw ysgol y maent yn ei dewis, ac mae'n ofynnol i'r Cyngor ddyrannu lle iddynt os oes lle ar gael.</p> <p>Cytunodd Cabinet y Cyngor ar ffordd ymlaen a ffefrir ar gyfer dalgylch Llanfyllin yn 2020, a gafodd ei ddiweddarau a'i ailystyried gan y Cabinet yn 2022. Roedd y ddwy fersiwn o'r ffordd ymlaen a ffefrir yn cynnwys posibilrwydd cau Ysgol Bro Cynllaith, felly mae'r posibilrwydd y byddai'r Cyngor yn adolygu dyfodol yr ysgol wedi bod yn gyhoeddus ers nifer o flynyddoedd, ac ers cyn i'r Cyngor gynnal y broses statudol i gau Ysgol Eglwys yn. Ngh. Llangedwyn.</p>
2.2.4	Rwy'n poeni am les emosiynol disgyblion sy'n gorfod symud ysgolion eto.	<p>Mae'r Cyngor yn cydnabod y byddai disgyblion sy'n mynychu Ysgol Bro Cynllaith ar hyn o bryd yn mynd trwy gyfnod o newid pe bai'r ysgol yn cau, ac yn deall bod hyn yn bryder gwirioneddol i ddisgyblion, yn enwedig i ddisgyblion sydd eisoes wedi symud ysgolion am ba bynnag reswm.</p> <p>Pe bai'r ysgol yn cau, byddai pob ysgol yn gweithio gyda'r ysgol sy'n cau, y disgyblion eu hunain a'u teuluoedd i sicrhau trosglwyddiad llyfn a helpu disgyblion i ymgartrefu yn eu hysgolion newydd.</p>
2.2.5	Mae angen sefydlogrwydd a chyfarwydd-dra ar blant yn eu blynyddoedd cynnar. Dydyn nhw ddim yn ymateb yn dda i ansicrwydd ac aflonyddwch. Mae'r plant rydym wedi'u cael yma dros y blynyddoedd sydd, am ba reswm bynnag, wedi symud ysgolion unwaith neu fwy yn eu blynyddoedd cynnar, yn profi'n bennaf i fod y rhai sydd angen cymorth gyda'u	Fel uchod.

	problemau iechyd meddwl a/neu ymddygiad. Os yw hyn i gyd am y plant, yna stopiwch ar hyn o bryd ac ystyriwch hyn.	
2.2.6	Pryder y byddai disgyblion yn cael eu gorfodi i fynychu ysgol fawr, brysur neu deithio dros awr i gael darpariaeth fwy addas.	<p>Fel uchod.</p> <p>Pe bai Ysgol Bro Cynllaith yn cau, ni fyddai disgyblion yn cael eu 'gorfodi' i fynychu unrhyw ysgol - byddai disgyblion a'u rhieni yn gallu gwneud cais am le mewn unrhyw ysgol arall.</p> <p>Mae nifer o ysgolion wedi eu lleoli o fewn 10 milltir i Ysgol Bro Cynllaith. Mae hyn yn cynnwys ysgolion ym Mhowys ac ysgolion y tu allan i Bowys, ysgolion o amrywiaeth o feintiau, ysgolion cymunedol ac ysgolion eglwysig, ysgolion cyfrwng Saesneg ac ysgolion sy'n cynnig darpariaeth cyfrwng Cymraeg, ac mae llawer o'r ysgolion hyn yn gwasanaethu cymunedau gwledig yn bennaf, felly byddai disgyblion / rhieni yn parhau i gael rhyddid i ddewis o ran pa ysgol y maent yn dymuno i'w plant fynychu.</p>

2.3 Pryder am yr effaith ar ansawdd addysg i ddisgyblion

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
2.3.1	Ni fydd yn arbed yr arian rydych chi'n meddwl y bydd, a bydd yn niweidiol i addysg a lles y plant yn y tymor hir.	Barn y Cyngor yw y byddai disgyblion sy'n mynychu Ysgol Bro Cynllaith ar hyn o bryd yn gallu cael mynediad at ddarpariaeth sydd o leiaf o ansawdd cyfatebol mewn ysgolion eraill. Cefnogir hyn gan Estyn, sy'n datgan yn eu hymateb i'r ymgynghoriad: 'Barn Estyn yw bod y cynnig hwn yn debygol o gynnal safon y ddarpariaeth addysg a'r canlyniadau ar gyfer disgyblion yn yr ardal.'

		Cydnabyddir pe bai'r ysgol yn cau, y byddai disgyblion sy'n mynychu'r ysgol ar hyn o bryd yn mynd trwy gyfnod o newid. Mae'r Cyngor yn deall bod hyn yn bryder gwirioneddol i ddisgyblion. Pe bai Ysgol Bro Cynllaith yn cau, byddai pob ysgol sy'n derbyn yn gweithio gyda'r ysgol sy'n cau, y disgyblion eu hunain a'u teuluoedd i sicrhau trosglwyddiad llyfn a helpu disgyblion i ymgartrefu yn eu hysgolion newydd.
2.3.2	Rydym yn deall bod lefel yr addysg y mae plant lleol yn ei derbyn o'r safon uchaf. A all CSP warantu'r un lefel o addysg a lles mewn mannau eraill? Yn fwy na thebyg na.	Fel uchod.

2.4 Pryder y byddai disgyblion yn cael eu gwahanu oddi wrth eu ffrindiau

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
2.4.1	Pe bai'r ysgol yn cau, byddai'n rhaid i blant fynd i ysgol heb blant y maent wedi tyfu i fyny â nhw.	<p>Mae'r Cyngor yn cydnabod y byddai disgyblion sy'n mynychu Ysgol Bro Cynllaith ar hyn o bryd yn mynd trwy gyfnod o newid pe bai'r ysgol yn cau, ac yn deall bod hyn yn bryder gwirioneddol i ddisgyblion.</p> <p>Cydnabyddir hefyd, pe bai'r ysgol yn cau, y gallai disgyblion a'u rhieni ddewis gwahanol ysgolion eraill, a fyddai'n golygu y byddai disgyblion yn trosglwyddo i ysgolion gwahanol i'w ffrindiau. Wrth gydnabod y pryder hwn, byddai disgyblion yn dal i allu bod yn ffrindiau, hyd yn oed pe baent yn trosglwyddo i wahanol ysgolion, a byddai cyfle hefyd i fod yn rhan o grwpiau cyfeillgarwch newydd yn eu hysgolion newydd.</p> <p>Pe bai Ysgol Bro Cynllaith yn cau, byddai pob ysgol sy'n derbyn yn gweithio gyda'r ysgol sy'n cau, y disgyblion eu hunain a'u teuluoedd i sicrhau</p>

		trosglwyddiad llyfn ac i helpu disgyblion i ymgartrefu yn eu hysgolion newydd.
2.4.2	Byddwch hefyd yn cael effaith newid grwpiau cyfoedion gan na fydd pob plentyn a ddechreuodd gyda'i gilydd yn mynd i'r un ysgol yn y pen draw.	Fel uchod.
2.4.3	Pa bynnag ffordd rydych chi'n edrych arno, mae'n ymddangos, yn anffodus, y byddai holl ddisgyblion Bro Cynllaith yn gorffen i ffwrdd mewn ysgolion gwahanol. Byddai hyn yn niweidiol iawn i'n plant sydd wedi ffurfio cyfeillgarwch mor agos yn yr ysgol a'r tu allan iddi.	Fel uchod.
2.4.4	Rwy'n credu y byddai hyn yn cael effaith enfawr ar gyfeillgarwch y plant yn ogystal â'u hiechyd meddwl, yn ogystal â phryder gwahanu ar y plant sy'n byw yn y pentref ar hyn o bryd oherwydd efallai na fyddant i gyd yn mynd i'r un ysgol newydd neu a allai symud i leoliadau gwahanol.	Fel uchod.
2.4.5	Dylent fod yn gwneud cysylltiadau yn eu pentref eu hunain.	Fel uchod.

2.5 Pryder y byddai disgyblion yn trosglwyddo i ysgolion yn Sir Amwythig ac y byddent yn colli allan ar gwricwlwm Cymru

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
2.5.1	Mae llawer o rieni'n gweithio dros y ffin yn Lloegr ac yn debygol o fynd â'u plant gyda nhw tra byddant ar eu taith i'r gwaith bob dydd. Byddai hyn felly yn lleihau niferoedd disgyblion yng Nghymru a'r genhedlaeth nesaf o siaradwyr Cymraeg.	Cafodd 'disgyblion yn dewis trosglwyddo i ysgolion sydd wedi'u lleoli y tu allan i Bowys / Cymru yn hytrach na mynychu ysgolion eraill ym Mhowys' ei adnabod fel risg yn y ddogfen ymgynghori a gyhoeddwyd mewn perthynas â'r cynnig presennol, yn enwedig o ystyried lleoliad Ysgol Bro Cynllaith, ac o ystyried y ffaith bod nifer o ysgolion wedi'u lleoli y tu allan i Bowys a fyddai'n agosach i ddisgyblion na'r ysgol arall agosaf ym Mhowys.

		<p>Cydnabyddir hefyd, pe bai disgyblion yn dewis trosglwyddo i ysgolion eraill sydd wedi'u lleoli y tu allan i Gymru, na fyddai disgyblion bellach yn cael mynediad i'r cwricwlwm, ac yn benodol, byddai hyn yn golygu na fyddent yn cael cyfle i ddysgu Cymraeg.</p> <p>Tra'n cydnabod y byddai rhieni/disgyblion yn gallu dewis unrhyw ysgol arall pe bai Ysgol Bro Cynllaith yn cau, dewis y Cyngor yw i ddisgyblion yn Llansilin fynychu ysgolion eraill sydd wedi'u lleoli ym Mhowys, a byddai cludiant o'r cartref i'r ysgol yn cael ei ddarparu i'r ysgol arall agosaf ym Mhowys er mwyn hwyluso hyn, ac i sicrhau y gallai disgyblion yn yr ardal barhau i gael mynediad at gwricwlwm Cymru a chael cyfle i ddysgu Cymraeg.</p>
2.5.2	Rwy'n credu ei fod yn bryderus iawn y bydd yn rhaid i blant ysgol fabanod ac iau lleol gael eu cludo ar fws i'w hysgolion agosaf yn Lloegr	Fel uchod.
2.5.3	Hefyd mae'r ysgol agosaf yn awr yn Sir Amwythig heb unrhyw Gymraeg, opsiwn gwael iawn i drigolion Powys.	Fel uchod.
2.5.4	Byddai plant Llansilin yn cael eu colli i Swydd Amwythig!	Fel uchod.
2.5.6	Mae ysgolion yn Sir Amwythig yn agosach ac yn haws i'w cyrraedd.	Fel uchod.
2.5.7	Pryder arall am gau'r ysgol a danfon plant i'w hysgol agosaf yw y gall rhai disgyblion fynd i ysgol yn Sir Amwythig, os mai dyma'r ysgol agosaf i'w cartref neu er hwylustod i rieni os ydynt yn gweithio yng nghyffiniau'r Amwythig.	Fel uchod.
2.5.8	Rwy'n pryderu y bydd rhieni'n anfon eu plant i ysgolion yn Lloegr, yn hytrach na theithio ymhellach i gyrraedd ysgol yng Nghymru.	Fel uchod.

2.5.9	Byddai cau'r ysgol yn golygu y byddai'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn mynychu addysg yn Lloegr ac felly'n rhoi'r gorau i ddefnyddio'r Gymraeg mewn addysg.	Fel uchod.
2.5.10	Bydd cau yn golygu bod y rhan fwyaf o'r disgyblion presennol yn mynd i ysgolion Sir Amwythig ac yn dysgu dim Cymraeg o gwbl.	Fel uchod.
2.5.11	Byddai unrhyw blant sy'n symud i ysgolion Sir Amwythig yn colli'r cysylltiad hwnnw â'r Gymraeg.	Fel uchod.
2.5.12	Mae lleoliad yr ysgol ger ffin Swydd Amwythig yn golygu, i lawer o fyfyrwyr, bod yr ysgolion arall agosaf yn Lloegr, a allai arwain at golli addysg Gymraeg a diwylliannol.	Fel uchod.
2.5.13	Os bydd y rhan fwyaf o'r plant yn mynd i ysgolion Saesneg sy'n llawer agosach na Llanrhaeadr, yna ni fydd ganddynt fynediad i'r Gymraeg (na'r diwylliant) ar lefel gynradd nac ar lefel uwchradd, gan y byddant yn ôl pob tebyg yn mynd ymlaen i'r Gororau yng Nghroesoswallt.	Fel uchod.
2.5.14	Bydd plant yn teithio i Swydd Amwythig ar gyfer addysg, o bosibl yn cynyddu costau teithio/addysg i Bowys neu ordanysgrifio ysgolion eraill yn yr ardal.	Fel uchod.
2.5.15	Mae'n debygol o arwain at golli disgyblion i system addysg Saesneg felly lleihau addysg Gymraeg a diwylliannol ond mae CS Powys yn dal i orfod talu costau trafndiaeth.	Fel uchod.
2.5.16	Bydd y rhan fwyaf, os nad pob un, o'r plant yn teithio'r pellteroedd byrrach i Loegr - naill ai i ysgol gynradd Trefonen neu Selatin.	Fel uchod.
2.5.17	Bydd y rhan fwyaf o blant yn mynd dros y ffin i Drefonen neu Selattyn - nid i Lanrhaeadr.	Fel uchod.
2.5.18	Pe bai'r ysgol yn cau, bydd disgyblion yn mynd dros y ffin i ysgolion Saesneg fel Ysgol Eglwys Loegr Trefonen ac Ysgol Eglwys Loegr Selattyn sy'n agosach na'r ysgol agosaf nesaf ym Mhowys. Byddai hyn yn cael effaith andwyol ar ddysgu'r Gymraeg a defnyddio'r Gymraeg	Fel uchod.

2.5.19	Byddai llawer o rieni yn dewis mynd â'u plant dros y ffin i Swydd Amwythig pe bai'r ysgol yn cau gan fod 7 ysgol gynradd yn agosach atom ni nag y mae Llanrhaeadr.	Fel uchod.
2.5.20	Ar ôl siarad â rhieni eraill o'r ysgol, mae'n amlwg y byddai cau'r ysgol yn golygu bod nifer deg o blant yn cael eu hanfon i'r ysgol yn Lloegr, gan adael system addysg Cymru yn gyfan gwbl.	Fel uchod.
2.5.21	Byddai llawer o deuluoedd Saesneg eu hiaith yn debygol o anfon eu plant dros y ffin i un o'r nifer o ysgolion cynradd yn Swydd Amwythig sy'n agosach na Llanrhaeadr, ac yna byddai'n debygol iawn y byddent yn mynd ymlaen i'r ysgol uwchradd yng Nghroesoswallt yn hytrach na Llanfyllin, ac felly ddim yn derbyn addysg Gymraeg o gwbl.	Fel uchod.
2.5.22	Heb yr ysgol yn y pentref, y perygl gwirioneddol yw y bydd myfyrwyr yn mudo i Loegr ac felly yn colli allan ar unrhyw fynediad i addysg ac iaith Gymraeg.	Fel uchod.
2.5.23	Byddai cymaint yn cael ei golli wrth gau. Byddai llawer o rieni yn anfon plant i ysgolion yng Nghroesoswallt, byddai plant yn colli'r cysylltiad cynnar cryf â thrigolion lleol eraill.	Fel uchod.
2.5.24	Ni ellir ystyried bod yr ysgolion cynradd o amgylch Croesoswallt yn ddewis arall priodol ar gyfer pob plentyn.	Fel uchod.
2.5.25	Oherwydd lleoliad yr ysgol, a'r diffyg capasiti sydd ar gael ar gyfer addysg cyfrwng Saesneg, gall fod yn fwy hyfyw mewn gwirionedd i blant fynychu ysgol dros y ffin yn lle hynny os yw'r ysgol hon yn cau.	Fel uchod.
2.5.26	Mae'r risg y bydd rhieni'n dewis ysgol eu plant dros y ffin yn Sir Amwythig ar draul diwylliant Cymru ac ethos y gymuned leol wedi ei thanbriso.	Fel uchod.
2.5.27	Mae ysgolion cynradd o amgylch Croesoswallt sydd naill ai'n agosach neu'n agos at ddewisiadau eraill Powys. Nid wyf yn credu bod yr ysgolion hyn yn ddewisiadau amgen hyfyw ar gyfer y mwyafrif llethol o fy etholwyr. Os cânt eu gorfodi dros	Fel uchod.

	y ffin i ysgol yn Lloegr, byddai plant Cymru yn cael eu hamddifadu o addysg Gymraeg. Mae hyn yn anghywir.	
2.5.28	Mae Llansilin o fewn pellter byr iawn i ffin Lloegr. Os bydd Ysgol Bro Cynllaith yn cau, bydd patrymau teithio a gwaith rhieni bron yn sicr yn golygu na fydd y rhan fwyaf o'r disgyblion yn trosglwyddo i'r ysgolion eraill arfaethedig ym Mhowys, ond i ysgolion yng Nghroesoswallt, ac yn cael eu hamddifadu o'r cyfle i ddysgu mewn amgylchedd ieithyddol, diwylliannol a chwricwlwm Cymraeg. Nid yw'r tebygolrwydd hwn yn cael sylw yn y ddogfen ymgynghori. Roedd amgylchiadau tebyg pan oedd cau ysgol Yr Ystog dan ystyriaeth ac ystyriwyd ei fod yn rheswm ddigonol i oedi'r broses honno.	Fel uchod.

2.6 Sylwadau eraill am yr effaith ar ddisgyblion

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
2.6.1	Fel rhiant, rwyf wedi gwarchod fy mhlant rhag yr holl straen, pryder ac ansicrwydd y mae'r cyfnodau hyn wedi'u hachosi tan yr ymgynghoriad presennol hwn, pan ddaeth yn amlwg y byddai'r plant yn cwrdd â rhai o'r tîm trawsnewid.	Mae'r Cyngor yn cydnabod y byddai disgyblion sy'n mynychu Ysgol Bro Cynllaith ar hyn o bryd yn mynd trwy gyfnod o newid pe bai'r ysgol yn cau, ac yn deall bod hyn yn bryder gwirioneddol i ddisgyblion.
2.6.2	Mae'r broses wedi dod ag ansicrwydd i'r plant.	Fel uchod.
2.6.3	Roedd y disgyblion yn eu dagrau y diwrnod yr oedd y tîm trawsnewid yn dod i gwrdd â nhw.	Fel uchod.
2.6.4	Ein plant ni yw'r rhai a fydd yn dioddef!	Fel uchod.
2.6.5	Rydych chi'n gwneud i'r plant ddioddef.	Fel uchod.
2.6.6	Dyw cau Ysgol Bro Cynllaith ddim yn edrych ar ôl plant y dyfodol.	Mae'r cynnig presennol i gau Ysgol Bro Cynllaith yn unol â Strategaeth y Cyngor ar gyfer Trawsnewid Addysg ym Mhowys, sy'n ceisio sicrhau bod y cyfleoedd gorau posibl ar gael i holl ddysgwyr Powys, a'i nod yw gwella tegwch ar draws ysgolion Powys. Ar

		hyn o bryd mae'r gost fesul disgybl yn Ysgol Bro Cynllaith yn sylweddol uwch na'r gost gyfartalog fesul disgybl ar draws ysgolion Powys.
2.6.7	Byddai'r disgyblion a'u rhieni yn colli eu synnwyr o deulu a pherthyn.	Sylw a nodwyd.
2.6.8	Mae'r Cyngor Ysgol yn angerddol am Lansilin, am yr hanes ac am gynnal a chadw'r pentref. Maent yn aml yn casglu sbwriel ac maent hefyd wedi codi rhai materion diogelwch gyda'r Cyngor Cymuned. Nid wyf yn gweld y byddent mor angerddol am le nad oeddent yn byw ynddo.	Sylw a nodwyd.
2.6.9	Nid yw plant yn ddigon hen i leisio eu barn, ac os oeddent, rydym yn amau y byddai unrhyw un o CSP yn gwranddo arnynt.	Cynhaliwyd cyfarfod ymgynghori gyda disgyblion Ysgol Bro Cynllaith fel rhan o'r broses ymgynghori. Mae'r sylwadau a wneir gan y disgyblion wedi'u cynnwys yn yr Adroddiad Ymgynghori hwn, a byddant yn cael eu hystyried gan y Cabinet wrth benderfynu a ddylid bwrw ymlaen â'r cynnig ai peidio.

3. EFFAITH AR Y GYMUNED

3.1 Pryder cyffredinol am yr effaith ar y gymuned/pentref

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
3.1.1	Pe bai cau Ysgol Bro Cynllaith yn mynd yn ei flaen, byddai'r gymuned leol hefyd yn cael ei heffeithio.	<p>Mae'r effaith negyddol bosibl ar y gymuned pe bai Ysgol Bro Cynllaith yn cau wedi'i chydabod yn yr Aseiad Effaith Cymunedol drafft a ystyriwyd gan y Cabinet wrth gytuno i fwrw ymlaen i ymgynghori ar y cynnig presennol a'i gyhoeddi fel rhan o'r dogfennau ymgynghori.</p> <p>Bydd yr Aseiad Effaith Cymunedol drafft yn cael ei ddiweddarau i adlewyrchu'r wybodaeth a dderbynnir fel</p>

		rhan o'r broses ymgynghori, a bydd y Cabinet yn ei ystyried wrth benderfynu a ddylid bwrw ymlaen â'r cynnig ai peidio.
3.1.2	Byddai hwn yn benderfyniad ofnadwy i'r gymuned.	Fel uchod.
3.1.3	Byddai'n drychinebus i gymuned Llansilin.	Fel uchod.
3.1.4	Byddai'n 'hoelen yn yr arch' i Lansilin.	Fel uchod.
3.1.5	Byddai cau Ysgol Bro Cynllaith yn cael effeithiau niweidiol sylweddol ar y gymuned a myfyrwyr.	Fel uchod.
3.1.6	Mae'n ysgol leol iawn a byddai ei dinistrio yn ergyd drom i'r pentref.	Fel uchod.
3.1.7	Bydd plant a theuluoedd yn Llansilin a'r gymuned yn dioddef yn sylweddol os bydd yr ysgol yn cau. Meddylwch eto, os gwelwch yn dda.	Fel uchod.
3.1.8	Bydd hi'n foment ddwys a dinistriol yn hanes Llansilin, os am gau Ysgol Bro Cynllaith.	Fel uchod.
3.1.9	Bydd yr effeithiau hirdymor ar y gymuned yn bellgyrhaeddol ac yn sylweddol niweidiol i fywyd y pentref.	Fel uchod.
3.1.10	Mae ein hysgol yma yn rhan annatod o'n cymuned ac yn cael ei chefnogi'n llawn gan y trigolion. Bydd hyn yn newid os yw'r plant yn cael eu gorfodi i fynychu ysgol mewn cymuned arall.	Fel uchod.
3.1.11	Byddai cau Ysgol Bro Cynllaith yn drychineb enfawr i wead ein cymuned Gymreig fywiog gydlynus yn Llansilin.	Fel uchod.
3.1.12	Byddai cau ysgol Llansilin yn effeithio'n fawr ar fywyd yn y pentref.	Fel uchod.
3.1.13	Bydd colli'r ysgol yn niweidio'r pentref.	Fel uchod.
3.1.14	Pryder am effaith cau ar y pentref a chymryd rhan mewn digwyddiadau a drefnir gan y gymuned.	Fel uchod.
3.1.15	Mae disgyblion presennol Ysgol Bro Cynllaith yn dod o'r gymuned leol yn bennaf. Bydd cau'r ysgol yn effeithio'n sylweddol ar ryngweithio rhwng oedran ysgol a gweddill y	Fel uchod.

	gymuned, gan fod digwyddiadau yn yr ysgol yn peidio â digwydd yn y pentref, ac mae'r ysgol yn peidio â chymryd rhan mewn digwyddiadau a drefnir gan y gymuned.	
3.1.16	Colli ymgysylltiad plant â'u cymuned yn Llansilin gyda chyngherddau ysgol, dramâu, eisteddfod, ffeiriau a diwrnodau chwaraeon a'u presenoldeb wythnosol yn Siop Gymunedol Llansilin lle rwyf hefyd yn gwirfoddoli.	Fel uchod.
3.1.17	Pryder na fydd gweithgareddau sy'n gysylltiedig â'r ysgol bellach yn rhan o fywyd y pentref.	Fel uchod.
3.1.18	Os ydych chi'n cau'r ysgol, ni fydd y gymuned yr hyn y mae wedi bod ers blynyddoedd lawer, sef cymuned gyfeillgar hapus lle mae pawb yn adnabod pawb a'r plant i gyd yn chwarae gyda'i gilydd.	Fel uchod.
3.1.19	Yn ystod y cyfnod clo pan gaewyd yr ysgol, roedd yn amlwg gan ei thawelwch, dim sŵn plant yn y maes chwarae neu wrth ollwng a chasglu'r amser. Mae meddwl y gallai hyn ddod yn bosiblwydd parhaol yn annychmygol.	Fel uchod.

3.2 Yr ysgol yw calon y pentref / cymuned

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
3.2.1	Dyma galon y pentref.	<p>Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau hyn am rôl yr ysgol yn y gymuned.</p> <p>Paratowyd Asesiad Effaith Cymunedol drafft sy'n cydnabod rôl yr ysgol yn y gymuned, a'r effaith ddylai Ysgol Bro Cynllaith gau. Bydd hyn yn cael ei ddiweddarau i adlewyrchu gwybodaeth a dderbynnir fel rhan o'r broses ymgynghori, a bydd y Cabinet yn ei ystyried wrth benderfynu a ddylid bwrw ymlaen â'r cynnig ai peidio.</p>

3.2.3	Mae yng nghanol y gymuned leol.	Fel uchod.
3.2.4	Mae'r ysgol yn ganolog i'r gymuned.	Fel uchod.
3.2.5	Yr ysgol yw canolbwynt y gymuned.	Fel uchod.
3.2.6	Mae'r ysgol wedi bod yn rhan ganolog o fywyd y pentref ers cymaint o flynyddoedd ac mae'n ased enfawr.	Fel uchod.
3.2.7	Mae'r ysgol hon yn ysgol gynhwysol hapus sydd wrth wraidd ein cymuned.	Fel uchod.
3.2.8	Siawns nad yw hwn yn gyfnod pan mae angen i gymunedau fod yn gryfach a pharhau i dyfu. Mae'r ysgol hon yn galon gref iawn i'r pentref.	Fel uchod.
3.2.9	Mae'r ysgol yn rhan mor bwysig o gymuned leol Llansilin. Mae'n llythrennol calon y pentref.	Fel uchod.
3.2.10	Rwy'n credu ei fod yn syniad drwg iawn: dyma ganolfan y gymuned leol.	Fel uchod.
3.2.11	Fel cymuned wledig mae'r ysgol a'i disgyblion yng nghanol y gymuned go iawn.	Fel uchod.
3.2.12	Cyn bo hir, mae pentref heb ysgol yn dod yn bentref heb siop, pentref heb neuadd gymunedol, pentref heb dafarn, pentref heb eglwys... Pentref heb galon!	Fel uchod.
3.2.13	Yr ysgol yw gwaed bywyd unrhyw bentref a heb hyn bydd y pentref yn waeth ei byd.	Fel uchod.
3.2.14	Mewn pentref bach, mae ysgol ffyniannus yn cyfrannu'n fawr at fywyd pentref bywiog.	Fel uchod.
3.2.15	Yr ysgol yw canolbwynt y pentref ac mae'n rhan mor hanfodol o'r gymuned. Mae'n rhaid i chi ystyried yr effaith y bydd hyn yn ei chael ar y gymuned os bydd hyn yn mynd yn ei flaen.	Fel uchod.
3.2.16	Mae ein hysgol bentref yn ganolbwynt sy'n cysylltu gwahanol brosiectau a phobl ac mae'n rhan o fywyd bob dydd y pentref. Mae hyd yn oed yn cysylltu cenedlaethau, gan gadw hanes lleol a lleoedd yn fyw.	Fel uchod.

3.2.17	Yr ysgol yw'r glud sy'n dal ynghyd gwahanol oedrannau, ffyrdd o fyw, a theuluoedd sydd â hanes lleol hir gyda thrigolion mwy newydd fel ni.	Fel uchod.
3.2.18	Ar ôl symud allan o'r pentref i fyw mewn tref fawr, gallaf nawr werthfawrogi pa mor bwysig yw'r gymuned a bod yr ysgol ar flaen y gad yn y gymuned honno.	Fel uchod.
3.2.19	Mae'n siŵr bod gan y cyngor ddyletswydd i hyrwyddo cymunedau cydlynol. Mae cael ysgol, yn enwedig ysgol gynradd, yng nghanol y pentref, yn hanfodol ar gyfer hyn, oherwydd bod plant yn ffurfio cysylltiadau agos â'u cyfoedion o'r un pentref, ac yn datblygu ymdeimlad o berthyn a all aros gyda nhw i fod yn oedolion, ond hefyd oherwydd bod yr ysgol ei hun yn ganolbwynt ar gyfer gweithgaredd cymunedol.	Fel uchod.

3.3 Sylwadau am yr effaith ar neuadd y pentref

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
3.3.1	Byddai cryn effaith ar y gymuned yn enwedig Neuadd y Gymuned.	<p>Cydnabu'r Cyngor yr effaith bosibl ar hyfywedd neuadd y pentref yn y ddogfen ymgynghori, a oedd yn nodi:</p> <p>'Mae yna Neuadd Goffa yn Llansilin a fyddai'n parhau i fod ar gael i'r gymuned pe bai'r ysgol yn cau. Fodd bynnag, mae'r ysgol wedi nodi y byddai cau'r ysgol yn ei gwneud bron yn amhosibl i'r neuadd barhau.'</p> <p>Pe bai'r ysgol yn cau, byddai angen terfynu'r brydles sydd ar hyn o bryd yn ymrwymo'r Cyngor i ariannu'n rhannol gynnal a chadw adeilad neuadd y pentref, a fyddai'n effeithio ar incwm y neuadd. Byddai sicrhau hyfywedd y neuadd wedyn yn fater i bwyllgor rheoli'r neuadd. Cydnabyddir y byddai hyn yn effeithio ar grwpiau eraill sy'n defnyddio'r neuadd.</p>

3.3.2	Mae'r ysgol hefyd yn cyfrannu'n fawr at incwm neuadd y pentref, ac mae'n ddigon posibl y bydd cau'r ysgol yn bygwth yr adnoddau eraill y gall y neuadd eu darparu ar hyn o bryd i'r gymuned.	Fel uchod.
3.3.3	Mae £10,000 yn cael ei dalu gan y Cyngor bob blwyddyn am rentu'r neuadd. Pe bai'r ysgol yn cau ac nad yw'r Cyngor bellach yn cyfrannu'r swm hwn, byddai'n rhaid i'r neuadd wneud newidiadau llym.	Fel uchod.
3.3.4	Heb fewnbwn ariannol gan yr ysgol, byddai neuadd y pentref yn ei chael hi'n anodd aros ar agor.	Fel uchod.
3.3.5	Mae'r ysgol a'r Neuadd Goffa wedi'u cysylltu'n annatod â'r ysgol gan ddarparu llawer o incwm y Neuadd. Byddai cau'r ysgol yn dod â hyn i ben ac yn bygwth y Neuadd Goffa.	Fel uchod.
3.3.6	Bydd cau'r ysgol hefyd yn cael effaith ddifrifol ar hyfywedd cyllid y neuadd.	Fel uchod.
3.3.7	Pryder am gollu incwm i Neuadd Bentref Llansilin wrth i GSP dalu 50% o gostau cynnal a chadw, hyfywedd bygythiol o bosib a neuadd adnoddau eraill sy'n gallu darparu ar hyn o bryd i gymuned Llansilin.	Fel uchod.
3.3.8	Heb y rhent yn dod i'r Neuadd drwy'r trefniant gyda'r ysgol byddai costau cynnal a chadw'r Neuadd yn golygu cynnydd mewn costau i grwpiau cymunedol i'w defnyddio gyda'r nos ac ar benwythnosau.	Fel uchod.
3.3.9	Pe bai'r ysgol yn cau, gallai hyn effeithio ar neuadd y pentref cymunedol lle mae llawer o grwpiau'n cwrdd o'r clwb tenis bwrdd dros 60 oed	Fel uchod.
3.3.10	Byddai cau'r ysgol yn cael effaith andwyol ar allu neuadd y pentref i barhau i weithredu yn ei swyddogaeth bresennol.	Fel uchod.
3.3.11	Mae pryder y gallai tynged neuadd y pentref gael ei glymu i dynged yr ysgol, felly gallai cau olygu bod y pentref yn colli nid un, ond dau sefydliad pwysig.	Fel uchod.

3.3.12	Pe bai'r neuadd goffa yn cael ei cholli, byddai'n nodi diwedd unrhyw ddigwyddiadau diwylliannol fel cyngherddau côr a chelf a chrefftau pobl leol a arddangoswyd bob blwyddyn yn sioe'r pentref. Mae'n ddigon posibl y bydd y sioe ei hun yn anymarferol heb leoliad dan do, byddai hyn yn golled enfawr i galendr diwylliannol yr ardal.	Fel uchod.
---------------	---	------------

3.4 Byddai cau'r ysgol yn golygu na fyddai pobl eisiau byw yn yr ardal

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
3.4.1	Bydd diffyg ysgol yn atal eraill rhag symud i'r pentref.	Mae'r Cyngor yn nodi'r pryder hwn y byddai cau'r ysgol yn golygu na fyddai disgybl am fyw yn yr ardal. Bydd yr Asesiad Effaith Cymunedol drafft yn cael ei ddiweddarau i adlewyrchu gwybodaeth a dderbynnir fel rhan o'r broses ymgynghori, gan gynnwys y mater hwn, a bydd y Cabinet yn ei ystyried wrth benderfynu a ddylid bwrw ymlaen â'r cynnig ai peidio.
3.4.2	Rwy'n ofni'n fawr, pe bai'r ysgol yn cau, y byddai gwerthoedd tai yn gostwng ac na fyddai teuluoedd ifanc yn symud i'r ardal yn y dyfodol.	Fel uchod.
3.4.3	Rwy'n credu y bydd yn cael effaith negyddol ar y gymuned gyfan ac efallai y bydd yn atal pobl iau rhag symud i'r ardal.	Fel uchod.
3.4.4	Rwy'n bryderus ac yn ofidus iawn wrth feddwl am gau'r ysgol a gwn y bydd llawer o deuluoedd ifanc eraill sy'n ystyried symud i'r ardal yn ailystyried os nad oes ysgol ar gael.	Fel uchod.
3.4.5	Mae gan bentrefi heb fawr o amwynderau lai o apêl, a gallent o bosibl gyfyngu ar bobl sydd am fyw yno.	Fel uchod.
3.4.6	Mae pobl yn dod i fyw yn y pentref oherwydd ei fod yn ffordd o fyw y maen nhw am ei arwain a'r pwynt pwysicaf i unrhyw	Fel uchod.

	un sy'n ystyried symud i bentref bach yw sut mae eu plant yn mynd i gael eu haddysg a ble.	
3.4.7	Dylai'r model CSP fod i annog newydd-ddyfodiaid gyda theuluoedd i mewn i gymunedau. Mae gweithio o gartref wedi newid byd gwaith. Bydd dim ysgol yn golygu ychydig o fewnfudwyr ac eithrio'r henoed sydd wedi ymddeol.	Fel uchod.
3.4.8	Y dyddiau hyn mae llawer o bobl yn gweithio, yn rhannol o leiaf, o'u cartrefi ac os ydym am ddenu pobl i fyw yn yr ardal mae'n rhaid i ni ddarparu gwasanaethau iddynt fel ysgol leol.	Fel uchod.
3.4.9	Byddwn yn dod yn fan lle bydd y demograffig oedran yn bobl sydd wedi ymddeol ac yn bobl hŷn yn bennaf.	Fel uchod.
3.4.10	Dydyn ni ddim eisiau i Lansilin ddod yn gymuned ymddeol.	Fel uchod.
3.4.11	Pe bai'r ysgol yn cau, byddai'r pentref yn llai dymunol i deuluoedd ifanc.	Fel uchod.
3.4.12	Mae'n hanfodol i iechyd y pentref fod gennym deuluoedd a phlant ifanc yma.	Fel uchod.
3.4.13	Mae'n bwysig cael y cyfleusterau ar gyfer y teuluoedd iau yn y pentref ac mae cael yr ysgol yn cadw'r gymuned hon yn fyw gyda chymysgedd o grwpiau oedran.	Fel uchod.
3.4.14	Rwy'n credu'n gryf pe bai ysgol Llansilin yn cau byddai llawer o'r gymuned yn gadael i fod yn agosach at yr ysgol newydd.	Fel uchod.
3.4.15	Byddai cau'r ysgol yn hollti'r gymuned yn Llansilin. Heb ysgol, ac os yw siopau'n cau hefyd, mae'r ardal yn llawer llai apelgar i lawer o bobl, yn enwedig y rhai sydd ddim yn gyrru. Mae'n anochel y bydd pobl yn dechrau symud i ffwrdd, gan fod diffyg buddsoddiad yn amharu ar y pentref.	Fel uchod.

3.5 Sylwadau am ddatblygiadau tai yn yr ardal

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
-----	------	-----------------

3.5.1	Adeiladwyd nifer o gartrefi teuluol newydd yn Llansilin yn ddiweddar, bydd y cartrefi hyn yn darparu disgyblion ar gyfer yr ysgol.	Cydnabyddir bod datblygiadau tai diweddar wedi bod ym mhentref Llansilin ac y gall teuluoedd ifanc feddiannu rhai o'r rhain. Mae 26 o dai newydd wedi'u hadeiladu ers 2022 ac mae 4 arall yn cael eu hadeiladu ar hyn o bryd. Fodd bynnag, ni fyddai disgwyl y byddai nifer y plant yn cynyddu i bwynt lle ystyrir bod yr ysgol yn hyfyw. Yn nhermau cynllunio, defnyddir ffigur o 0.45 o blant fesul tŷ newydd i amcangyfrif nifer cyfartalog y plant oed ysgol o ddatblygiadau tai, ond byddai hyn yn cynnwys disgyblion oed cynradd ac uwchradd.
3.5.2	Mae'n gwbl groes greddfoll i gau ysgol gynradd pan fydd gan yr ystâd dai newydd nifer o deuluoedd ifanc gyda phlant a fydd yn ymuno â'r system addysg o fewn y blynyddoedd nesaf.	Fel uchod.
3.5.3	Gyda thai newydd yn cael eu hadeiladu yn y pentref a thai newydd eraill yn y broses o gael eu hadeiladu mae'n teimlo'n anghywir i gau'r ysgol heb o leiaf weld effaith y tai newydd hyn ar y defnydd o'r ysgol.	Fel uchod.
3.5.4	Mae'n wallgof bod y pentref yn cael ei ehangu'n gyflym ac eto rydych chi'n cau'r ysgolion lleol.	Fel uchod.
3.5.5	Mae'r boblogaeth yn tyfu gyda'r tai newydd ac mae gennym grŵp mawr o blant bach yn barod i ddechrau'r ysgol.	Fel uchod.
3.5.6	Mae'r pentref yn tyfu ac mae mwy o blant.	Fel uchod.
3.5.7	Erbyn hyn mae yna ddatblygiad tai newydd yma hefyd felly mae'n rhaid iddo aros.	Fel uchod.
3.5.8	Mae tai newydd gael eu hadeiladu yn y pentref gan ddod â mwy o deuluoedd i mewn.	Fel uchod.
3.5.9	Mae'r pentref ei hun wedi tyfu dros y blynyddoedd diwethaf ac felly mae mwy o deuluoedd ifanc yn yr ardal.	Fel uchod.
3.5.10	Mae pentref Llansilin yn dechrau ffynnu eto gyda'r stad dai newydd wedi gorffen yn ddiweddar ac ail ddatblygiad tai yn dechrau arni.	Fel uchod.

3.5.11	Mae Cyngor Powys wedi rhoi caniatâd cynllunio i adeiladu cartrefi teuluol newydd yn y pentref a fyddai'n cefnogi ein hysgol.	Fel uchod.
3.5.12	Mae disgwyl i fwy o dai gael eu hadeiladu ar ochr bellaf y pentref.	Fel uchod.
3.5.13	Nodwn fod Llansilin yn bentref sy'n tyfu. Ar hyn o bryd mae 23 o gartrefi newydd yn cael eu hadeiladu gyda 12 eisoes ar y farchnad. Mae'n debygol y bydd rhagor o blant yn cael eu hychwanegu at y derbyniad ysgol ar wahân i'r rhai o dan 5 oed sydd eisoes yn y pentref neu'n agos ato.	Fel uchod.
3.5.14	Mae'n ymddangos yn rhyfeddol o dwp y dylai Ysgol Llansilin fod dan fygythiad o gau pan fydd dros 30 o dai yn cael eu hadeiladu yn y pentref.	Fel uchod.
3.5.15	Mae'r datblygiad tai newydd gyferbyn â'r ysgol eisoes wedi arwain at 3 phlentyn newydd gyda brodyr a chwiorydd iau yn ymuno â ni o fewn y blynyddoedd nesaf. Mae yna deulu arall yn symud i mewn yn fuan hefyd, rwy'n credu. Mae yna hefyd bedwar cartref teuluol newydd yn cael eu hadeiladu ym mhen uchaf y pentref a fydd yn dod â disgyblion newydd mewn pryd.	Fel uchod.
3.5.16	Adeiladwyd 7 tŷ yn ddiweddar yn y pentref, mae rhai ohonynt mor newydd fel nad oes unrhyw deuluoedd wedi symud i mewn eto a hyd yn oed cyn hyn, roedd y pentref wedi gweld sawl teulu newydd yn symud i mewn.	Fel uchod.
3.5.17	Ar Gynllun Datblygu Lleol Cyngor Sir Powys bydd datblygiadau tai yn Llanfechain (2), Llanfyllin (1), Llanrhaeadr-ym-Mochnant (2), Llansantffraid (8) a Llansilin (1). Yn y tymor canolig, efallai na fydd gan rai o'r ysgolion cynradd eraill hyn – a ddyfynnwyd fel dewisiadau amgen hyfyw – gymaint o lefydd dros ben ag sydd ganddynt ar hyn o bryd.	Fel uchod. Mae gwybodaeth ddiweddaraf y Cyngor am ddisgyblion yn awgrymu y bydd nifer y disgyblion yn gostwng dros y blynyddoedd nesaf, gan awgrymu y bydd gostyngiad yn y galw am leoedd mewn ysgolion cynradd dros y blynyddoedd nesaf.

3.6 Sylwadau am effaith cau ysgolion yn y gorffennol ar gymunedau

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
3.6.1	Rwy'n teimlo y bydd cau'r ysgol yn niweidiol i'r gymuned, ac yn efelychu'r ardaloedd lleol eraill fel Moelfre, lle bydd yr adeiladau a ddefnyddir yn dirywio ac yn anodd eu cynnal gyda llai o referniw yn dod.	Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau hyn am effaith cau ysgolion yn y gorffennol ar y cymunedau y maent wedi'u lleoli ynddynt. Paratowyd Asesiad Effaith Cymunedol drafft sy'n ystyried effaith y cynnig ar y gymuned. Bydd hyn yn cael ei ddiweddarau i adlewyrchu gwybodaeth a dderbynnir fel rhan o'r broses ymgynghori, a bydd y Cabinet yn ei ystyried wrth benderfynu a ddylid bwrw ymlaen â'r cynnig ai peidio.
3.6.2	Rydym wedi dod o bentref lle gorfodwyd yr ysgol i gau a chafodd effaith enfawr ar ffordd o fyw y pentref. Roedd hyn yn dal i ddinistrio'r pentref ac erbyn hyn mae'r pentref newydd ddod yn lle i fyw ynddo ac nid yn lle i fod yn rhan o gymuned a'r bywyd hwnnw i gyd. Yn fuan ar ôl i'r ysgol gau, dilynodd y swyddfa bost a'r siop.	Fel uchod.
3.6.3	Pan fydd pentrefi yn colli eu hysgol gynradd, maent yn aml yn mynd ymlaen i golli eu Swyddfa Bost, eu siop leol a llawer o amwynderau eraill gan y gall cynigion fel yr un hon weithiau arwain pentref i ddechrau ar ddirywiad araf ond terfynol.	Fel uchod.
3.6.4	Fel y nodwyd uchod, yn aml iawn, os bydd yr ysgol yn mynd, mae Swyddfa'r Post yn mynd, amwynderau eraill yn mynd, nid yw teuluoedd iau yn symud i'r pentref ac mae'r gymuned yn dirywio.	Fel uchod.

3.7 Sylwadau am yr effaith ar fusnesau lleol

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
3.7.1	Cyn belled ag effaith ehangach ar y gymuned, gallai Siop Gymunedol Llansilin golli busnes y rhieni sy'n defnyddio'r siop ar foreau Mawrth a lau yn aml ar ôl iddyn nhw ollwng eu plant i ffwrdd yn yr ysgol drws nesaf.	Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau hyn am yr effaith bosibl ar fusnesau lleol eraill pe bai Ysgol Bro Cynllaith yn cau. Paratowyd Asesiad Effaith Cymunedol drafft sy'n ystyried effaith y cynnig ar y gymuned. Bydd hyn yn cael ei ddiweddarau i adlewyrchu gwybodaeth a dderbynnir fel rhan o'r broses ymgynghori, a bydd y Cabinet yn ei ystyried wrth benderfynu a ddylid bwrw ymlaen â'r cynnig ai peidio.
3.7.2	Os oes rhaid i rieni deithio i fynd â'u plant i bentref arall, yna maen nhw'n debygol iawn o wneud eu siopa ar yr un daith. Byddai hyn yn achosi gostyngiad yn y gwerthiant yn y ddwy siop fwyd leol, sydd wedi ffynnu yn ystod y cyfnod clo, ac yn dod yn achubiaeth wirioneddol i lawer o bobl leol. Os bydd y siopau hyn yn gweld gostyngiad amlwg mewn gwerthiant, yn enwedig unwaith y bydd bygythiad covid wedi mynd, mae'n ddigon posibl y cânt eu gorfodi i gau, sy'n gadael trigolion lleol yn agored i niwed pe bai pandemig arall neu ryw fygythiad ehangach arall yn ymddangos.	Fel uchod.
3.7.3	Mae yna dafarn sydd newydd ei hadnewyddu hefyd ac agorwyd garej ceir newydd yn ddiweddar.	Fel uchod.

3.8 Ymholiadau ynghylch beth fyddai'n digwydd i adeilad yr ysgol pe bai'r ysgol yn cau

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
3.8.1	Ar bwnc tir, dylai Powys nodi hefyd pan werthwyd y ddau barsel o dir i Gyngor Sir Ddinbych yn 1970 (y cae chwarae o'r Bragdy a'r llain lle saif adeilad yr ysgol o garej y Brodyr Hughes) nodir ar y ddau Drawsgludiad fod hyn wedi ei	Sylw a nodwyd. Pe bai'r ysgol yn cau, yna byddai angen i'r Cyngor ddilyn y camau a amlinellir yn ei Bolisi Rheoli Asedau h.y. ystyriaeth gychwynnol o drosglwyddiad asedau cymunedol pe bai gan y

	werthu at ddibenion 'Addysgol'. Os oedd Powys yn ystyried dymchwel adeilad presennol yr ysgol a datblygu'r safle ar gyfer tai yna mae angen iddyn nhw feddwl yn hir am y goblygiadau - nid yn unig yn gyfreithiol ond y gwrthwynebiadau lleol fydd i hynny. Sylwch mai'r cae chwarae yw'r unig fan gwyrdd yn y pentref ac mae wedi bod ers blynyddoedd lawer.	gymuned fuddiant yn yr ased; ystyried unrhyw ddefnydd amgen gan wasanaethau eraill yn y Cyngor/sefydliadau partner ac yna o bosibl gwerthu'r ased ar y farchnad agored. Byddai angen archwilio unrhyw gyfyngiadau cyfreithiol sy'n gysylltiedig â'r tir wrth ystyried cynlluniau ar gyfer y safle yn y dyfodol, pe bai'r ysgol yn cau
3.8.2	Mae'n rhesymol awgrymu y bydd CS Powys yn ei chael hi'n anodd gwerthu'r adeilad oherwydd ei agosrwydd at yr unig fan gwyrdd yn y pentref – ac mewn gwirionedd gyda datganiad 7 o 'i'w ddefnyddio at ddiben addysg' ar werthiant y teitl ar gyfer y maes a'r gofod adeiladu, rwy'n credu y byddai brwydr i unrhyw ddatblygwr gael cynllunio drwodd ar gyfer unrhyw beth heblaw defnydd cymuned.	Fel uchod.
3.8.3	Ni ellir gwerthu'r tir gan ei fod yn cael ei brydlesu am rent rhad.	Fel uchod.
3.8.4	Byddai'r cynnig i werthu'r tir yn sicr yn arwain at fwy o dai, mwy o aelodau newydd o'r gymuned a mwy o blant. Dim ysgol leol.	Fel uchod.

4. EFFAITH AR STAFF

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
4.1	Yn amlwg, bydd cau yn cael effaith uniongyrchol ar y disgyblion presennol, eu rhieni ac, wrth gwrs, y staff cyflogedig a gyflogir gan y cyngor.	<p>Mae'r Cyngor yn cydnabod bod unrhyw gynnig ad-drefnu ysgolion yn creu cyfnod o ansicrwydd i staff a rhieni ac y byddai staff sy'n cael eu cyflogi ar hyn o bryd yn yr ysgol yn destun proses rheoli newid pe bai'r ysgol yn cau.</p> <p>Cynhaliwyd cyfarfod ymgynghori gyda staff yn ystod y cyfnod ymgynghori cyhoeddus a roddodd gyfle iddynt roi gwybod i'r Cyngor beth yw eu barn, a darparwyd</p>

		<p>cefnogaeth gan y tîm Adnoddau Dynol yn ystod y broses. Yn ogystal, mae cymorth ar gael i staff drwy Vivup, rhaglen cymorth y Cyngor i weithwyr, 'Hads for Heads' sy'n darparu cefnogaeth i Benaethiaid a Chymorth Addysg.</p> <p>Cynigir cefnogaeth barhaus i'r staff yr effeithir arnynt.</p>
4.2	Mae pedwar o bobl yn byw yn Llansilin y mae eu gwaith naill ai yn yr ysgol neu'n gysylltiedig â'r ysgol ac y byddai eu swyddi'n cael eu colli yn syth.	Fel uchod.
4.3	Mae llawer o'r staff yn byw o fewn ychydig filltiroedd i'r ysgol, ond byddai'n rhaid iddynt deithio ymhellach o lawer i weithio yn rhywle arall.	Bydd gan yr holl staff yr effeithir arnynt fynediad at Gynllun Adleoli'r Cyngor er mwyn nodi unrhyw swyddi amgen addas ar eu cyfer. Bydd addasrwydd unrhyw swydd yn dibynnu ar amgylchiadau pob gweithiwr unigol. Cynhelir trafodaethau gyda phob aelod o staff fel y gellir eu cefnogi yn unol â'u gofynion unigol.
4.4	Byddai'r llinell amser cynnig ar gyfer y broses yn rhoi athrawon mewn sefyllfa anodd yn chwilio am swyddi addysgu os na wneir penderfyniad tan fis Mai, oherwydd bydd y swyddi yn dod allan ym mis Ebrill.	<p>Pan fydd prosesau ymgynghori o'r math hwn yn cael eu cynnal, mae'r bobl yn eu canol yn ymateb yn wahanol yn naturiol. Mewn rhai achosion, gallai hyn gynnwys chwilio am rolau eraill, ond mae hwn yn benderfyniad a wneir yn unigol ac nid oes gan y Cyngor unrhyw ddylanwad dros hyn.—</p> <p>Yn anffodus mae'r amserlenni sy'n gysylltiedig â'r broses hon yn golygu efallai na fydd yn bosibl cadarnhau penderfyniadau cyflogaeth tan ddiwedd mis Mai, fodd bynnag, efallai y bydd staff yn penderfynu chwilio am swydd arall cyn rhoi rhybudd (er nad oes angen iddynt wneud hyn wrth gwrs). Bydd y Cyngor a'r Tîm Adnoddau Dynol Ysgolion yn gwneud pob ymdrech i gefnogi adleoli'r holl staff i rolau amgen addas .</p>
4.5	A yw pobl yn y sefyllfa hon yn tueddu i ddechrau chwilio am swyddi cyn gwneud penderfyniad terfynol?	Pan fydd prosesau ymgynghori o'r math hwn yn cael eu cynnal, mae'r bobl yn eu canol yn ymateb yn wahanol

		yn naturiol. Mewn rhai achosion, gallai hyn gynnwys chwilio am rolau eraill, ond mae hwn yn benderfyniad a wneir yn unigol ac nid oes gan y Cyngor unrhyw ddylanwad dros hyn.
4.6	Os yw staff yn cael eu diswyddo, a yw'n gywir na allan nhw weithio i Bowys am flwyddyn wedyn?	Ar hyn o bryd mae gan Gyngor Sir Powys bolisi Ailgyflogaeth o Gyn-Gyflogeion sy'n nodi, lle mae gweithiwr wedi derbyn taliad diswyddo (er enghraifft taliad diswyddo), na ellir eu cyflogi mewn rôl debyg gan Gyngor Sir Powys nac ysgol sydd wedi mabwysiadu'r polisi am gyfnod o 12 mis.
4.7	O ystyried yr amserlenni, a fyddai digon o amser i roi rhybudd o dymor llawn i staff addysgu?	Os na fydd yn bosibl rhoi rhybudd o fewn yr amserlenni gofynnol, naill ai bydd y staff yr effeithir arnynt yn dod i gytundeb a'r Cyngor neu bydd y broses yn cael ei hystreyn i ganiatáu i'r cyfnod rhybudd llawn gael ei roi.

5. EFFAITH AR RIENI / TEULUOEDD

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
5.1	Bydd teuluoedd sy'n gweithio yn teimlo effaith enfawr.	<p>Mae'r Cyngor yn cydnabod bod unrhyw broses ad-drefnu ysgolion yn creu cyfnod o ansicrwydd i bawb dan sylw, gan gynnwys teuluoedd disgyblion y mae unrhyw gynigion yn effeithio arnynt. Cydnabyddir hefyd mai Ysgol Bro Cynllaith yw'r ysgol agosaf i'r rhan fwyaf o'r disgyblion presennol, ac felly y byddai angen teithio ychwanegol i gael mynediad at ddarpariaeth amgen pe bai'r ysgol yn cau.</p> <p>Er y byddai cludiant o'r cartref i'r ysgol yn cael ei ddarparu i ddisgyblion, cydnabyddir y byddai effaith ar rieni o ran teithio i'r ysgol amgen i gael mynediad i weithgareddau ysgol, ac y byddai hyn yn her arbennig i deuluoedd heb fynediad at gar.</p>

5.2	Bydd cau ysgol y pentref yn effeithio ar y rhieni a'u hymrwymiaidau bywyd/gwaith presennol, sydd wedi'u datblygu o amgylch ysgol y pentref.	Fel uchod.
5.3	Effaith niweidiol enfawr ar iechyd a lles teuluoedd gan na fyddent bellach yn mwynhau'r harddwch o allu cerdded eu plant i'r ysgol (rhywbeth yr ydym i gyd yn cael ein hannog i'w wneud!).	Fel uchod.
5.4	Ar gyfer plant, mae rhieni'n adnodd. Ar gyfer plant oedran ysgol mewn ardaloedd gwledig, mae gallu'r rhieni i'w gyrru i weithgareddau yn hanfodol.	Fel uchod.
5.5	Bydd gan rieni a gofawyr faich sylweddol arnynt mewn perthynas â mynychu nosweithiau rhieni a digwyddiadau ysgol. Cydnabyddir hyn yn yr ymgynghoriad ond ni chydabyddir ei effaith yn ddigonol.	Fel uchod.
5.6	Byddai effaith ar allu rhieni i gasglu plant i fynd i apwyntiadau meddygol a thebyg ac mewn achosion o salwch ac argyfyngau eraill. Mae hyn yn wahaniaethol iawn gan gynnwys tuag at deuluoedd tlotach sydd eisoes yn ei chael hi'n anodd oherwydd y diffyg trafndiaeth gyhoeddus erchyll yn yr ardal.	Fel uchod.
5.7	Gan gau'r ysgol ar adeg pan fo cartrefi newydd yn cael eu hadeiladu, mae addysg yn parhau i ddiodef o effeithiau'r pandemig ac mae teuluoedd yn parhau i gael trafferth gyda chostau byw, y mae pob un ohonynt yn amharu ar les disgyblion yn gynnig negyddol a fydd ond yn achosi straen a phryder pellach i rieni a phlant.	Fel uchod.
5.8	Pryder am yr amserlenni ac na fyddai rhieni'n gallu cael gafael ar unrhyw un dros yr haf i gael penderfyniad ar drefniadau trafndiaeth i ddarpariaeth amgen.	Mae'r Cyngor yn nodi'r pryder hwn am yr amserlenni a'r amser a fyddai ar gael i rieni wneud trefniadau eraill pe bai penderfyniad yn cael ei wneud i fwrw ymlaen â chau'r ysgol o fis Awst 2025.
5.9	Pryder am amserlenni i rieni ddod o hyd i leoedd mewn ysgolion amgen, gan y byddai y tu allan i'r ffenestr arferol i	Fel uchod.

	dderbyn ysgolion cynradd, yn enwedig i rieni sy'n dewis mynd i Swydd Amwythig.	
5.10	Dyw pobl sydd wedi symud yma ddim yn gyfarwydd â'r ardal, ac maen nhw nawr yn gorfod meddwl am ble i anfon eu plentyn os yw'r ysgol yn cau.	Sylw a nodwyd.

6. SYLWADAU AM DDARPARIAETH BLYNYDDOEDD CYNNAR

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
6.1	Bydd Powys wedi nodi bod gennym grŵp Aros a Chwarae hynod boblogaidd yn y pentref nawr. Dim ond ers mis Mawrth 2023 y mae wedi bod yn rhedeg ac mae eisoes wedi cael dros 90 o blant drwy'r drysau. Nid wyf mewn unrhyw ffordd yn awgrymu y bydd pob un o'r plant hyn yn dod i Fro Cynllaith, ond bydd nifer fawr, ac ni ellir anwybyddu hyn.	Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau hyn am y grŵp Aros a Chwarae sy'n cyfarfod yn Llansilin.
6.2	Ar hyn o bryd mae tua 16 o blant yn mynychu'r grŵp Aros a Chwarae ar y ddau ddiwrnod y byddwn yn rhedeg.	Fel uchod.
6.3	Mae cysylltiadau agos wedi'u meithrin gyda'r nifer cynyddol o bobl ifanc 0-4 oed yn y neuadd goffa sy'n rhedeg ddwywaith yr wythnos ac sydd wedi gweld 90+ o blant drwy'r drysau ers iddo ddechrau ym mis Mai 2023.	Fel uchod.
6.4	Mae Grŵp Aros a Chwarae newydd yn y pentref. Maen nhw wedi cael 90 o blant drwy eu llyfrau mewn blwyddyn a hanner, ac mae tua 20 wedi dweud eu bod yn bwriadu anfon eu plant i Ysgol Bro Cynllaith.	Fel uchod.

7. SYLWADAU AM YSGOLION BACH / GWLEDIG

7.1 Sylwadau cadarnhaol am ysgolion bach / gwledig

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
-----	------	-----------------

7.1.1	Mae angen i ni amddiffyn yr ysgolion bach ddim yn eu cau.	<p>Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau hyn am ysgolion bach a'u manteision canfyddedig. Fodd bynnag, fel y nodwyd yn Strategaeth y Cyngor ar gyfer Trawsnewid Addysg ym Mhowys, mae'r Cyngor yn wynebu her oherwydd y gyfran uchel o ysgolion bach yn y sir a'r diffyg tegwch ymhlith ysgolion.</p> <p>Mae gan Ysgol Bro Cynllaith 26 o ddisgyblion, a hi yw'r ysgol leiaf ym Mhowys ar hyn o bryd. Gyda niferoedd mor isel o ddisgyblion, mae'r gymhareb athro-disgybl yn wahanol iawn i ysgolion eraill yn yr ardal, ac oherwydd fformiwla ariannu'r Cyngor, mae cyllid yr ysgol fesul disgybl yn uwch na chyfartaledd y Cyngor. Nid yw hyn yn darparu tegwch ar draws yr addysg - mae'n ofynnol i athrawon mewn ysgolion mwy ddarparu'r un addysg ag ysgolion llai am lai o gyllid fesul disgybl. Bwriad Strategaeth y Cyngor yw gwella tegwch ar draws y system addysg.</p>
7.1.2	Mae'r ysgol fach orau yn gwasanaethu'r gymuned leol sy'n tyfu i fyny o amgylch amaethyddiaeth ac sydd angen athrawon ac ysgol sy'n cofleidio hynny.	Fel uchod.
7.1.3	Cydnabyddir ei bod yn anoddach sicrhau bod pob disgybl yn cael ei herio'n briodol a'u bod yn cael cyfleoedd i gydweithio â disgyblion o allu tebyg, ond gall ysgolion bach gyflawni hyn yn llwyddiannus.	Fel uchod.
7.1.4	Mae Ysgolion Cynradd Bach yn llawer mwy gwerthfawr nag y mae gweinyddwyr (sy'n gweld y statws ariannol uniongyrchol yn unig) yn ei sylweddoli. Yn y tymor hir maent o fudd i blant, yn enwedig y rhai a allai fynd ar goll yn y systemau mwy.	Fel uchod.
7.1.5	Mae plant oedran ysgol gynradd yn elwa o fod mewn ysgol lai. Maent yn ymateb yn well i amgylchedd clos ac yn dysgu	Fel uchod.

	rhyngweithio â phlant o bob oed, goddefgarwch dysgu a thosturi o oedran cynnar.	
7.1.6	Mae llu o ymchwil ar gael i gefnogi'r syniad bod maint dosbarthiadau llai ar lefel gynradd, ac yn fwyaf penodol ar lefel babanod, yn well mewn gwirionedd.	Fel uchod.
7.1.7	Mae llawer o fanteision o ystafelloedd dosbarth aml-oed, gan gynnwys canolbwyntio ar ddarganfod a chwilfrydedd yn hytrach na chystadleuaeth gan fod plant yn agored i amrywiaeth o ddiddordebau, doniau a phersonoliaethau eu cyfoedion; Caffael hyblygrwydd a gwynwch wrth i blant ganfod y gwahaniaethau yn eu lefelau a'u cymwyseddau datblygiadol ac addasu eu disgwyliadau o'i gilydd. Dros amser, mae'r perthnasoedd hyn yn gyfleoedd ar gyfer ennyn empathi, amynedd, cymryd persbectif a phartneriaeth; Datblygu agwedd nad yw cynnydd, sgiliau a nodweddion yn gynhenid ond yn dod o ddysgu. Wrth i blant weithio gyda grŵp amrywiol o gyfoedion, maent yn dechrau deall nad yw gallu na sgiliau yn sefydlog, ond gellir eu dysgu a'u datblygu dros amser.	Mae manteision ac anfanteision o gael dosbarthiadau oedran cymysg. Fodd bynnag, o ran cyflwyno'r cwricwlwm, mae cael dosbarthiadau aml-oed yn anoddach mewn ysgol dau athro gan fod ystod oedran ehangach ac ystod gallu ar draws pedwar grŵp blwyddyn o fewn un dosbarth. Hefyd, ar brydiau, mae gan Ysgol Bro Cynllaith bob disgybl mewn un dosbarth a addysgir gan un athro sy'n ehangu ystod oedran ac ystod gallu'r disgyblion yn y dosbarth hwnnw.
7.1.8	Mae ystafelloedd dosbarth oedran cymysg yn helpu i ysgogi datblygiad gwybyddol y plant. Mae'r amser hwn i gydweithio, arsylwi, addysgu a deialog yn ysgogi'r dysgu, lle mae plant yn cael eu herio, eu cyffroi ac yn barod i fentro. Mae plant iau yn gwylio plant hŷn yn cyflawni amrywiaeth o dasgau cymhleth ac yn rhoi cynnig ar y rheini drostynt eu hunain, gan wahodd cefnogaeth gan eu cyfoedion hŷn.	Fel uchod.
7.1.9	Mae astudiaethau o ysgolion pentref gwledig yn dangos, yn ogystal â darparu addysg, bod yr ysgol yn gweithredu fel man cyfarfod sy'n cysylltu cartref, pobl a lleoedd, yn nalgylch yr ysgol.	Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau hyn am rôl ysgolion gwledig mewn cymunedau. Mae'r effaith negyddol bosibl ar y gymuned pe bai Ysgol Bro Cynllaith yn cau wedi'i chydabod yn yr Aseiad Effaith Cymunedol drafft a ystyriwyd gan y

		<p>Cabinet wrth gytuno i fwrw ymlaen i ymgynghori ar y cynnig presennol a'i gyhoeddi fel rhan o'r dogfennau ymgynghori.</p> <p>Bydd yr Asesiad Effaith Cymunedol drafft yn cael ei ddiweddarau i adlewyrchu'r wybodaeth a dderbynnir fel rhan o'r broses ymgynghori, a bydd y Cabinet yn ei ystyried wrth benderfynu a ddylid bwrw ymlaen â'r cynnig ai peidio.</p>
7.1.10	Mae pobl sy'n byw yn yr un ardal wledig am y rhan fwyaf o'u bywydau yn gweld eu hysgol leol fel symbol o'u diwylliant lleol, eu tarddiad a'u plentyndod, yn ogystal â symbol o ddyfodol y pentref. Creu perthynas symbiotig rhwng yr ysgol a'r gymuned.	Fel uchod.
7.1.11	Mae ysgolion yn ganolfannau cymunedol amlswyddogaethol, sy'n ganolog ar gyfer ffurfio hunaniaeth a phatrymau cymdeithasol mewn cymunedau gwledig.	Fel uchod.
7.1.12	Mae'n bwysig ailadrodd sut mae ysgol y pentref yn chwarae rhan bwysig iawn ym mywyd gwledig.	Fel uchod.
7.1.13	Y tu allan i 07:50-15:30, mae llawer o ysgolion gwledig yn ganolfannau pentref hanfodol (ac – fel sy'n digwydd yma hefyd – mae gan Neuadd y Pentref berthynas symbiotig â'r ysgol gynradd yn aml), gyda'r adeilad yn cael ei ddefnyddio gan grwpiau cymunedol eraill ar gyfer gweithgareddau amrywiol.	Fel uchod.
7.1.14	Credaf fod ysgolion cynradd gwledig hyd yn oed rhai bach yn bwysig ar gyfer lles ardaloedd gwledig, gan ddarparu addysg o'r blynyddoedd cynharaf ac integreiddio'r gymuned ar draws pob grŵp oedran.	Fel uchod.

7.2 Dylai rhieni allu dewis ysgol fach / gwledig

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
7.2.1	Mae'r cynnig hwn yn dileu'r rhyddid i rieni gael dewis o ble maent yn dymuno anfon eu plant ar gyfer eu haddysg, rwy'n gwerthfawrogi addysg wledig gan fy mod yn credu ei fod yn rhoi rhywbeth i gymuned fach ac yn gallu dod â theuluoedd i'r ardal sydd yn ei dro yn cael effaith gadarnhaol.	<p>Pe bai'r Cyngor yn bwrw ymlaen â'r cynnig presennol i gau Ysgol Bro Cynllaith, byddai disgyblion / rhieni yn gallu dewis mynychu unrhyw ysgol arall. Byddai angen gwneud ceisiadau yn unol â'r Polisi Derbyn perthnasol, a byddai ceisiadau'n cael eu hystyried yn unol â'r polisi hwn.</p> <p>Mae nifer o ysgolion wedi eu lleoli o fewn 10 milltir i Ysgol Bro Cynllaith. Mae hyn yn cynnwys ysgolion ym Mhowys ac ysgolion y tu allan i Bowys, ysgolion o amrywiaeth o feintiau, ysgolion cymunedol ac ysgolion eglwysig, ysgolion cyfrwng Saesneg ac ysgolion sy'n cynnig darpariaeth cyfrwng Cymraeg, ac mae llawer o'r ysgolion hyn yn gwasanaethu cymunedau gwledig yn bennaf, felly byddai disgyblion / rhieni yn parhau i gael rhyddid i ddewis o ran pa ysgol y maent yn dymuno i'w plant fynychu.</p>
7.2.2	Dylai plant gael y dewis i fynd i ysgol fach lle gall addysgwyr dreulio amser gyda'r plentyn mewn grŵp bach, nid fel un o ddeg ar hugain o blant mewn ysgol fawr.	Fel uchod.
7.2.3	Onid ein dyletswydd ni yw gwneud popeth o fewn ein gallu i roi hawl i'r plant dderbyn addysg yn eu cymunedau eu hunain?	Fel uchod.
7.2.4	Mae hyn yn hollol chwerthinllyd i blant bach, a ddylai fod â'r hawl i fynychu ysgol yn eu pentref.	Fel uchod.
7.2.5	Ychydig iawn o ysgolion sydd i ddewis ohonynt erbyn hyn ac mae'r un yma yn arbennig ar y ffin â Chymru ac yn hynod bwysig.	Fel uchod.

7.3 Sylwadau eraill am ysgolion bach/gwledig

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
7.3.1	Rwy'n teimlo'n gryf bod ysgolion pentref lleol mor bwysig ac mae'n rhaid eu diogelu.	Sylw a nodwyd.
7.3.2	Ni restrwyd Ysgol Bro Cynllaith fel ysgol wledig yn y Cod Trefniadaeth Ysgolion am fod poblogaeth sylweddol yn yr ardal gyfagos.	Dyw hi ddim yn glir pam na chafodd Ysgol Bro Cynllaith ei rhestru fel ysgol wledig yn y Cod Trefniadaeth Ysgolion. Fodd bynnag, er nad yw'r ysgol wedi'i rhestru fel ysgol wledig, barn y Cyngor yw bod yr ysgol yn ysgol wledig, felly mae'r Cyngor wedi dilyn y gofynion ychwanegol a amlinellwyd ar gyfer ysgolion gwledig mewn perthynas â'r cynnig presennol.

8. SYLWADAU AM YSGOLION ERAILL

8.1 Sylwadau ynglyn ag Ysgol Llanrhaeadr

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
8.1.1	Gwn fod nifer o deuluoedd lleol yn barod, eisiau i'w plant dderbyn eu haddysg yn Gymraeg, sydd eisoes yn eu hanfon i Ysgol Llanrhaeadr ym Mochnant.	Mae'n gywir mai'r darparwr addysg Gymraeg agosaf i ddisgyblion ardal Llansilin yw Ysgol Llanrhaeadr-ym-Mochnant, a bod nifer o ddisgyblion o'r ardal eisoes yn mynychu'r ysgol hon er mwyn cael mynediad i addysg Gymraeg.
8.1.2	Mae'n debygol os oes rhaid i ddisgyblion Ysgol Bro Cynllaith drosglwyddo i Ysgol Llanrhaeadr y bydden nhw'n fwyaf tebygol o ddewis mynd i mewn i'r ffrwd Saesneg dros y ffrwd Gymraeg. O'r cynnig, nid yw'n ymddangos y byddai digon o gapasiti o fewn y ffrwd Saesneg yn Ysgol Llanrhaeadr i ddarparu ar gyfer y dewis hwn.	Mae Ysgol Gynradd Llanrhaeadr-ym-Mochnant yn ysgol ddwy ffrwd gyda 2 ddsbarth cyfrwng Saesneg a 2 ddsbarth cyfrwng Cymraeg. Y Rhif Derbyn i Ddisgyblion (PAN) presennol yw 15, sy'n seiliedig ar y ffigur capasiti cyhoeddedig o 108. Yn dilyn adolygiad o'r capasiti ym mis Mehefin 2024, mae capasiti'r ysgol wedi cynyddu i 120 gyda PAN o 17. Mae'r PAN yn ysgol gyfan nid fesul ffrwd. Pe bai holl ddisgyblion presennol Ysgol Bro Cynllaith yn trosglwyddo i Ysgol Gynradd Llanrhaeadr-ym-Mochnant,

byddai niferoedd disgyblion yr ysgol fel a ganlyn, yn seiliedig ar niferoedd presennol y disgyblion yn y ddwy ysgol¹:

	D	1	2	3	4	5	6	Cyfanswm
Ysgol Llanrhaeadr	15	9	13	11	14	8	14	84
Ysgol Bro Cynllaith	3	2	6	2	6	2	5	26
CYFANSWM	18	11	19	13	20	10	19	110

Er bod y wybodaeth hon yn dangos y byddai'r grwpiau blwyddyn yn uwch na'r PAN diwygiedig o 17 mewn nifer o grwpiau blwyddyn, byddai'r Cyngor yn gweithio gyda'r ysgol / corff llywodraethu i ddarparu ar gyfer disgyblion Ysgol Bro Cynllaith sy'n dymuno trosglwyddo i Ysgol Llanrhaeadr-ym-Mochnant.

Gan fod Ysgol Llanrhaeadr-ym-Mochnant yn ysgol ddwy ffrwd, efallai y bydd angen i'r ysgol adolygu strwythur ei dosbarth pe bai'r cynnig yn arwain at gynnydd yn nifer y disgyblion cyfrwng Saesneg yn yr ysgol.

¹ Canolfan Athrawon, Medi 2024.

		<p>Mae amcanestyniadau disgyblion cyfunol ar gyfer y ddwy ysgol fel a ganlyn²:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Ion 2024</th> <th>Ion 2025</th> <th>Ion 2026</th> <th>Ion 2027</th> <th>Ion 2028</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Ysgol Llanrhaeadr-ym-Mochnant</td> <td>86</td> <td>86</td> <td>78</td> <td>78</td> <td>74</td> </tr> <tr> <td>Ysgol Bro Cynllaith</td> <td>27</td> <td>26</td> <td>24</td> <td>27</td> <td>24</td> </tr> <tr> <td>CYFANSWM</td> <td>113</td> <td>112</td> <td>102</td> <td>105</td> <td>98</td> </tr> </tbody> </table> <p>Mae hyn yn awgrymu bod disgwyl i gyfanswm nifer y disgyblion ar draws y ddwy ysgol ostwng dros y 5 mlynedd nesaf.</p>		Ion 2024	Ion 2025	Ion 2026	Ion 2027	Ion 2028	Ysgol Llanrhaeadr-ym-Mochnant	86	86	78	78	74	Ysgol Bro Cynllaith	27	26	24	27	24	CYFANSWM	113	112	102	105	98
	Ion 2024	Ion 2025	Ion 2026	Ion 2027	Ion 2028																					
Ysgol Llanrhaeadr-ym-Mochnant	86	86	78	78	74																					
Ysgol Bro Cynllaith	27	26	24	27	24																					
CYFANSWM	113	112	102	105	98																					
8.1.3	Rwyf wedi cael gwybod bod un o'r dosbarthiadau yn Llanrhaeadr eisoes yn llawn i'w capasiti. Ai hwn yw'r ffrwd Saesneg? A fyddai ffrwd cyfrwng Saesneg yr ysgol yn gallu mynd â'r holl blant o Ysgol Bro Cynllaith?	Fel uchod.																								
8.1.4	Hysbysir fi nad oes digon o gapasiti i ddarparu ar gyfer y disgyblion o Fro Cynllaith yn y ffrwd Saesneg yn Llanrhaeadr.	Fel uchod.																								
8.1.5	Mae cyfyngiadau capasiti yn Llanrhaeadr	Fel uchod.																								
8.1.6	Mae'r cynnig presennol i enwebu Llanrhaeadr fel ysgol y dalgyllch felly yn fyrlymus ac yn anghynnaladwy gyda dim ond 35 o leoedd sbâr yno ar draws y ffrwd Gymraeg a Saesneg.	Fel uchod.																								
8.1.8	Mae Ysgol Bro Cynllaith yn ysgol 2 ystafell ddosbarth ac rydych chi'n enwi Llanrhaeadr fel yr ysgol i'r plant symud	Fel uchod.																								

² Amcanestyniadau Gwasanaeth Ysgolion Powys yn seiliedig ar PLASC Ion 2023

	iddi. Mae hon hefyd yn ysgol 2 ystafell ddosbarth, gyda rhai o'r grwpiau blwyddyn yn llawn.	
8.1.9	Y rhesymeg nesaf dros gau'r ysgol a gyflwynir yw y byddai 'disgyblion yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau gyda chyfoedion o oedrannau tebyg' ond mae'r ysgol newydd a awgrymir, Llanrhaeadr, hefyd yn ysgol dau ddosbarth. Felly bydd y disgyblion yn dal i gael eu haddysgu mewn cyfnodau allweddol yn hytrach na grwpiau blwyddyn.	<p>Fel uchod.</p> <p>Cydnabyddir bod disgyblion yn Llanrhaeadr hefyd yn cael eu haddysgu mewn cyfnodau allweddol yn hytrach nag mewn grwpiau blwyddyn unigol oherwydd model cyflenwi dwy ffrwd yr ysgol. Mae disgyblion yn rhan o ysgol fwy, ac felly carfan fwy o ddisgyblion o'r un oed ar draws yr ysgol gyfan.</p> <p>Mae heriau sylweddol i ysgol dau-athro wrth gyflwyno'r cwricwlwm, yn enwedig o ran llwyth gwaith athrawon. Mae'r ysgol wedi gweithio'n llwyddiannus fel rhan o'u clwstwr i ddatblygu cynllunio ar gyfer y cwricwlwm newydd. Fodd bynnag, mae'r llwyth gwaith i gyflwyno'r cwricwlwm, mynychu cyfarfodydd clwstwr yn ymwneud â chynllunio'r cwricwlwm, cyflwyno, monitro ac asesu dal yn gorwedd gyda'r aelodau staff hynny.</p>
8.1.10	Nid yw Llanrhaeadr yn wahanol i ddosbarthiadau Llansilin. Mae'n ysgol dwy ffrwd, ond dim ond dau ddosbarth sydd ym mhob ffrwd. Mae hyn yn union yr un fath â ni. Felly byddai'r plant yn dal i fod mewn dosbarthiadau o oedrannau cymysg gyda galluoedd cymysg.	Fel uchod.
8.1.11	Yn Llanrhaeadr, byddent yn mynd o ddosbarth o 15 (oed cymysg), yn cael eu dysgu gan un athro i ddosbarth o 30 (oed cymysg) yn cael ei ddysgu gan un athro felly bydd gallu'r athro i wahaniaethu ac addasu'r addysgu ar gyfer pob plentyn, mewn gwirionedd, yn cael ei leihau.	Er ei bod yn gywir y byddai disgyblion o fewn dosbarth o 30 disgybl, byddai yna athro a chynorthwydd addysgu. Byddai mwy o gyfleoedd i ddisgyblion weithio o oedran a gallu tebyg, gan gynyddu cyfleoedd i rannu gyda parau a grwpiau o allu tebyg a gweithio ynddynt.
8.1.12	Nododd y Cyngor y lleoliad ar gyfer fy mhlentyn i fynd i Ysgol Bro Cynllaith a gwrthodwyd lleoliad i fy mhlentyn ddwywaith ar gyfer Ysgol Llanrhaeadr.	Ni allwn wneud sylwadau ar faterion derbyn penodol, ond dyrennir lleoedd yn unol â Pholisi Derbyn y Cyngor.

8.1.13	Dechreuodd disgybl yn Ysgol Bro Cynllaith eleni ar ôl cael gwrthod lle yn Llanrhaeadr gan fod ei flwyddyn yn llawn.	Ni allwn wneud sylwadau ar faterion derbyn penodol, ond dyrennir lleoedd yn unol â Pholisi Derbyn y Cyngor.
8.1.14	Fe wnaeth Ysgol Bro Cynllaith gymryd plentyn blwyddyn Derbyn ym mis Medi oedd wedi gwneud cais i Lanrhaeadr am le ond cafodd wybod eu bod yn llawn. Sut allwch chi droi o gwmpas a dweud wrth y rhiant hwn bod lle mewn gwirionedd. Rwy'n credu bod capasiti Llanrhaeadr yn 120 gyda'r niferoedd presennol tua 85/90 ond nid yw'n glir o'r rhaniad rhwng y ffrwd Gymraeg a Saesneg.	Ni allwn wneud sylwadau ar faterion derbyn penodol, ond dyrennir lleoedd yn unol â Pholisi Derbyn y Cyngor. Gweler yr ateb i 8.1.2.
8.1.15	Mae rhai plant Ysgol Bro Cynllaith wedi dewis yr ysgol dros Ysgol Llanrhaeadr ar ôl mynychu diwrnodau blasu yn yr ysgol.	Sylw a nodwyd.
8.1.16	Dyw'r penderfyniad i gael plant i gael eu cludo i ysgol Llanrhaeadr ddim yn cwrdd ag anghenion y rhieni, llawer sy'n gweithio dros y ffin.	Sylw a nodwyd. Pe bai Ysgol Bro Cynllaith yn cau, er mai dewis y Cyngor fyddai i ddisgyblion fynychu darpariaeth amgen ym Mhowys, gallai rhieni wneud cais am le i'w plentyn mewn unrhyw ysgol arall, felly byddent yn gallu gwneud cais am le yn yr ysgol sy'n cyd-fynd orau â'u patrymau teithio eu hunain.
8.1.17	Mae 7 ysgol yn Swydd Amwythig a Wrecsam sy'n agosach at Fro Cynllaith na Llanrhaeadr.	Sylw a nodwyd. Mae'r Cyngor yn cydnabod yn llawn fod nifer o ysgolion wedi eu lleoli allan o Bowys fyddai'n agosach i ddisgyblion nag Ysgol Gynradd Llanrhaeadr-ym-Mochnant, gan gynnwys nifer o ysgolion wedi eu lleoli yn Sir Amwythig. Pe bai'r Cyngor yn bwrw ymlaen â'r cynnig i gau Ysgol Bro Cynllaith, y dewis fyddai i ddisgyblion fynychu darpariaeth amgen ym Mhowys, a byddai cludiant yn cael ei ddarparu i hwyluso hyn.
8.1.18	Mae chwe ysgol yn agosach na Llanrhaeadr dros y ffin mewn siroedd eraill 5 yn Lloegr ac un yn Wrecsam.	Fel uchod.
8.1.19	Llanrhaeadr yw'r ysgol agosaf i ddim ond 4 allan o 25 disgybl (16%). Ar gyfer 13 o bob 25 disgybl, yr ysgol	Fel uchod.

	agosaf yw Trefonen, Swydd Amwythig (52%); 3 o bob 25 disgybl sydd agosaf at Llanarmon, Wrecsam (12%); 5 o bob 25 disgybl sydd agosaf at Selattyn, Swydd Amwythig (20%)	
8.1.20	I 89% o'r disgyblion, mae eu hysgol agosaf ar wahân i Ysgol Bro Cynlliath dros y ffin. Yn wir mae saith ysgol gynradd yn Lloegr a Wrecsam sydd yn nes at y mwyafrif o ddisgyblion nag yw Llanrhaeadr-ym-Mochnant.	Fel uchod.
8.1.21	Ni ddylid cymryd yn ganiataol y bydd pob disgybl yn trosglwyddo i Lanrhaeadr. Rydym wedi sefydlu y bydd y mwyafrif yn dewis mynd â'u plant i Drefonen yn Swydd Amwythig, oherwydd (a) hi yw eu hysgol agosaf a (b) mai dyma'u llwybr mwyaf cyfleus i'r gweithle. Wrth gwrs mae rhai fydd yn gwneud y symudiad awgrymedig i Lanrhaeadr, ond bydd rhai hefyd yn dewis Llanfyllin gan fod brodyr a chwiorydd hŷn yno yn barod.	Fel uchod.
8.1.22	Ni fyddai'r disgyblion yn gallu cael mynediad i glwb brechwast yn Lanrhaeadr - fyddai rhieni ddim yn mynd â nhw i'r cyfeiriad yna ac yna dwbli'n ôl i fynd i'r gwaith.	Derbynnir y gallai cael mynediad i ddarpariaeth clybiau brechwast yn Ysgol Lanrhaeadr-ym-Mochnant fod yn anghyfleus i rai teuluoedd sy'n byw yn Llansilin a'r cyffiniau, yn enwedig os ydynt yn gweithio yn ardal Croesoswallt.
8.1.23	Os bydd Ysgol Lanrhaeadr yn dod yn Gymraeg yn unig, bydd angen i unrhyw blant sydd eisiau addysg Saesneg deithio ymhellach i'r ysgol.	Nodwyd y sylw. Er mai dyhead tymor hir y Cyngor yw i Lanrhaeadr ddod yn ysgol cyfrwng Cymraeg, byddai angen proses arall i alluogi'r newid hwn i ddigwydd, a fyddai'n rhoi cyfle i'r holl randdeiliaid roi gwybod i'r Cyngor eu barn am y cynnig.
8.1.24	Nodwyd mai dymuniad CS Powys yw i Lanrhaeadr symud ar hyd y continwwm Cymraeg maes o law. Byddai hyn i bob pwrpas yn golygu na fyddai addysg gynradd cyfrwng Saesneg ar gael i'r rhai yng ngogledd Powys a bydd yn gorfodi rhieni i fynd â'u plant dros y ffin.	Fel uchod.

8.1.25	Ysgol ffrwd ddwyieithog/ddeuol yw Llanrhaeadr-ym-Mochnant. Sy'n golygu bod rhan helaeth o boblogaeth yr ysgol yn cael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg. Fel gydag addysg grefyddol sy'n seiliedig ar enwadau (a drafodir uchod), bydd rhai o'm hetholwyr yn ffafrio addysg cyfrwng Cymraeg i'w plant, ni fydd eraill yn ei ystyried yn briodol nac yn ddymunol. Yr hyn sy'n bwysig i mi, yw bod gan yr etholwyr rwy'n eu cynrychioli y dewis.	Mae Ysgol Llanrhaeadr-ym-Mochnant yn ysgol dwy ffrwd, felly gall pob disgybl sy'n mynychu'r ysgol ddewis naill ai'r ffrwd cyfrwng Cymraeg neu Saesneg.
8.1.26	Pan gaeodd hen ysgol gynradd Llanrhaeadr ac adeiladwyd yr un newydd, yn 2009 neu o gwmpas 2009, y gost o brynu tir y ffermwr yn unig oedd £1m, a hynny cyn i unrhyw waith adeiladu ddechrau. Pe bai ysgol Llansilin wedi cael ei hymestyn/gwella ar y pryd fe allai fod wedi bod yn arbedion enfawr i Bowys.	Sylw a nodwyd.
8.1.27	Pam cafodd Llanrhaeadr ei henwi fel yr ysgol arall i ddisgyblion?	Enwyd Llanrhaeadr fel yr ysgol arall gan mai dyma'r ysgol agosaf ym Mhowys ar gyfer bron pob disgybl yn Ysgol Bro Cynllaith.
8.1.28	Dwi ddim yn meddwl bod Llanrhaeadr yn cynnal unrhyw weithgareddau ar ôl ysgol ar hyn o bryd.	Sylw a nodwyd.
8.1.29	Mae nifer o dai/byngalos i'w hadeiladu o fewn tafliad carreg i ysgol Llanrhaeadr yn y blynyddoedd i ddod. Yn sicr, bydd y rhain yn cynhyrchu rhai plant. A yw Powys wedi ystyried lle bydd y plant hyn yn mynd os yw Llanrhaeadr yn llawn capasiti?	Yn ôl Ymrwymadau Tai CDLI Newydd Powys ym mis Mehefin 2024, roedd caniatâd cynllunio wedi'i sicrhau ar gyfer datblygu 5 tŷ newydd yn Llanrhaeadr-ym-Mochnant. Mae'r cynllunwyr yn defnyddio cymhareb o 0.45 plentyn fesul tŷ newydd i amcangyfrif nifer y plant oedran ysgol o ddatblygiadau tai newydd, fodd bynnag, byddai hyn yn cynnwys plant oed cynradd ac uwchradd.

8.2 Sylwadau am ysgolion eraill

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
8.2.1	Byddai llawer o'r plant yn cael trafferth yn Ysgol Llanfyllin, lle mae'r dosbarth cynradd yn 28 disgybl.	Byddai trosglwyddo disgyblion o Ysgol Bro Cynllaith i unrhyw ysgol sy'n derbyn yn cael ei gefnogi i sicrhau

		bod disgyblion yn gallu addasu i'w hysgol/dosbarth newydd.
8.2.2	Gallai hyn gael effaith andwyol ar Ysgol Uwchradd Llanfyllin gan y byddai rhieni'n cael eu gorfodi i anfon eu plant i Loegr i ysgolion cynradd a allai arwain at golli'r disgyblion hynny yn barhaol i'r system Addysg Gymraeg.	Cydnabyddir y gallai fod effaith ar niferoedd disgyblion yng nghyfnod uwchradd Ysgol Llanfyllin yn y dyfodol pe bai disgyblion o Ysgol Bro Cynllaith yn dewis trosglwyddo i ysgolion cynradd eraill sydd wedi'u lleoli yn Swydd Amwythig yn hytrach nag i'w hysgolion agosaf ym Mhowys, ac yna mynychu ysgol uwchradd yn Swydd Amwythig. Er ei fod yn cydnabod dewis rhieni, cynnig y Cyngor yw i ddisgyblion drosglwyddo i ddarpariaeth amgen ym Mhowys, a byddai cludiant yn cael ei ddarparu i hwyluso hyn.
8.2.3	Pryder y bydd disgyblion yn mynychu ysgolion yn Lloegr ac felly yn cael eu colli i addysg Gymraeg ac i Ysgol Llanfyllin.	Fel uchod.
8.2.4	Pryder y byddai disgyblion yn mynychu ysgolion nad oedd yn ysgolion bwydo ar gyfer Ysgol Llanfyllin.	Fel uchod.
8.2.5	Yr ysgol agosaf ym Mhowys i Fro Cynllaith mewn gwirionedd yw Llansantffraid, fodd bynnag, dyma ysgol yr Eglwys yng Nghymru a chredaf mai dyna pam nad yw wedi cael ei chrybwyll?	Darperir gwybodaeth am Ysgol Eglwys yng. Ngh. Llansantffraid yn y ddogfen ymgynghori, ond Ysgol Llanrhaeadr yw'r ysgol amgen agosaf ym Mhowys ar gyfer bron pob disgybl presennol yn Ysgol Bro Cynllaith.
8.2.6	Mae Llansantffraid hefyd yn llawn ar hyn o bryd a byddai'n ei chael hi'n anodd cymryd rhagor o blant.	Sylw a nodwyd. Cafodd data am Ysgol Eglwys yng. Ngh. Llansantffraid ei gynnwys yn y Ddogfen Ymgynghori, a oedd yn nodi bod yr ysgol dros ei chapasiti.
8.2.7	A oes gan ysgolion lleol Powys y gallu i dderbyn y plant hyn? Byddai Llangedwyn wedi bod yr ysgol agosaf, fodd bynnag mae hyn wedi cau yn ddiweddar. Dangosodd astudiaeth ddiweddar o ysgol Llansantffraid nad oedd capasiti i adeiladu ysgol fwy.	Mae'n gywir fod Ysgol Eglwys yng. Ngh. Llansantffraid yn llawn a nododd astudiaeth ddichonoldeb ddiweddar ei bod yn heriol ymestyn yr ysgol o fwy nag un ystafell ddosbarth.

		<p>Darparwyd gwybodaeth am niferoedd disgyblion a chapasiti mewn ysgolion yn yr ardal leol yn y ddogfen ymgynghori, ac mae'r wybodaeth fel a ganlyn:</p> <table border="1" data-bbox="1256 347 2018 687"> <thead> <tr> <th>Ysgol</th> <th>Capasiti³</th> <th>Nifer presennol y disgyblion⁴</th> <th>Lleoedd sydd ar gael</th> <th>Y capasiti sydd ar gael</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Ysgol Llanrhaeadr-ym-Mochnant</td> <td>120</td> <td>85</td> <td>35</td> <td>29%</td> </tr> <tr> <td>Ysgol E yng. Ngh. Llanfechain</td> <td>47</td> <td>43</td> <td>4</td> <td>9%</td> </tr> <tr> <td>Ysgol E yng. Ngh. Llansantffraid</td> <td>105</td> <td>106</td> <td>-1</td> <td>-1%</td> </tr> <tr> <td>Ysgol Llanfyllin (Bob oed)</td> <td>1102</td> <td>774</td> <td>320</td> <td>30%</td> </tr> </tbody> </table>	Ysgol	Capasiti ³	Nifer presennol y disgyblion ⁴	Lleoedd sydd ar gael	Y capasiti sydd ar gael	Ysgol Llanrhaeadr-ym-Mochnant	120	85	35	29%	Ysgol E yng. Ngh. Llanfechain	47	43	4	9%	Ysgol E yng. Ngh. Llansantffraid	105	106	-1	-1%	Ysgol Llanfyllin (Bob oed)	1102	774	320	30%
Ysgol	Capasiti ³	Nifer presennol y disgyblion ⁴	Lleoedd sydd ar gael	Y capasiti sydd ar gael																							
Ysgol Llanrhaeadr-ym-Mochnant	120	85	35	29%																							
Ysgol E yng. Ngh. Llanfechain	47	43	4	9%																							
Ysgol E yng. Ngh. Llansantffraid	105	106	-1	-1%																							
Ysgol Llanfyllin (Bob oed)	1102	774	320	30%																							
<p>8.2.8</p>	<p>Ni ellir ystyried bod Llanfechain a Llansantffraid yn ddewisiadau eraill hyfyw i ddisgyblion sy'n mynychu Ysgol Bro Cynllaith ar hyn o bryd gan eu bod yn ysgolion yr Eglwys yng. Ngh. Ni ddylai etholwyr nad ydynt yn Gristnogion neu anghrefyddol orfod anfon eu plant i ysgol Eglwys yng. Ngh os nad ydynt yn dymuno gwneud hynny.</p>	<p>Gall rhieni/gofalwyr wneud cais am le mewn unrhyw ysgol. Mae'n gywir mai ysgolion yr Eglwys yng Nghymru yw Llanfechain a Llansantffraid, fodd bynnag mae llefydd eraill ar gael yn y dalgylch yn Ysgol Llanrhaeadr-ym-Mochnant ac Ysgol Llanfyllin, sydd ill dau yn ysgolion cymunedol.</p>																									
<p>8.2.9</p>	<p>Mae Llanfechain a Llansantffraid yn ysgolion ffydd gwirfoddol a gynorthwyr, sy'n golygu bod ganddynt y gallu i ddewis a ydynt yn derbyn myfyrwyr newydd unigol ai peidio. Felly nid yw'r rhain yn ysgolion y gall myfyrwyr Ysgol Bro Cynllaith fynd iddynt yn bendant, gan eu bod yn gallu penderfynu pwy maen nhw'n cyfaddef, yn seiliedig ar enwad crefyddol.</p>	<p>Er bod Ysgol Eglwys yng. Ngh Llansantffraid yn ysgol wirfoddol a gynorthwyr, mae Ysgol Eglwys yng. Ngh. Llanfechain yn ysgol wirfoddol a reolir, a gweinyddir derbyniadau i'r ysgol hon gan y Cyngor. Mae'n ofynnol i bob ysgol ffydd gyhoeddi eu trefniadau derbyn eu hunain a'u meini prawf ar gyfer gordanysgrifio.</p>																									
<p>8.2.10</p>	<p>Lle mae'r plant yn mynd?</p>	<p>Y cynnig yw i ddisgyblion Ysgol Bro Cynllaith drosglwyddo i'w darpariaeth amgen agosaf ym Mhowys. I'r mwyafrif o ddisgyblion, eu hysgol agosaf yw Ysgol Llanrhaeadr-ym-Mochant.</p>																									

8.2.11	A all y lleill gymryd y gallu?	Gweler 8.2.7
8.2.12	Fel y dengys y ddogfen ymgynghori, nid oes gan yr ysgolion derbyn arfaethedig y gallu i dderbyn y cyflenwad llawn o ddisgyblion a all drosglwyddo os yw'r rhain i gyd yn dewis addysg cyfrwng Saesneg. Er gwaethaf y cymorth ychwanegol y bwriedir ei roi, y tebygolrwydd yw y bydd hyn yn arwain at brofiadau dysgu anffafriol ar gyfer disgyblion presennol a rhai sy'n trosglwyddo.	Nid oes gan y Cyngor unrhyw bryderon am brofiadau dysgu anffafriol.
8.2.13	Mae'r ysgolion canlynol o fewn 10 milltir i Ysgol Bro Cynllaith - Tu Allan i'r Sir: Ysgol Gynradd Eglwys yn Ll. Trefonen (5.1 milltir), Ysgol Gynradd Eglwys yn Ll. Selattyn (5.8 milltir), Ysgol Llanarmon (6.1 milltir), Ysgol Gynradd Eglwys yn Ll. Morda (6.3 milltir), Ysgol Gynradd Woodside (6.3 milltir), Ysgol Gynradd y Meadows (7.3 milltir), Ysgol Gynradd y Drindod Sanctaidd (7.3 milltir), Ysgol Gynradd Cynddelw (8.6 milltir), Ysgol Gynradd Eglwys yn Ll. Whittington (8.7 milltir), Ysgol Gynradd Eglwys yn Ll. Bryn Offa (9.3 milltir), Ysgol Gynradd Gobowen (9.6 milltir)	Cydnabyddir bod nifer o ysgolion amgen wedi'u lleoli o fewn 10 milltir i Ysgol Bro Cynllaith, gan gynnwys ysgolion ym Mhowys ac ysgolion sydd wedi'u lleoli y tu allan i Bowys.
8.2.14	Ysgolion Cynradd o fewn 10 milltir i Ysgol Bro Cynllaith - Powys: Llansantffraid (6.7 milltir), Llanrhaeadr (7.4 milltir), Llanfyllin (8.4 milltir), Llanfechain (8.4 milltir), Carreghofa (9.7 milltir)	Fel uchod.
8.2.15	Os yw Ysgol Bro Cynllaith ar gau, dim ond dwy ysgol fydd yn gwasanaethu Dyffryn Tanat, o fewn dwy filltir a hanner i'w gilydd.	Sylw a nodwyd.
8.2.16	Mae'r cwricwlwm newydd yn cynnwys ffocws ar yr ardal leol, ond ni fydd disgyblion yn cael dysgu am eu hardal leol yn yr un ffordd os ydynt i gyd yn trosglwyddo i ysgolion gwahanol.	Os bydd disgyblion yn trosglwyddo i'w hysgolion amgen agosaf ym Mhowys, sef Ysgol Llanrhaeadr-ym-Mochnant i'r mwyafrif, yna byddent yn parhau i allu dysgu am eu Cynefin fel rhan o'r Cwricwlwm newydd i Gymru – byddai dalgyrch Llanrhaeadr-ym-Mochnant wedyn yn cynnwys dalgyrch presennol Llansilin. Fodd bynnag, pe bai disgyblion yn trosglwyddo i ysgolion yn

		Lloegr, yna ni fyddai agwedd Cynefin o'r cwricwlwm ar gael iddynt yn yr un modd.
--	--	--

9. GOBLYGIADAU TEITHIO

9.1 Byddai'r cynnig yn arwain at deithio ychwanegol

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
9.1.1	Mae'n annerbyniol y bydd plant 4 oed yn cael eu rhoi ar fws gyda myfyrwyr hyd at 18 oed am 30-40 munud ar ddechrau a diwedd y dydd.	<p>Mae'r Cyngor yn cludo llawer o ddysgwyr rhwng 4 a 18 oed yn ddiogel ar draws Powys bob dydd. Mae'r dysgwyr hyn yn teithio gyda'i gilydd heb broblemau.</p> <p>Pe bai dysgwyr sy'n mynychu Ysgol Bro Cynllaith ar hyn o bryd yn cael eu cludo i Ysgol Llanrhaeadr-ym-Mochnant, mae'r daith o Lansilin i Lanrhaeadr-ym-Mochnant, trwy'r B4580 a'r B4396, tua 7.5 milltir, gydag amser gyrru o tua 15 munud. O ystyried cyflymder arafach bws mini, amcangyfrifir bod yr amser teithio rhwng Llansilin a Llanrhaeadr-ym-Mochnant yn 20 munud. Nid yw hyn yn cael ei ystyried yn gyfnod afresymol i ddysgwyr</p> <p>Wrth benderfynu ar bellteroedd o'r cartref i'r ysgol, cymerir mesuriadau o'r pwynt agosaf y tu allan i gyfeiriad y cartref i gatiâu'r ysgol. Gan ddefnyddio cyfeiriadau myfyrwyr presennol, y pellter cyfartalog o'r cartref i Lanrhaeadr Ym Mochnant yw 6.4 milltir, gyda'r pellter byrraf yn 3.9 milltir a'r pellter pellaf 9.03 milltir.</p>
9.1.2	Ni ddylai plant pedair oed orfod treulio 40 munud ar fws i gyrraedd yr ysgol gynradd cyn ac ar ôl dyddiau blinedig.	Fel uchod.

9.1.3	Heb yr ysgol bydd plant mor ifanc â 4 oed yn cael eu rhoi ar fws am tua 8am yn dychwelyd am tua 3.45 diwrnod mor hir i blant ifanc.	Fel uchod.
9.1.4	Os yw'r ysgol ar gau yna mae fy 6 oed yn edrych i fod ar fws am 45 munud i gyrraedd yr ysgol agosaf nesaf ym Mhowys heb unrhyw gefnogaeth heblaw am y gyrrwr bws gyda phlant hyd at 11 oed.	Fel uchod.
9.1.5	Ni ddylai unrhyw blentyn orfod teithio bron i awr i'r ysgol (ie byddai'n cymryd mor hir â hynny i mi) ac yn sicr nid plant o dan 12 oed.	Fel uchod.
9.1.6	Mae ei gwneud yn ofynnol i blentyn o 4/5 fynd ar fws ysgol am hyd at awr bob ffordd bob dydd yn annheg a bydd yn lleihau eu gallu i ymgysylltu â dysgu unwaith yno. Byddant wedi blino, heb oruchwyliaeth ar y bws ac mae gen i bryderon diogelu gwirioneddol amdano.	Fel uchod.
9.1.7	A ddylai plentyn ifanc orfod dechrau yn gynnar iawn yn y bore a chyrraedd adref yn hwyr oherwydd amseroedd teithio estynedig?	Fel uchod.
9.1.8	Mae gwir angen edrych ar hyd y daith ar gyfer y plant ifanc hyn. Dyma wnaeth atal yr ysgol rhag cau 20 mlynedd yn ôl - dyw'r siwrnai annerbyniol yma ddim wedi newid mewn unrhyw ffordd.	Fel uchod.
9.1.9	Byddai oriau addysgu'r plant yn llawer hirach gan ei bod yn dipyn o daith ar hyd ffyrdd bach yn barod.	Fel uchod.
9.1.10	Mae'r amser teithio i Lanrhaeadr yn rhy hir, yn enwedig i blant iau. Mae hyn yn gymaint o ffactor o gyflwr y ffyrdd sy'n ymyrryd â'r pellter dan sylw.	Fel uchod.
9.1.11	Mae'r tywydd eisoes yn achosi mwy o broblemau a bydd trafndiaeth yn gynyddol broblemus a drud.	Sylw a nodwyd.
9.1.12	Fel y nodwyd yn y ddogfen ymgynghori, bydd hyn yn cael effaith o ran trafndiaeth, gallu rhieni i fynychu digwyddiadau,	Sylw a nodwyd.

	a mynediad at weithgareddau ar ôl ysgol i ddisgyblion sy'n gorfod teithio gryn bellter.	
9.1.13	Os oes rhaid i'r plant deithio ar fws, ni fydd y rhieni'n adnabod y staff addysgu ac ni fydd yr athrawon yn adnabod y rhieni ac felly ni ellir trafod unrhyw faterion neu broblemau sydd gan blentyn wrth ollwng neu godi amser ac felly gallent effeithio ar addysg y plentyn.	Nodwyd y sylw, fodd bynnag, mae Powys yn sir wledig, ac mae llawer o ddisgyblion ledled Powys yn cael eu cludo i'r ysgol ar fws, gan gynnwys disgyblion cynradd ac oedran uwchradd. Nid yw hyn yn golygu nad yw rhieni'n adnabod yr athrawon.

9.2 Pryder am yr effaith ar yr amgylchedd

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
9.2.1	Pryder am effaith cludiant ychwanegol o'r cartref i'r ysgol ar ôl troed carbon.	<p>Cydnabyddir y byddai'r teithio ychwanegol sydd ei angen yn cael effaith amgylcheddol, ac na fyddai disgyblion y mae Ysgol Bro Cynllaith yn ysgol agosaf iddynt ar hyn o bryd yn gallu cerdded / beicio i'r ysgol mwyach.</p> <p>Fel y nodwyd yn y ddogfen ymgynghori:</p> <p><i>'I'r disgyblion hynny y mae Ysgol Bro Cynllaith yn ysgol agosaf iddynt ar hyn o bryd, byddai angen teithio ychwanegol i gael mynediad at ddarpariaeth amgen. I'r disgyblion hyn, mae'n annhebygol y byddai cerdded neu feicio i'r ysgol amgen yn bosibl.'</i></p>
9.2.2	Bydd y cludiant i'r ysgol amgen yn cyfrannu at fwy o lygredd amgylcheddol.	Fel uchod.
9.2.3	Mae bwsio plant bach o gwmpas cefn gwlad wrth ddilyn addysg yn hollol annynol yn yr oes sydd ohoni, gan ddefnyddio tanwydd diangen a llygru'r amgylchedd.	Fel uchod.

9.2.4	Mwy o geir, mwy o fysiau, mwy o dagfeydd, mwy o lygredd, mwy o draul ar y ffyrdd - yn bendant dyw hyn ddim yn wyrddach.	Fel uchod.
9.2.5	Nodir bod gan Bowys weledigaeth 'wyrdd'. 'Cryfach, Tecach, Gwyrddach' mae'n nodi ar y gwaelod ar eu gwefan. Nid yw cludo'r holl blant i ac o ba bynnag ysgol ar linydd o fysiau yn wyrddach yn fy marn i. Nid yw tynnu'r gallu i gerdded neu feicio i'r ysgol yn wyrddach.	Fel uchod.
9.2.6	Ar hyn o bryd mae fy mhiant yn gallu cerdded / beicio / sgwtera i'r ysgol neu o'r ysgol (yn dibynnu ar y tywydd).	Fel uchod.
9.2.7	Ni fyddai disgyblion yn gallu cerdded / beicio i'r ysgol mwyach.	Fel uchod.
9.2.8	Mae yna eco-effaith yma hefyd - ar hyn o bryd mae disgyblion lleol yn cael yr opsiwn i feicio neu gerdded, tra na fydd hynny'n bosib mwyach.	Fel uchod.
9.2.9	Ar hyn o bryd, mae gan ddisgyblion Ysgol Bro Cynllaith amrywiaeth o opsiynau trafndiaeth ar gael iddynt, gan gynnwys llwybrau cerdded a beicio. Mae'r ymgynghoriad yn amlwg na fydd unrhyw opsiynau teithio llesol ar gael i ddisgyblion ar ôl trosglwyddo. Rhaid ystyried hyn yn ôl-radd yng nghyd-destun dyheadau teithio gwyrdd y Cyngor. Er bod y pwyntiau hyn yn cael eu cyfeirio at ryw raddau yn unigol yn y ddogfen ymgynghori, mae angen i'r Cyngor gydnabod eu heffaith gronnol. Gyda'i gilydd, maent yn pwysu'r cydbwysedd yn erbyn cau.	Fel uchod.
9.2.10	Mae effaith amgylcheddol rhoi plant ar fysus yn ffactor sylweddol - a fydd y drafndiaeth yma'n drydanol?	Cydnabyddir effaith amgylcheddol trafndiaeth ar draws y sir. Mae rhai gweithredwyr eisoes yn defnyddio cerbydau trydan neu ffynonellau tanwydd amgen i leihau'r effaith hon. Wrth i'r Cyngor ail-dendro ar gyfer contractau newydd ar gyfer ysgolion a thrafndiaeth gyhoeddus, mae ceisiadau gwell i leihau allyriadau CO2e ymhellach ledled y sir. Fodd bynnag, bydd

		cyfyngiadau cost a seilwaith yn dylanwadu ar faint a lleoliadau'r gwelliannau hyn.
--	--	--

9.3 Pryder am yr effaith ar fynediad disgyblion at weithgareddau ar ôl ysgol

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
9.3.1	Anallu plant i fynychu gweithgareddau y tu allan i'r ysgol oherwydd pellter a diffyg trafndiaeth.	Pe bai Ysgol Bro Cynllaith yn cau a bod disgyblion yn trosglwyddo i'w hysgolion amgen agosaf ym Mhowys, mae'r Cyngor yn cydnabod y byddai'n anoddach i ddisgyblion gael mynediad at weithgareddau ar ôl ysgol nag ar hyn o bryd oherwydd eu bod yn gorfod gwneud eu trefniadau cludiant eu hunain. Fodd bynnag, byddai'n bosibl i unrhyw ysgolion eraill sicrhau bod gweithgareddau allgyrsiol yn cael eu darparu yn ystod y diwrnod ysgol. Mae hon yn sefyllfa debyg i nifer o ysgolion gwledig ym Mhowys lle mae llawer o deuluoedd yn dibynnu ar gludiant o'r cartref i'r ysgol ac yn gorfod gwneud eu trefniadau cludiant eu hunain ar gyfer gweithgareddau ar ôl ysgol ac allgyrsiol.
9.3.2	Byddai llai o allu i blant yn Llansilin gymryd rhan mewn clybiau chwaraeon neu ar ôl ysgol oherwydd y pellter a'r diffyg darpariaeth trafndiaeth gyhoeddus rhwng y ddau bentref.	Fel uchod.
9.3.3	Ni fyddai cludiant i blant sy'n dymuno mynychu unrhyw weithgareddau ar ôl ysgol	Fel uchod.
9.3.4	Byddai unrhyw weithgareddau ar ôl ysgol allan o'r cwestiwn i ddisgyblion sy'n trosglwyddo i Lanrhaeadr oherwydd eu dibyniaeth ar gludiant ysgol, ac felly byddent mewn gwirionedd yn cyfyngu ar eu gallu ar gyfer gweithgareddau allgyrsiol.	Fel uchod.

9.3.5	Gydag ysgol 30 munud i ffwrdd, ni fyddaf yn caniatáu i'm plant gymryd rhan mewn unrhyw weithgareddau ar ôl ysgol gan na allaf fforddio treulio awr o'm prynhawn yn casglu plant.	Fel uchod.
9.3.6	Byddai'n fwy cymhleth i deuluoedd reoli perthnasau newydd yn yr ysgol newydd gan fod plant yn byw ymhellach i ffwrdd, ar ôl ysgol byddai angen iddynt ddal y bws adref. O ganlyniad, byddai plant yn aros gartref ar ôl ysgol yn ystod yr wythnos.	Fel uchod.

9.4 Pryder am ddiogelwch disgyblion ar gludiant o'r cartref i'r ysgol

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
9.4.1	Pryder am yr elfen ddiogelu o anfon plant 5 oed ar fysiau. Sut gall gyrrwr sicrhau bod pob plentyn yn cadw ei gwregys diogelwch?	Mae'r Cyngor yn cludo llawer o fyfyrwyr 4 i 18 oed yn ddiogel ar draws Powys bob dydd, heb unrhyw faterion yn cael eu hadrodd. Mae pob contract ysgol caeedig yn cynnwys gwregysau diogelwch, ac rydym yn disgwyl i fyfyrwyr gydymffurfio â Chod Ymddygiad Teithio Cymru Gyfan. Mae'r cod hwn yn ei gwneud yn ofynnol i fyfyrwyr aros yn eistedd gyda'u gwregysau diogelwch wedi'u cau trwy gydol y daith a chaniatáu i'r gyrrwr weithredu'r cerbyd heb dynnu sylw. Gall unrhyw ymddygiad annerbyniol neu faterion eraill gael eu hadrodd i'r adran drafndiaeth lle cymerir y camau priodol.
9.4.2	Sut mae gyrrwr bws yn monitro ac yn canolbwyntio ar yrru hefyd?	Fel uchod.
9.4.3	Ni roddir unrhyw drafodaeth i ddiogelwch plant ar gludiant ysgol, gan gynnwys sut y byddant yn cael eu goruchwylio ac a fydd gwregysau diogelwch yn cael eu darparu a chydymffurfio â phlant ifanc a gynhelir.	Fel uchod.

9.4.4	Mae plant ifanc iawn yn gorfod teithio ymhellach i'r ysgol yn ddyddiol, yn peryglu eu hiechyd a'u lles ac yn risg diogelu.	Fel uchod.
9.4.5	Mae buddiannau a diogelu plant 4-11 oed sy'n gorfod teithio'n bell i ysgolion eraill yn peri pryder.	Fel uchod.
9.4.6	Mae Powys wedi methu â chymryd i ystyriaeth y costau a'r risgiau o gludo niferoedd cynyddol o ddisgyblion yn cadw pellter hirach ar rai o gategoriâu ffyrdd mwyaf peryglus y sir.	Fel uchod. Mae'r costau trafnidiaeth amcangyfrifol ychwanegol wedi cael eu hystyried drwy gydol y broses.
9.4.7	Nid yw ffordd Dyffryn Tanat i Lanrhaeadr yn ddiogel iawn yn enwedig yn y gaeaf i blant ifanc gael eu cludo 7 milltir i'r ysgol yn ogystal â goblygiadau cost.	Mae pob contract cludiant ysgol yn ddarostyngedig i'r gweithredwr sy'n darparu asesiad risg wedi'i gwblhau i'r adran. Dylid lliniaru unrhyw risgiau a nodwyd yn yr asesiad, lle nad yw hyn yn bosibl y gwneir trefniadau eraill.
9.4.8	Pryder am roi plant bach o'r pentref mewn perygl yn y gaeaf ar amodau ffyrdd sydd eisoes yn gostwng.	Fel uchod.
9.4.9	Nid oes digon o le ar fysiau nac ardal aros yn y pentref i ddal hyd at 100 o blant. Mae'r llwybrau troed yn gul ac yn cynnig amddiffyniad annigonol rhag tywydd garw a fydd yn effeithio ar les plant ac agweddau cadw diogel.	Fel uchod. Ni fyddai cau Ysgol Bro Cynllaith yn arwain at gynnydd o hyd at 100 o fyfyrwyr sydd angen eu cludo, fodd bynnag cydnabyddir y byddai'n arwain at gynnydd yn nifer y disgyblion o'r pentref sy'n cael eu cludo i'r ysgol...
9.4.10	Lle nad yw arosfannau bws presennol yr Ysgol Uwchradd yn arhosfan bysiau dynodedig, mae'r palmentydd yn gul ac nid oes man aros diogel i ddarparu ar gyfer hyd yn oed mwy o blant.	Fel uchod, pwynt 9.4.7.
9.4.11	Nid yw'r ffordd a leolir yn y pentref yn ffafriol i fysiau neu goetsis mwy gael mynediad hawdd i'w troi.	Fel uchod.
9.4.12	Os yw'r ysgol ar gau, bydd angen i Gyngor Sir Powys ddarparu cludiant i blant sy'n cael eu hadleoli i Lanrhaeadr, a fydd yn debygol o olygu bod angen ail hyfforddwr. Pentref bychan gwledig yw Llansilin gyda chynllun ffordd nad yw'n darparu ar gyfer troi bws mawr heb wyrdroi. Mae'n rhaid i'r bws ysgol uwchradd presennol, sy'n aml yn llawn, droi i mewn i stryd breswyl gul i newid cyfeiriad. Rhagwelir y byddai'n	Fel uchod.

	ofynnol i ail fws gyflawni'r un symudiadau, a thrwy hynny gynyddu peryglon diogelwch yn y pentref. Mae'r llwybrau troed yn gul ac yn cynnig amddiffyniad annigonol rhag tywydd garw a fydd yn effeithio ar les plant ac agweddau cadw diogel.	
9.4.13	Gyda rhai plant yn gorfod teithio hyd at 1 awr i'r ysgol, pa ddarpariaeth ar gyfer mynediad diogel i doiledau fydd yn cael ei wneud?	Gan ystyried y data cyfeiriadau presennol sydd gennym ar gyfer disgyblion sy'n mynychu Ysgol Bro Cynllaith, nid oes dim i awgrymu y byddai unrhyw fyfyrwr sy'n teithio i Lanrhaeadr Ym Mochnant ar gludiant yr ysgol am fwy nag 20 munud. Nid yw toiledau yn cael eu darparu ar gludiant ysgol.

9.5 Sylwadau am gostau trafndiaeth ychwanegol

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
9.5.1	Nid yw baich costau trafndiaeth ychwanegol i'r Cyngor wedi cael ei ystyried	Amcangyfrifwyd bod costau trafndiaeth ychwanegol wedi cael eu hystyried a'u cynnwys yn y ddogfen ymgynghori. Fel y nodwyd yn y ddogfen ymgynghori: Amcangyfrifir y byddai hyn yn arwain at arbedion refeniw blynyddol o tua £77k i'r Cyngor. Mae'r ffigwr cyffredinol hwn yn cynnwys arbediad posibl ar gyllid dirprwyedig ysgolion o dros £145.8k ac amcangyfrif o gostau trafndiaeth ychwanegol o £70.8k, gydag amcangyfrif y bydd arbediad o o leiaf £2k mewn perthynas ag arlwyyo.'
9.5.2	Pryder am gostau trafndiaeth ychwanegol.	Fel uchod.
9.5.3	Mae Awdurdod Lleol Powys yn gwario tua 10 miliwn o bunnoedd y flwyddyn ar fysiau ar gyfer plant ysgol. Byddech yn disgwyl i'r gost fod yn fwy ar gyfer sir wledig ddaearyddol	Fel uchod.

	fawr. Fodd bynnag, byddai'r gost hon ond yn cynyddu ymhellach os bydd ysgol arall yn cau.	
9.5.4	Bydd gan rieni hefyd y gost o deithio ymhellach i ffwrdd am gost sylweddol mewn diwrnod pan fydd pob ceiniog yn helpu ar yr aelwyd.	Sylw a nodwyd. Byddai cludiant o'r cartref i'r ysgol yn cael ei ddarparu i ddisgyblion cymwys sy'n trosglwyddo i'w dalgylch, ond cydnabyddir y byddai costau cludiant ychwanegol i rieni sy'n dewis i'w plant drosglwyddo i ysgol wahanol, a byddai goblygiadau trafndiaeth i rieni o ran cael mynediad i weithgareddau ysgol.

9.6 Ymholiadau am bolisi cludiant cartref i'r ysgol y Cyngor

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
9.6.1	Mae angen mwy o eglurder ynghylch trafndiaeth. Fel yr wyf yn ei ddeall, mae Powys yn ceisio newid ei Bolisi Trafndiaeth fel na fyddai bellach yn darparu cludiant dros y ffin, ond byddai'n cynnig cludiant i unrhyw ysgol o fewn clwstwr Llanfyllin. Ydw i wedi dehongli hyn yn gywir?	Cymeradwyodd Cabinet y Cyngor Bolisi Trafndiaeth diwygiedig o'r Cartref i'r Ysgol ddiwedd mis Medi 2024 a fydd yn dod yn weithredol o fis Medi 2025 ymlaen. Mae'r Polisi diwygiedig yn nodi y bydd 'cludiant am ddim o'r cartref i'r ysgol yn cael ei ddarparu i ysgol ddalgylch dysgwr.' Yn flaenorol, dywedodd y Polisi y bydd 'cludiant am ddim o'r cartref i'r ysgol yn cael ei ddarparu i ysgol agosaf neu ddalgylch dysgwr'. Pe bai Ysgol Bro Cynllaith yn cau, yna byddai dalgylch Ysgol Llanrhaeadr-ym-Mochnant yn cael ei ymestyn i gwmpasu dalgylch presennol Bro Cynllaith a byddai'n dod yn 'ysgol ddalgylch'. Byddai cludiant am ddim o'r cartref i'r ysgol wedyn yn cael ei ddarparu i'r ysgol honno.
9.6.2	Er y byddai'r polisi trafndiaeth newydd yn awgrymu na fyddai'r gost o gludo myfyrwr i'r ysgolion hyn yn faich ar Bowys, bydd yna rieni fydd yn dewis cludo plant i Selattyn neu Trefonen eu hunain gan mai dyna gyfeiriad teithio i'r gwaith ac ni fydd unrhyw ddarpariaeth gofleidiol ar eu cyfer yn Llanrhaeadr yn addas oherwydd y pellter.	Sylw a nodwyd. Mae gan ddisgyblion a'u rhieni hawl i wneud cais am le mewn unrhyw ysgol y maent yn ei dewis, ond dim ond yn unol â'r cludiant o'r cartref i'r ysgol y darperir cludiant, neu unrhyw drefniadau diwygiedig a gynigir mewn hysbysiad statudol, pe bai'r

		Cyngor yn penderfynu bwrw ymlaen â'r cynnig presennol.
9.6.3	Rwyf wedi cysylltu â'r ddwy ysgol y nodir yn eich cynnig byddai cludiant yn cael ei ddarparu iddynt; Nid yw hyn yn wir ac ni fyddent yn gallu cefnogi hyn pe bai'n digwydd gan nad oes cludiant a fyddai'n pasio ein cartref ar gyfer yr ysgolion hyn.	Mae'r Cyngor yn penderfynu ar gymhwysedd trafndiaeth, nid ysgolion unigol. Yn ddiweddar, cymeradwyodd y Cyngor bolisi cludiant diwygiedig o'r cartref i'r ysgol a fydd yn cael ei weithredu o fis Medi 2025. Pe bai Ysgol Bro Cynllaith yn cau, byddai hawl i gludiant o'r cartref i'r ysgol yn unol â'r polisi diwygiedig.

9.7 Sylwadau eraill am oblygiadau teithio

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
9.7.1	Rwy'n credu y dylai'r cyngor ystyried nad oes gennym drafnidiaeth gyhoeddus ar gyfer teithio i'r ysgol.	Sylw a nodwyd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai cludiant o'r cartref i'r ysgol yn cael ei ddarparu ar gyfer disgyblion cymwys. Sylwch hefyd nad ydym yn gosod myfyrwyr oed cynradd ar drafnidiaeth gyhoeddus.
9.7.2	Nid yw Powys wedi rhoi unrhyw sicrwydd am: natur y ddarpariaeth drafnidiaeth, ac a fydd yn hygyrch i'r rhai ag anableddau.	Bydd unrhyw gludiant ysgol sy'n ofynnol ar gyfer anghenion hygyrchedd, fel cadair olwyn, yn cael ei dendro a'i ddarparu yn unol â hynny.
9.7.3	O safbwynt iechyd, dylai pobl fod yn ceisio cerdded i'r ysgol i osgoi gordewdra (sy'n argyfwng parhaus arall), a thrwy uno ysgolion ni all pobl y pentref wneud hyn mwyach.	Cydnabyddir na fyddai disgyblion y mae Ysgol Bro Cynllaith ar eu cyfer ar hyn o bryd yn gallu cerdded i'r ysgol mwyach pe bai'r Cyngor yn bwrw ymlaen â gweithredu'r cynnig hwn.

10. GOBLYGIADAU ARIANNOL

10.1 Sylwadau sy'n awgrymu mai'r unig reswm dros y cynnig yw arbed arian

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
-----	------	-----------------

10.1.1	Ffordd yn unig yw hon i'r Cyngor arbed mwy o arian ar draul ein plant.	Mae'r rhesymau dros y cynnig i gau Ysgol Bro Cynllaith wedi'u hamlinellu yn y Ddogfen Ymgynghori. Ar hyn o bryd dim ond 25 o ddisgyblion sydd yn Ysgol Bro Cynllaith, sy'n golygu mai hon yw'r ysgol leiaf ym Mhowys, gyda'r gyllideb uchaf fesul disgybl. Pe bai'r Cyngor yn bwrw ymlaen â'r cynnig i gau'r ysgol, byddai unrhyw arbedion yn cael eu hailfuddsoddi yng nghyllideb y gwasanaeth addysg.
10.1.2	Peidiwch â gadael i'r plant hyn ddiodef oherwydd arian! Beth sy'n bwysicach?	Fel uchod.
10.1.3	Plant yw ein hoedolion ni yfory a dylid gwerthfawrogi eu haddysg uwchlaw popeth arall. Ni ddylai plant fod yn fenter arbed arian.	Fel uchod.
10.1.4	Credwn nad yw'r cynnig yn cael ei ystyried yn anghywir ac yn amhriodol, gan adlewyrchu safbwynt ariannol yn unig ac anwybyddu lles y disgyblion dan sylw a buddiannau'r gymuned leol ehangach.	Fel uchod.
10.1.5	Ni ddylai ei ddadl fod yn ymwneud ag arbed arian ar addysg ond iechyd a lles y gymuned gyfan.	Fel uchod.
10.1.6	Yr hyn y mae angen atgoffa CSP amdano yw nad yw pob cynllun maen nhw'n ei greu yn syniadau arbed arian. Mae'n rhaid i rai pethau gael eu rhedeg ar golled ariannol er mwyn sicrhau bod pobl yn byw o ddydd i ddydd. Mae pobl sy'n byw yn Llansilin yn talu eu trethi ac yn dal i gael amwynderau wedi'u cymryd oddi arnynt. Ni ddylai hyn ddigwydd i'r ysgol.	Fel uchod.
10.1.7	Rwy'n arswydo gan yr angen i arbed arian yn y tymor byr trwy gau ysgolion, sydd wedyn yn y tymor hir yn arwain at ganlyniadau pellgyrhaeddol. Hoffwn gymharu cau ysgolion i gau ysbytai lleol.	Fel uchod.
10.1.8	Peidiwch â dinistrio bywydau'r plant hyn, bywyd y pentref, y gweithlu lleol a gwirfoddolwyr a busnesau bach, i gyd yn	Fel uchod.

	enw ymarfer arbed arian. Mae hynny'n gyfrifoldeb enfawr ar eich ysgwyddau!!	
10.1.9	Fel y mynegwyd ar lafar yng nghyfarfod y Cyngor, y prif sbardun dros newid yw rhoi'r cyfle gorau i ddisgyblion gael addysg a gweithgarwch allgyrsiol ac ar hyn rydym yn cytuno - yr unig reswm dros newid ddylai fod darparu darpariaeth addysgol ein plant. Byddaf yn parhau i fod yn amheus o onestrwydd y datganiad hwn gan fy mod yn ofni, pan gyflwynir opsiwn hyfyw sy'n costio mwy nag un sy'n fwy cyfleus ond nad yw mor fuddiol i'n plant, y bydd yr opsiwn mwy cyfleus, rhatach yn cael ei ddewis.	Fel uchod.
10.1.10	Rydym yn gwybod ein bod yn sôn am gostau yn y mater hwn ond yn anffodus mae'n ymddangos mai dyna'r cyfan y mae CSP yn ei ystyried. Er enghraifft, cyflwynwyd casglu biniau gwastraff gan fod y Cyngor am arbed £80,000 y flwyddyn. A yw hyn wedi digwydd? Byddai'n ddiddorol gwybod.	Fel uchod. Mae'n ofynnol i'r Cyngor gymeradwyo cyllideb flynyddol, a rheoli ei adnoddau yn unol â hynny. O ystyried yr heriau ariannol i bob awdurdod lleol, mae'n rhaid i'r Cyngor wneud penderfyniadau ynghylch lleihau gwariant ar draws nifer o feysydd gwasanaeth, gan gynnwys casglu gwastraff.

10.2 Sylwadau eraill

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
10.2.1	Un o'r cwestiynau yr hoffem ni i CSP ei ateb yw faint o arian maen nhw'n meddwl maen nhw'n mynd i'w arbed drwy gau'r ysgol? Yn sicr, nid yw'n ymwneud ag arian yn unig.	Fel y nodwyd yn y Ddogfen Ymgynghori a gyhoeddwyd mewn perthynas â'r cynnig hwn: 'Amcangyfrifir y byddai hyn yn arwain at arbedion refeniw blynyddol o tua £77k i'r Cyngor. Mae'r ffigwr cyffredinol hwn yn cynnwys arbediad posibl ar gyllid dirprwyedig Ysgolion o dros £145.8k ac amcangyfrif o gostau trafndiaeth ychwanegol o £70.8k, gydag amcangyfrif o leiaf £2k yn arbed mewn perthynas ag arlwygo.'

10.2.2	Mae'r papur yn awgrymu y gallai bod arbediad o £70k gyda'r model hwn ond nid yw'n ystyried staff ychwanegol yn Llanrhaeadr.	Mae'r arbedion amcangyfrifedig yn cynnwys ystyried yr effaith ar y cyllid dirprwyedig ychwanegol a fyddai'n cael ei ddarparu i Ysgol Llanrhaeadr i adlewyrchu cynnydd yn nifer y disgyblion. Byddai angen i unrhyw staff ychwanegol gael eu hariannu o gyllideb yr ysgol o fewn yr amlen ariannu a ddarperir
10.2.3	Pe bai myfyrwyr yn cael eu cludo i Lanrhaeadr yn lle hynny, byddai'r gost gysylltiedig y byddai pob disgybl yn mynd ag ef gyda nhw i Lanrhaeadr, a byddai'n rhesymol disgwyl y byddai angen rhai costau staffio ychwanegol yno i ddarparu ar gyfer y disgyblion newydd. Er mwyn rhwyddineb, gadewch i ni awgrymu y gallai hyn fod yn nhrefn un aelod ychwanegol ar gyfartaledd o £35k y flwyddyn, ynghyd â'r gost o'u cludo bob dydd. Yn ogystal, byddai'r gost gynyddol i atgyweirio a chynnal a chadw priffyrdd oherwydd bod rhieni'n teithio ar gyfer cyfarfodydd, dramâu, gwasanaethau neu pan fydd plentyn yn sâl.	Fel uchod. Roedd yr amcangyfrif o arbedion hefyd yn cynnwys amcangyfrif o gostau teithio ychwanegol i gludo disgyblion i Lanrhaeadr. Er y cydnabuwyd y byddai'r cynnig yn cael effaith ar rieni gan y byddai angen iddynt deithio i'r ysgol amgen i gael mynediad i ddigwyddiadau ysgol ac ati, ni fyddai hyn yn gost i'r Cyngor, felly ni ystyriwyd hyn yn yr amcangyfrif o arbedion.
10.2.4	Mae llawer o'm hetholwyr yn ei ystyried yn wrthnysig, gan dybio ein bod yn ystyried bod ysgolion o amgylch Croesoswallt yn ddarpariaeth amgen hyfyw i bawb (yr wyf yn ailadrodd, nid wyf i yn), y byddai Awdurdod Lleol Powys yn talu miloedd o bunnoedd y flwyddyn i Awdurdod Lleol Sir Amwythig i addysgu ein plant.	Pe bai Ysgol Bro Cynllaith yn cau, dewis y Cyngor fyddai i ddisgyblion fynychu darpariaeth amgen ym Mhowys. Mae hyn wedi'i wneud yn glir drwy gydol y broses, a byddai darpariaeth cludiant o'r cartref i'r ysgol yn cael ei ddarparu i alluogi disgyblion sy'n byw ym Mhowys i gael mynediad at ddarpariaeth ym Mhowys hyd yn oed os oes ysgolion yn Sir Amwythig sy'n agosach at eu cartrefi.

11. BEIRNIADU CYNGOR SIR POWYS

11.1 Beirniadu dull y Cyngor o ystyried ysgolion/cymunedau bach / gwledig

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
-----	------	-----------------

11.1.1	Dwi'n meddwl bod colli ysgolion bach gwledig yn ymosodiad ar y gymuned ffermio gwledig	Wrth nodi'r sylw hwn am golli ysgolion gwledig bach, nid yw'r Cyngor yn 'ymosod ar y gymuned ffermio wledig'. Mae'r Cyngor yn gweithredu ei Strategaeth ar gyfer Trawsnewid Addysg ym Mhowys, a ddatblygwyd yn dilyn ymgysylltiad helaeth ag ysgolion a rhanddeiliaid eraill. Un o'r heriau a amlygwyd yn ystod y broses oedd y ffaith bod gan Bowys gyfran uchel o ysgolion bach. Oherwydd natur wledig Powys gyda'i phoblogaeth brin, mae'r ysgolion bach hyn yn tueddu i gael eu lleoli mewn ardaloedd gwledig, ond mae ystod eang o gynigion wedi'u cyflwyno ers i'r Strategaeth gael ei datblygu, gan gynnwys llawer sydd wedi effeithio ar ysgolion mewn ardaloedd mwy trefol.
11.1.2	Does dim gwadu bod angen i addysg ym Mhowys newid a gwella, ond mae gwneud hyn drwy dargedu'r ysgolion llai, gwledig i'w cau heb ystyried yr effaith nid yn unig ar y plant, ond hefyd ar y gymuned leol, yn dangos rhywfaint o anwybodaeth tuag at ba mor ganolog i'r gymuned yw Ysgol Bro Cynllaith.	Fel uchod. Mae Asesiad Effaith Cymunedol drafft eisoes wedi'i baratoi gyda mewnbwn gan yr ysgol, sy'n ystyried effaith y cynnig ar y gymuned. Bydd hyn yn cael ei ddiweddarau i gynnwys sylwadau a dderbyniwyd yn ystod yr ymgynghoriad, a bydd y Cabinet yn ystyried fersiwn wedi'i diweddarau wrth benderfynu a ddylid bwrw ymlaen â'r cynnig ai peidio.
11.1.3	O ystyried bod Llywodraeth Cymru wedi rhoi pwyslais ar gynghorau yn annog adleoli gwledig, rwy'n credu ei fod yn wallgof y byddai Powys wedyn yn ystyried cau ysgol bentref ffiniol hanfodol bwysig, fel hon.	Mae'r broses bresennol o ran Ysgol Bro Cynllaith yn cael ei chynnal yn unol â gofynion Cod Trefniadaeth Ysgolion Llywodraeth Cymru, felly mae'r Cyngor yn dilyn canllawiau Llywodraeth Cymru.
11.1.4	Amhosib gweld sut y gallai cyngor Cymreig hwyluso neu hyrwyddo'r dinistr hwn.	Fel uchod.
11.1.5	Wrth gynnig cau Ysgol Bro Cynllaith mae'r cyngor yn anwybyddu daearyddiaeth unigryw Llansilin a chymeriad unigryw goddefgar y gymuned.	Ar hyn o bryd mae'r Cyngor yn cynnal ymgynghoriad ar gynnig i gau Ysgol Bro Cynllaith. Mae hwn yn gyfle i randdeiliaid roi gwybod i'r Cyngor eu barn am y cynnig hwn. Rhestrir materion a godwyd yn ystod yr

		<p>ymgyngoriad hwn yn yr adroddiad ymgynghori hwn, a fydd yn cael eu hystyried gan Gabinet y Cyngor wrth benderfynu a ddylid bwrw ymlaen â'r cynnig ai peidio.</p> <p>Mae'r Cyngor yn gwbl ymwybodol o leoliad Llansilin ger y ffin â Swydd Amwythig, a'r risg y byddai'r disgyblion yn dewis mynychu ysgolion amgen yn Sir Amwythig pe bai'r ysgol yn cau. Fodd bynnag, mae Ysgol Bro Cynllaith yn ysgol fechan, sydd â dim ond 25 o ddisgyblion ar hyn o bryd, ac mae'r gost fesul disgybl yn yr ysgol yn sylweddol uwch na chyfartaledd Powys.</p>
11.1.6	Rydych chi eisoes wedi cau'r ysgolion bach eraill yn yr ardal.	Mae'n gywir bod ysgolion bach eraill yn yr ardal ger Llansilin wedi cau yn ddiweddar – Ysgol Eglwys yng. Ngh. Llangedwyn wedi cau ddiwedd Awst 2024.
11.1.7	Mae ysgol arall eisoes wedi cau yn yr ardal.	Fel uchod.
11.1.8	Nid yw'r ffaith mai Llansilin yw'r pentref mwyaf gogleddol ym Mhowys filltiroedd lawer i ffwrdd o Landrindod yn golygu ei fod yn haeddu cael ei unig wasanaeth a ariennir gan y cyngor go iawn oddi arno.	Sylw a nodwyd.
11.1.9	Yn fy marn i, mae trawsnewid addysg ym Mhowys yn cau ysgolion gwledig er mwyn arbed arian. Nid wyf yn credu ei fod yn fwy na hynny.	Mae Strategaeth y Cyngor ar gyfer Trawsnewid Addysg ym Mhowys yn amlinellu gweledigaeth y Cyngor ar gyfer pob dysgwr ym Mhowys, ac mae'n cynnwys nifer o nodau ac amcanion strategol i wella addysg ym Mhowys. Mae llawer o weithgareddau wedi'u datblygu i weithredu'r Strategaeth, ac er bod rhai o'r rhain wedi arwain at gau ysgolion gwledig, mae eraill wedi effeithio ar ysgolion sydd wedi'u lleoli mewn ardaloedd mwy trefol.
11.1.10	Mae mynd â'r mater o gau ysgolion yn yr etholaeth yn ei chyfanrwydd, nifer y myfyrwyr yn gostwng, llefydd gwag i ddisgyblion mewn ysgolion lleol, ynghyd â chost fwy fesul myfyriwr yn golygu nad oes unrhyw ysgol bentref yn ddiogel	Mae Strategaeth Trawsnewid Addysg y Cyngor yn amlinellu'n glir yr heriau sy'n wynebu'r sector addysg ledled y sir ac mae'n cynnwys 4 Nod ac Amcan Strategol sy'n darparu fframwaith ar gyfer trawsnewid o

	yn y pen draw. O'i gysylltu â strategaeth "Powys Gynaliadwy" y cyngor, mae hyn yn cyfateb i'r tebygolrwydd trist o gau mwy o ysgolion ac ymgynghoriadau yn y dyfodol cymharol agos (dim ond Llanrhaeadr-ym-Mochnant ac - hyd yn oed yn fwy felly - mae'n ymddangos bod gan Lansantffraid niferoedd iach a chadarn ar y gofrestr, allan o'r 5 ysgol a enwir).	2022 – 2032. Mae'r Strategaeth yn allweddol i ddarparu Powys fwy Cynaliadwy. Cyhoeddwyd Rhaglen Waith ar gyfer Ton 2 y Strategaeth (2022-2027) sy'n amlinellu'r gweithgaredd Trawsnewid ar gyfer y cyfnod hwn.
11.1.11	Addysg plant ddylai fod y peth pwysicaf i'w ystyried a byddem yn cyfeirio'r Comisiynydd at Lywodraeth Cymru sy'n datgan hyn yn gyson i bawb sy'n dymuno gwranddo. Mae'n amlwg bod CSP yn anwybyddu polisi'r llywodraeth ac yn "gwneud eu peth eu hunain".	Mae'r broses bresennol mewn perthynas ag Ysgol Bro Cynllaith yn cael ei datblygu yn unol â Chod Trefniadaeth Ysgolion Llywodraeth Cymru, felly mae'n cael ei datblygu yn unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru.
11.1.12	Fe heriodd cymuned leol un o ysgolion Powys y penderfyniad i gau yn yr Uchel Lys. Barn y gymuned oedd bod cau yn mynd yn erbyn rhagdybiaeth Llywodraeth Cymru, "Ysgol Fach a Gwledig" yn erbyn polisi cau. Fodd bynnag, datgelwyd mai canllawiau yn unig yw hyn, heb unrhyw ddannedd ac felly collodd y gymuned eu hachos.	Mae'r fersiwn gyfredol o'r Cod Trefniadaeth Ysgolion yn cynnwys 'Rhagdybiaeth yn erbyn cau ysgolion gwledig', sy'n amlinellu camau ychwanegol y mae'n ofynnol i awdurdodau lleol eu cymryd wrth gynnig cau ysgolion a nodwyd fel ysgolion 'gwledig'. Cydymffurfiodd y Cyngor â'r gofynion ychwanegol hyn yn y prosesau a ystyriwyd gan yr Uchel Lys.

11.2 Beirniadu triniaeth y Cyngor o'r ysgol

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
11.2.1	Nid yw'r cynnig i gau Ysgol Bro Cynllaith yn fygythiad newydd, yn wir dyma'r trydydd tro ers i fy mhlant ddechrau yn yr ysgol (5 mlynedd yn ôl, yn 2020) bod hyn wedi bod ar yr agenda.	<p>Cydnabyddir bod y Cyngor wedi cyhoeddi ei ffordd orau ymlaen yn wreiddiol ar gyfer dalgylch Llanfyllin, a oedd yn cynnwys cau Ysgol Bro Cynllaith ym mis Medi 2020, a'i fod wedi golygu bod y Cyngor wedi bod yn wynebu ansicrwydd ers nifer o flynyddoedd bellach, a fydd wedi cael effaith ar yr ysgol dros y cyfnod hwn.</p> <p>Bydd y Cyngor yn ceisio dod â'r broses bresennol i ben cyn gynted ag y bo modd, er mwyn sicrhau bod</p>

		egllurder ynghylch dyfodol yr ysgol cyn gynted â phosibl.
11.2.2	Mae bygwth cau'r ysgol cyhyd yn annog eraill i fynd â'u plant i ysgolion eraill.	Fel uchod.
11.2.3	Mae tristwch mawr ymhlith pobl leol ynglŷn â'r posibilrwydd o golli'r ysgol, ond hefyd ymdeimlad o flinder sy'n dod o gyfnodau lluosog o ansicrwydd a'r diffyg ateb cadarn y naill ffordd neu'r llall o Bowys hyd yma.	Fel uchod.
11.2.4	Bu ansicrwydd ynghylch yr ysgol ers 2020. Gadewch lonydd i ni neu ei wneud os gwelwch yn dda!	Fel uchod.
11.2.5	Mae'r athrawon a'r staff cymorth wedi gwneud yn dda yn rheoli cymaint o ansicrwydd dros gymaint o flynyddoedd.	Sylw a nodwyd.

11.3 Beirniadaeth eraill o Gyngor Sir Powys

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
11.3.1	Os yw Powys yn mynd i gyflwyno mater mor bwysig â chau ysgol, yna o leiaf dylent gael eu ffeithiau'n gywir.	Y wybodaeth yn y ddogfen ymgynghori yw'r wybodaeth ddiweddaraf a oedd ar gael i'r Cyngor ar yr adeg pan gafodd ei chyhoeddi. Darperir cyfeiriadau at ffynonellau data ar gyfer unrhyw ddata a ddyfynnir, a byddai unrhyw ymholiadau/sylwadau am elfennau penodol o'r ddogfen yn cael eu hateb yn yr adroddiad ymgynghori hwn.
11.3.2	Dyma'r ail broses ymgynghori ar gau ysgolion yn yr etholaeth ers mis Gorffennaf (pan gafodd Ysgol Treowen ei chau yn Y Drenewydd). Mae fy etholwyr - o Lansilin a mannau eraill - wedi mynegi ofn a phryder am ddyfodol ein hysgolion cynradd gwledig.	Roedd y cynnig mewn perthynas ag Ysgol Treowen yn gynnig i ad-drefnu ysgolion yn Y Drenewydd, y dref fwyaf ym Mhowys, sy'n gwasanaethu disgyblion sy'n byw yn y Drenewydd yn bennaf. Nid oedd y cynnig hwn yn effeithio ar ysgolion gwledig. Datblygwyd Strategaeth y Cyngor ar gyfer Trawsnewid Addysg ym Mhowys mewn ymateb i arolygiad Estyn o

		Wasanaethau Addysg Powys yn 2019 sy'n amlinellu pryderon ynghylch cyflymder y cynnydd o ran trawsnewid addysg ym Mhowys a'i nod yw darparu addysg sy'n gwella hawl a phrofiad dysgwyr i bob disgybl ym Mhowys yn y dyfodol. Un o'r nodau a amlinellir yn y strategaeth yw 'rhesymoli darpariaeth sylfaenol'. Mae'r cynnig mewn perthynas ag Ysgol Treowen a'r cynnig presennol mewn perthynas ag Ysgol Bro Cynllaith yn cael ei ddatblygu yn unol â'r nod hwn.
11.3.3	Ni fydd y Cyngor yn cymryd unrhyw sylw o'r ymatebion i'r ymgynghoriad - mae'r penderfyniad wedi'i wneud yn barod felly does dim pwynt ymateb.	Nid yw'r penderfyniad ynghylch a ddylid bwrw ymlaen â'r broses bresennol mewn perthynas ag Ysgol Bro Cynllaith wedi'i wneud yn barod. Mae'r holl faterion a godwyd yn ystod y cyfnod ymgynghori wedi cael eu hadlewyrchu yn yr Adroddiad Ymgynghori hwn, a fydd yn cael ei ystyried gan y Cabinet wrth benderfynu a ddylid bwrw ymlaen â'r cynnig ai peidio.
11.3.4	Rydych wedi cwrdd â disgyblion, staff a llywodraethwyr fel rhan o'r broses hon, ond dylai rhieni gael y cyfle hwn hefyd.	Cafodd yr holl randdeiliaid gyfle i ymateb i'r ymgynghoriad i roi gwybod i'r Cyngor beth yw eu barn.

12. SYLWADAU AM Y DDOGFENNAETH YMGYNGHORI

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
12.1	Nid yw'n ymddangos bod y dewisiadau eraill yn hytrach na chau wedi'u hystyried yn iawn.	Cafodd nifer o opsiynau amgen eu hystyried wrth ddatblygu'r cynnig presennol. Mae'r rhain yn cael eu hamlinellu yn y ddogfen ymgynghori. Roedd y ffurflen ymateb i'r ymgynghoriad hefyd yn gyfle i ymatebwyr awgrymu opsiynau eraill. Bydd y rhain yn cael eu hystyried fel rhan o'r adroddiad ymgynghori.
12.2	Ysgolion eraill agosaf: Canfûm mai'r rhan hon o'r llenyddiaeth oedd y mwyaf problematig gan nad oedd yn	Y cynnig yw cau Ysgol Bro Cynllaith ac i ddisgyblion drosglwyddo i'w hysgolion amgen agosaf ym Mhowys. Yn achos mwyafrif y disgyblion presennol yn yr ysgol,

	ymddangos ei bod yn cymryd i ystyriaeth fod hyd yn oed llai o ddewis ar gael nag sy'n ymddangos fel petai'n digwydd.	Ysgol Llanrhaeadr-ym-Mochnant yw'r ysgol amgen agosaf. Darperir gwybodaeth am ysgolion eraill yn y Ddogfen Ymgynghori, gan gynnwys niferoedd presennol y disgyblion yn yr ysgolion hynny.
12.3	Os gallaf wneud un sylw o'r dogfennau a'r asesiadau, rwyf wedi darllen, nid ydynt yn sôn am yr un mater mawr i bawb - hwylustod. Ar hyn o bryd gall rhieni a phlant adael y tŷ yn y bore a bod yn yr ysgol bum munud yn ddiweddarach, a'r un peth ar ddiwedd y dydd. Yn yr un modd, os oes gan blant apwyntiadau meddyg neu ddeintydd, gellir eu codi a bod yn ôl yn yr ysgol o fewn awr . . . Bydd bywydau plant yn cael eu heffeithio mewn gwahanol ffyrdd. Efallai y bydd yn rhaid newid swyddi neu oriau gwaith, bydd yn rhaid i bobl godi'n gynt a bydd sgyrsiau wrth giât yr ysgol yn dod i ben."	Sylw a nodwyd. Mae'r Cyngor yn cydnabod mai Ysgol Bro Cynllaith yw'r ysgol agosaf ar gyfer bron pob disgybl presennol, ac y byddai cau'r ysgol yn arwain at ddisgyblion a'u teuluoedd yn gorfod teithio'n hirach i gael mynediad at ddarpariaeth amgen. Cydnabyddir felly y byddai'r ddarpariaeth hon yn llai cyfleus iddynt.
12.4	Nid yw'r effaith ar Gymuned Pentref Llansilin wedi cael ei ystyried	Mae asesiad effaith cymunedol drafft wedi'i baratoi gyda mewnbwn gan yr ysgol. Bydd hyn yn cael ei adolygu a'i ddiweddarau i adlewyrchu sylwadau a dderbynnir yn ystod y cyfnod ymgynghori, a bydd y Cabinet yn ystyried fersiwn wedi'i diweddarau wrth benderfynu a ddylid bwrw ymlaen â'r cynnig ai peidio.
12.5	Nid yw'r ddogfen Asesu Effaith yn ystyried goblygiadau hirdymor disgyblion yn cael eu haddysgu o fewn un system ffrwd iaith.	Ar hyn o bryd mae Ysgol Llanrhaeadr-ym-Mochnant yn ysgol ddwy ffrwd ac nid ysgol un ffrwd. Os bydd y Cyngor yn penderfynu symud yr ysgol ar hyd y continwwm iaith, byddai effaith hyn ar ddisgyblion yn cael ei ystyried bryd hynny.
12.6	Er bod ystyriaethau yn y rhan fwyaf o adrannau yn ymddangos yn rhesymol, mae'r adrannau ar yr Effaith ar grwpiau bregus, gan gynnwys plant ag Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) a Safonau canlyniadau i ddysgwyr yn rhy generig ac nid ydynt yn canolbwyntio'n ddigon penodol ar y cymorth sydd ei angen ar gyfer y dysgwyr hynny sydd	Mae'r asesiad effaith wedi'i ddiweddarau i sicrhau bod y sylw hwn wedi cael sylw.

	ag IDP ADY, megis sut y gellid diwallu anghenion y grŵp hwn o ddysgwyr wrth drosglwyddo i leoliad gwahanol.	
12.7	O ran anghenion dysgu ychwanegol (ADY), dywed y cyngor, gan fod y cynnig yn cynnwys symud i ysgol fwy, nad oes rheswm i gredu na fyddai'r ysgol amgen yn gallu diwallu anghenion disgyblion sy'n perthyn i'r grŵp nodweddig gwarchoddedig a fyddai'n cael eu heffeithio, gan gynnwys gydag ADY. Mae'n ymddangos bod hyn yn briodol ond byddai'n elwa o fanylion pellach i sicrhau y gellir diwallu anghenion disgyblion.	Mae'r Tîm Cynhwysiant a Gwasanaethau Ieuenctid, sy'n cynnwys athrawon arbenigol, yn gweithio gydag ysgolion i sicrhau bod dysgwyr ag anghenion dysgu yn cael eu cefnogi'n briodol.

13. SYLWADAU AM EFFAITH AR GRWP IAU NODWEDD GWARCHODEDIG

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
13.1	Byddai plant ag anghenion dysgu ychwanegol yn cael eu heffeithio'n fawr.	Mae'r cyngor yn anghytuno â'r datganiad hwn. Gweler sylwadau a wnaed yn adran 1.6
13.2	Bydd niwroamrywiaeth ac ADHD yn mynd ar goll mewn ysgol fawr	Mae'r cyngor yn anghytuno â'r datganiad hwn. Gweler sylwadau a wnaed yn adran 1.6
13.3	Bydd plant ar y Gofrestr SEND yn cael eu heffeithio'n andwyol gan newid mewn lleoliad ac amseroedd teithio hir.	Mae'r cyngor yn anghytuno â'r datganiad hwn. Gweler sylwadau a wnaed yn adran 1.6
13.4	Mae symud o ysgol i ysgol i blentyn ag ADY yn aml yn tueddu i fod hyd yn oed yn fwy o straen ac yn anesmwytho ar gyfer myfyriwr nad yw'n ADY a byddai'r straen hwn yn gwaethygu i fyfyrwr a oedd hefyd yn symud i ysgol iaith wahanol.	Mae'r Cyngor yn cytuno â'r datganiad hwn. Er mwyn lliniaru straen ar ddysgwyr, byddai cynlluniau pontio cadarn yn cael eu hysgrifennu a bydd dysgwyr yn cael eu cefnogi ymlaen llaw i sicrhau eu bod yn gyfforddus yn eu hamgylchedd dysgu newydd.
13.5	Nid oes unrhyw gefndir yn edrych i mewn i bob un o'r plant hyn, rhai sydd o'r system ofal neu sydd ag anghenion arbennig addysgol; Gallai hyn beri gofid mawr iddyn nhw, ac fel y gwyddom, gall yr ysgol fod yr unig amgylchedd diogel iddyn nhw.	Mae'r cyngor yn deall bod pob plentyn a pherson ifanc yn unigryw a bod ganddynt eu hanghenion unigol. Mae tîm y Gwasanaeth Cynhwysiant ac Ieuenctid yn gweithio gydag ysgolion a dysgwyr unigol i sicrhau bod eu hanghenion penodol yn cael eu diwallu. Er

		enghraifft, mae'r Ysgol Rithiol ar gyfer plant sy'n derbyn gofal yn cefnogi pob dysgwr sydd yng ngofal y cyngor.
13.6	Nid yw'r cynlluniau gan Bowys yn ystyried mynediad i drafnidiaeth i unrhyw ddisgyblion anabl.	Darperir ar gyfer cludiant i ddysgwyr sy'n anabl neu sydd ag anghenion ychwanegol sydd angen addasiadau i'w cludiant yn ôl yr angen. Mae hyn yn cael ei wneud fesul achos.

14. SYLWADAU AM EFFAITH AR Y GYMRAEG

14.1 Sylwadau am arwyddocâd diwylliannol yr ardal

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
14.1.1	Pellter byr o Lansilin yw Sycharth Owain Glyndwyr. Mae plant lleol yn haeddu'r cyfle i ddysgu am a deall y dreftadaeth Gymreig gyfoethog wych sydd ganddynt ar garreg eu drws.	Mae'r Cyngor yn nodi'r sylwadau hyn am arwyddocâd hanesyddol yr ardal.
14.1.2	Mae gan Lansilin bwysigrwydd hanesyddol a diwylliannol aruthrol yng Nghymru sy'n gysylltiedig ag Owain Glyndŵr, Sycharth a Huw Morris, ac mae Canolfan Hanesyddol wrthi'n cael ei sefydlu yn Eglwys Sant Silin, gyda chefnogaeth y Senedd i ddathlu'r hanes gwerthfawr hwn.	Fel uchod.
14.1.3	Mae angen cofio hefyd faint o hanes Cymru sydd yn ardal Llansilin - sef Sycharth! Nid yw'n mynd yn llawer mwy na hynny. Mae'n llythrennol ar stepen drws yr ysgol ac rydym wedi cael y fraint o allu cerdded y plant yno dros y blynyddoedd. Ganed Owain Glyndwr yn Sycharth tua 1354/59 a thros y ddwy flynedd ddiwethaf rydym wedi gweld gorymdeithiau wedi'u trefnu i Sycharth ar Ddiwrnod Owain Glyndwr (16 Medi). Os ydych chi am warchod hanes Cymru yn ogystal â'r iaith, yna mae gwir angen i chi fod yn ystyried yr holl bethau hyn. Caniatáu i blant Llansilin gael eu	Fel uchod.

	haddysgu yn eu pentref a dysgu am hanes Cymru yma, onid dyna mae'r cwricwlwm newydd yn ei annog?	
14.1.4	Dyma ardal a oedd (ac sydd drwy ryw wyrth ryfedd) yn gadarnle i'r Plygain (a gofnodwyd ar gyfer Heddiw'r Bore gan deulu Bron Heulog, Llansilin yn y 1960au) ac yn gartref i Dewi Silin (un o'r Personau Chwedlonol), Morris Kyffin Glascoed a ofynnodd yn ôl yn yr unfed ganrif ar bymtheg pryd y ceisid gwasanaethau Seisnig yn eglwys y plwyf. "A allai'r diafol ei hun fod yn ddewis arall?"	Fel uchod.

14.2 Pryder y byddai'r cynnig yn cael effaith negyddol ar y Gymraeg

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
14.2.1	Byddai cau Ysgol Bro Cynllaith yn cael effaith andwyol enfawr ar gyfleoedd plant Llansilin i ddysgu Cymraeg a darganfod a deall eu diwylliant a'u hanes lleol.	<p>Mae'r Cyngor yn nodi'r pryderon hyn am effaith bosibl y cynnig ar y Gymraeg, yn enwedig oherwydd y risg y byddai disgyblion yn trosglwyddo i ysgolion eraill yn Sir Amwythig pe bai Ysgol Bro Cynllaith yn cau, yn hytrach na throsglwyddo i ysgolion amgen ym Mhowys.</p> <p>Er y byddai disgyblion a'u rhieni yn gallu dewis unrhyw ysgol arall, dewis y Cyngor fyddai i ddisgyblion sy'n byw ym Mhowys fynychu eu darpariaeth agosaf ym Mhowys. Byddai darpariaeth drafnidiaeth yn cael ei darparu i hwyluso hyn. Byddai hyn yn sicrhau y byddai disgyblion yr ardal yn gallu parhau i gael mynediad at gwricwlwm Cymru, ac y byddai'n parhau i gael y cyfle i ddysgu Cymraeg.</p> <p>Yr ysgol amgen agosaf ym Mhowys i'r mwyafrif o ddisgyblion yw Ysgol Llanrhaeadr ym Mochnant, sy'n ysgol ddwy ffrwd, sy'n rhoi cyfle i ddisgyblion gael mynediad at ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg neu</p>

		Saesneg, felly byddai cyfleoedd gwell i ddisgyblion gael mynediad i addysg Gymraeg, a fyddai'n sicrhau y byddent yn dod yn rhugl yn y Gymraeg a'r Saesneg.
14.2.2	Bydd cau yn arwain at wanhau iaith a diwylliant Cymru ymhellach.	Fel uchod.
14.2.3	Byddai Cyngor Powys yn cyfrannu'n benodol at ddiwddymu'r Gymraeg.	Fel uchod.
14.2.4	Nid yw'r rhan fwyaf o rieni disgyblion Ysgol Bro Cynllaith yn siarad Cymraeg felly byddai'r iaith yn ardal Llansilin yn cael ei cholli.	Fel uchod.
14.2.5	Byddai'r Gymraeg yn cael ei cholli'n llwyr yn yr ardal yma.	Fel uchod.
14.2.6	Trychineb i'r Gymraeg yn yr ardal hon.	Fel uchod.
14.2.7	Heb i'r Gymraeg gael ei siarad yn yr ysgol ni fyddai'r rhan fwyaf o blant yr ardal yn ei dysgu ac yna byddent dan anfantais wrth fynd i'r ysgol uwchradd.	Fel uchod.
14.2.8	Byddai'n amddifadu pobl ifanc yn yr ardal y cyfle i ddysgu Cymraeg yn eu hardal leol.	Fel uchod.
14.2.9	Bydd unrhyw gynigion i gau'r ysgol yn cael effaith andwyol ar y disgyblion, eu haddysg, eu teuluoedd ac ar yr iaith Gymraeg.	Fel uchod.
14.2.10	Byddai cau ysgol Llansilin yn cael effaith negyddol ar y Gymraeg yn y pentref. Gan ein bod mor agos at y ffin bydd plant yn cael eu colli i ysgolion cynradd/uwchradd yn Sir Amwythig.	Fel uchod.
14.2.11	Byddai cau Ysgol Bro Cynllaith yn niweidiol iawn i'r iaith yn yr ardal hon.	Fel uchod.
14.2.12	Mae'n ardal Gymreig iawn, ac rydym wastad wedi bod yn warchodwyr ffiniau, peidiwch â'n hamddifadu nawr.	Fel uchod.
14.2.13	Mae'n bwysig cadw'r dysgu neu'r iaith Gymraeg, yn enwedig mewn cymunedau bach lleol.	Fel uchod.

14.2.14	Bydd cau yn effeithio'n wael ar y rhagolygon y bydd y Gymraeg yn cael ei dysgu a'i deall a'i defnyddio'n lleol yn y dyfodol.	Fel uchod.
14.2.15	Bydd cau'r ysgol yn dangos bod natur ddwyieithog yr ysgol yn cael ei hanwybyddu ac nad yw'r ganolfan hanes newydd yn cael ei chefnogi gan Bowys.	Fel uchod.

14.3 Gwelliannau a awgrymir a fyddai'n cael effaith gadarnhaol ar y Gymraeg

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
14.3.1	Hyrwyddo'r ysgol fel ysgol ddwyieithog sy'n rhoi cyfleoedd byd go iawn i ddisgyblion ddysgu dwy iaith, fel sy'n naturiol yn y gymuned leol.	Ysgol cyfrwng Saesneg yw'r ysgol. Er bod disgyblion yn dysgu Cymraeg fel ail iaith, nid yw hyn yn ddigonol i'r rhan fwyaf o ddisgyblion ddod yn rhugl yn y Gymraeg, felly ni fyddai'n briodol hyrwyddo'r ysgol fel ysgol ddwyieithog.
14.3.2	Mae angen i'r arian ar gyfer y Gymraeg fod ar waith.	Sylw a nodwyd.
14.3.3	Rwy'n credu y byddai cadw'r ysgol yn cael effaith gadarnhaol gyffredinol ar y Gymraeg.	Sylw a nodwyd.
14.3.4	Gwneud cysylltiadau ag ysgolion eraill lle siaredir Cymraeg neu rannu athrawon.	Byddai gwneud cysylltiadau gydag ysgolion cyfrwng Cymraeg neu wneud trefniadau i rannu athrawon yn fater i'r ysgol.
14.3.5	Gan eistedd mor agos at y ffin gyda chymysgedd o blant Cymraeg a Saesneg, dylid ymgorffori mwy o Gymraeg yn yr addysgu.	Byddai gwneud mwy o ddefnydd o'r Gymraeg yn yr ysgol yn fater i'r ysgol.
14.3.6	Ymgorffori mwy o gynnwys Cymraeg a chyfleoedd i siarad Cymraeg yn y cwricwlwm.	Fel uchod.
14.3.7	Er bod Ysgol Bro Cynllaith yn ysgol cyfrwng Saesneg ac ni fydd symud ysgol yn gwneud disgyblion yn llai tebygol o dderbyn addysg Gymraeg, dylai'r cyngor ddefnyddio pob cyfle i gynyddu'r ddarpariaeth Gymraeg.	Fel uchod.

14.4 Ni fyddai'r cynnig yn cael effaith negyddol ar y Gymraeg

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
14.4.1	Dwi ddim yn meddwl y byddai'n cael unrhyw effaith ar y Gymraeg gan nad yw'r plant Cymraeg yn mynd yno.	Sylw a nodwyd.
14.4.2	Dyw e ddim yn mynd i effeithio ar y Gymraeg gan fod yr holl blant Cymraeg ddim yn mynd yno.	Sylw a nodwyd.

14.5 Sylwadau eraill am effaith ar y Gymraeg

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
14.5.1	Mae gan bawb hawl i addysg Gymraeg o fewn pellter penodol i'w cartrefi.	Sylw a nodwyd.
14.5.2	Nid yw fy nheulu'n siarad Cymraeg gartref ac mae hwn yn ddewis personol, ond fel aelodau o'r gymuned leol, rydym yn cydnabod pwysigrwydd y Gymraeg a'r dreftadaeth i'r ardal a'r pentref.	Sylw a nodwyd.
14.5.3	Mae canlyniadau'r cyfrifiad bob deng mlynedd yn dystiolaeth o lwyddiant y drefn hiliol hon. Roedd 91.5% yn siarad Cymraeg ym mhlwyf Llansilin yn 1901 i 27% yn 2011. Roedd y ganran rhwng 65% ac 80% yn y 1960au felly mae cyfradd y gostyngiad wedi cynyddu yn yr hanner canrif ddiwethaf.	Sylw a nodwyd.

15. OPSIYNAU ERAILL

15.1 Cadw'r status quo

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
15.1.1	Rwy'n deall yr angen i arbed arian ond nid cau YBC yw'r ateb.	Status quo yw un o'r opsiynau a ystyrir yn yr arfarniad opsiynau a gynhaliwyd mewn perthynas ag Ysgol Bro

		Cynllaith, ond ni fyddai'r opsiwn hwn yn mynd i'r afael â'r heriau a nodwyd. Ar hyn o bryd dim ond 25 o ddisgyblion sydd yn Ysgol Bro Cynllaith, sy'n golygu mai hon yw'r ysgol leiaf ym Mhowys, gyda'r gyllideb uchaf fesul disgybl.
15.1.2	Peidiwch â chau'r ysgol.	Fel uchod.
15.1.3	Nid yw cau'r ysgol yn syniad da.	Fel uchod.
15.1.4	Cynnal darpariaeth ysgol bresennol yn Ysgol Bro Cynllaith bresennol.	Fel uchod.
15.1.5	Peidiwch â'i gau - mae'n gwneud synnwyr cadw cyfleusterau'n agosach at yr angen.	Fel uchod.
15.1.6	Mewn cyfarfod cyhoeddus diweddar dadleuodd rhai pobl dros gadw'r ysgol ar agor rhag ofn bod mwy o bobl, yr un fath â nhw, yn dod i fyw yma o Loegr.	Fel uchod.
15.1.7	Peidiwch a chau Ysgol Bro Cynllaith!	Fel uchod.
15.1.8	Gwnewch unrhyw beth o fewn eich gallu i atal Ysgol Bro Cynllaith rhag cau.	Fel uchod.
15.1.9	Mewn byd delfrydol, yn hunanol wrth gwrs hoffwn i'r ysgol barhau fel y mae - y plant yn ffynnu ac yn mwynhau dysgu, a dwi'n meddwl bod achos cryf dros wneud hynny.	Fel uchod.
15.1.10	Gofynnaf i'r Cyngor Sir wneud popeth o fewn ei allu i sicrhau nad yw'r ysgol hon yn cau. Mae hwn yn gyfle da i'r Cyngor ddangos ei fod yn barod i ofalu am ben gogleddol y sir ac i brofi nad yw'r ardal hon ar ei cholled i rannau eraill o'r sir o ganlyniad i'w safle daearyddol.	Fel uchod.
15.1.11	Rwy'n mawr obeithio y gwneir pob ymdrech i gadw'r ysgol hon ar agor ar gyfer y dyfodol ac o leiaf, rhwch gynnig ar y gwahanol opsiynau yn gyntaf cyn cau'r drysau am byth.	Fel uchod.
15.1.12	Dylid buddsoddi'r ysgol a byddai'n denu teuluoedd ifanc i'r pentref gan ei gwneud yn gymuned ffyniannus a chynyddol yn y blynyddoedd i ddod.	Fel uchod.

15.1.13	Mae angen i Bowys hefyd ystyried y cyhoeddiad diweddar o'r bwriad y bydd Llansilin a phentrefi eraill cyfagos yn cael eu cynnwys mewn Parc Cenedlaethol. Mae hyn yn ddiangen iawn gan drigolion, ond pe bai'n cael ei wthio drwodd heb ystyried y farn leol, pa effaith y gallai hyn ei chael ar ein hysgolion gwledig? Byddwn i'n awgrymu y byddai'n hynod o fyr ei golwg i gau ein hysgol ar hyn o bryd. Oni fyddai'n well aros i weld beth sy'n digwydd gyntaf? Os yw pentref Llansilin yn parhau i dyfu fel y mae ar hyn o bryd, ac mae'n dod i'r amlwg yn y dyfodol bod angen ysgol arnom mewn gwirionedd, ac mae ein un ni wedi cau, yna mae angen i Bowys feddwl pa mor anodd fyddai adeiladu/cael cynllunio o fewn Parc Cenedlaethol.	Fel uchod.
15.1.14	Bydd cynnal a chadw'r ysgol oherwydd bydd y Ganolfan Hanes arfaethedig yn Eglwys Llansilin, gyda chefnogaeth Cadw, yn dod â llawer o ddiddordeb i Lansilin a mwy o bobl a phlant i'r ardal.	Fel uchod. Wrth nodi'r cynnig i sefydlu Canolfan Hanes yn Eglwys Llansilin, gyda chefnogaeth Cadw, ni fyddai'r Cyngor yn disgwyl i'r datblygiad hwn arwain at gynnydd sylweddol yn nifer y disgyblion yn Ysgol Bro Cynllaith.
15.1.15	Cadwch yr ysgol ar agor fel bod siaradwyr Saesneg yn dal i gael cyfle i ddysgu Cymraeg fel ail iaith.	Fel uchod. Er eu bod yn cydnabod y risg y gall rhai disgyblion ddewis trosglwyddo i ysgolion sydd wedi'u lleoli yn Lloegr, dewis y Cyngor fyddai i ddisgyblion yn ardal Llansilin gael mynediad at ddarpariaeth amgen sydd wedi'i lleoli ym Mhowys, fel y gallant barhau i gael mynediad at gwricwlwm Cymru a chael cyfle i ddysgu Cymraeg, a byddai cludiant o'r cartref i'r ysgol yn cael ei ddarparu i gefnogi hyn.
15.1.16	Dwi'n credu mai'r bwriad yw i Lanrhaeadr ddod yn ysgol gwbl Gymraeg rhywbryd. Oni fyddai'n gwneud synnwyr felly cadw ysgol cyfrwng Saesneg? Mae Powys yn sefyll i golli	Mae Ysgol Lanrhaeadr-ym-Mochnant yn ysgol dwy ffrwd ar hyn o bryd, a gall disgyblion sy'n mynychu'r

	<p>cymaint o ddisgyblion y dyfodol dros y ffin a gyda nhw'r siawns o gadw'r Gymraeg yn fyw yma yn Llansilin.</p>	<p>ysgol ddewis mynychu naill ai'r ffrwd Gymraeg neu'r ffrwd cyfrwng Saesneg.</p> <p>Er ei bod yn gywir bod y ffordd y mae'r Cyngor yn ei ffafrio ar gyfer dalgylch Llanfyllin yn cynnwys dyhead i Ysgol Llanrhaeadr-ym-Mochnant symud ar hyd y continwmm iaith i ddod yn ysgol Gymraeg, byddai angen cynnal proses statudol arall er mwyn gweithredu hynny, a fyddai'n cynnwys cyfle i holl randdeiliaid yr ardal leol roi gwybod i'r Cyngor eu barn am y cynnig hwnnw.</p>
--	--	--

15.2 Datblygu'r ddarpariaeth yn yr ysgol

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
15.2.1	<p>Cyfleusterau meithrin agored yn yr ysgol i sicrhau cyllid ychwanegol tra'n cynnal yr ysgol gynradd fel cyfleuster addysgol.</p>	<p>Yn ddiweddar, mae'r Cyngor wedi cynnal ymarfer tendro newydd ar gyfer darpariaeth addysg blynyddoedd cynnar.</p> <p>O'r gwaith y mae'r cyngor wedi bod yn ei wneud fel rhan o'r broses dendro, er mwyn gwneud lleoliad yn gynaliadwy, byddai angen iddynt gael 10 o blant ar gyfartaledd yn defnyddio'r lleoliad yr wythnos ar draws y flwyddyn academaidd. Mae'r niferoedd mynediad blynyddol ar gyfer Bro Cynllaith yn sylweddol is na nifer y plant sydd eu hangen i wneud lleoliad blynyddoedd cynnar yn gynaliadwy.</p>
15.2.2	<p>Creu gofal cofleidiol ar gyfer Bro Cynllaith fel bod teuluoedd sy'n gweithio yn gallu cael mynediad i'r ysgol.</p>	<p>Nid rôl y Cyngor yw bwrw ymlaen â chyflwyno gofal cofleidiol yn Ysgol Bro Cynllaith.</p>
15.2.3	<p>Gwell marchnata'r ysgol, ac anogaeth i gofrestru.</p>	<p>Nid cyfrifoldeb y Cyngor yw marchnata'r ysgol.</p>

15.2.4	Siawns nad oes cyfle yn Llansilin, gydag arweinyddiaeth dda a chefnogol, i ddatblygu ysgol gynradd lwyddiannus, tebyg i'r hyn a welwn ym Mhontrobert a Bro Banwy ac eraill - ysgolion cynradd ardderchog ac ysgolion cynradd sy'n cynnig yr hyn y mae plant yr ardal yn ei haeddu.	Mae arweinyddiaeth dda eisoes yn yr ysgol, ac nid yw ansawdd y ddarpariaeth yn Ysgol Bro Cynllaith yn un o'r rhesymau dros y cynnig presennol.
15.2.5	Gallai cael athrawon o ysgolion eraill dreulio peth o'u hamser yn Llansilin neu ddefnyddio TG leihau costau a chyfoethogi'r profiad dysgu yn Llansilin	Mae'r rhain yn faterion i'r ysgol.

15.3 Rhannu arweinyddiaeth

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
15.3.1	Oes angen ei phennaeth ei hun ar yr ysgol neu a fyddai pennaeth Llanrhaeadr yn goruchwyllo'r ddwy ysgol?	Mae trefniadau mewn lle mewn rhai ysgolion ym Mhowys lle mae Pennaeth yn goruchwyllo mwy nag un ysgol. Mae hyn yn rhywbeth y gallai corff llywodraethu'r ysgol ei archwilio pe baent yn dymuno gwneud hynny. Fodd bynnag, ni fyddai hyn yn arwain at arbediad ariannol i'r Cyngor gan y byddai'r ysgol yn parhau i gael ei hariannu yn unol â fformiwla ariannu'r Cyngor.
15.3.2	Rhannu e.e. arweinyddiaeth gydag ysgol arall.	Fel uchod.
15.3.3	Fy unig feddwl am hyn i leihau costau yw i bennaeth gael mwy nag un ysgol dan eu rheolaeth gan leihau cost staff addysgu.	Fel uchod.

15.4 Ffederasiwn / uno gydag ysgol arall

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
15.4.1	Ystyried ffederasiwn gydag ysgolion cyfagos	Ffederasiwn gydag Ysgol Llanrhaeadr-ym-Mochnant yw un o'r opsiynau a ystyrir yn yr arfarniad opsiynau a gynhaliwyd mewn perthynas ag Ysgol Bro Cynllaith, ond ni fyddai'r opsiwn hwn yn mynd i'r afael â'r heriau a

		nodwyd. Ar hyn o bryd dim ond 25 o ddisgyblion sydd yn Ysgol Bro Cynllaith, sy'n golygu mai hon yw'r ysgol leiaf ym Mhowys, gyda'r gyllideb uchaf fesul disgybl.
15.4.2	Ffederasiwn fel ysgolion Dyffryn Tanat.	Fel uchod.
15.4.3	Dylid rhoi ystyriaeth ddifrifol i Fodel Ffederasiwn.	Fel uchod.
15.4.4	Ni ddylid cau Ysgol Bro Cynllaith ond yn hytrach dylid ei tharo gydag ysgol/ysgolion cyfagos, cyn gynted â phosibl.	Fel uchod.
15.4.5	Cael Llansilin i gysylltu â'r ddwy ysgol leol arall a dod â nhw ynghyd ag un gyllideb	Fel uchod.
15.4.6	Uno'r ysgol gydag ysgol fwy ym Mhowys.	Fel uchod.
15.4.7	Cysylltu ag ysgol arall gerllaw, gan rannu costau ac adnoddau.	Fel uchod.
15.4.8	Cyfeiriad at enghreifftiau o ffederasiynau ysgolion yn Wrecsam (Dyffryn Dyfrdwy, Dyffryn Ceiriog a Maelor Saesneg)	Fel uchod.
15.4.9	Cyfeiriad at drefniadau ysgol aml-leoliad ym mhlwyf y Revel yng nghefn gwlad Swydd Warwick	Fel uchod.
15.4.10	Gallai rhyw fath o ffederasiwn leihau costau	Fel uchod. Er y byddai'r ffederasiwn yn arwain at rywfaint o arbedion i'r ysgolion dan sylw, ni fyddai'n arwain at arbedion i'r awdurdod lleol, gan y byddai'r ysgolion yn parhau i gael eu hariannu fel ysgolion ar wahân.

15.5 'Ystafell ddosbarth yng nghefn gwlad'

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
15.5.1	Dylai CSP ystyried model 'Ystafelloedd dosbarth yn y Wlad' fel yr anogir gan lywodraethwyr Llansilin a phennaeth Ysgol Llanfyllin.	Mae dod yn rhan o Ysgol Llanrhaeadr-ym-Mochnant yn opsiwn a ystyriwyd yn yr arfarniad opsiynau a gynhaliwyd mewn perthynas ag Ysgol Bro Cynllaith,

		<p>ond ni ystyriwyd yr opsiwn i'r ysgol ddod yn rhan o Ysgol Llanfyllin, gan nad dyma'r ysgol agosaf i Ysgol Bro Cynllaith.</p> <p>Fodd bynnag, bydd yr opsiwn hwn yn cael ei asesu ymhellach fel opsiwn amgen yn unol â gofynion y 'rhagdybiaeth yn erbyn cau Ysgolion Gwledig' yn adran 7 yr adroddiad hwn.</p>
15.5.2	Cynnig 'Ystafell ddosbarth yng nghefn gwlad' gydag Ysgol Llanfyllin.	Fel uchod.
15.5.3	Gallai cynnig arall gynnwys cynnal 'ystafell ddosbarth yn y model cefn gwlad', a reolir gan riant ysgol fel Ysgol Llanfyllin, i leihau costau tra'n cadw presenoldeb yr ysgol yn y pentref.	Fel uchod.
15.5.4	Oherwydd lleoliad unigryw Ysgol Bro Cynllaith, cyfansoddiad y gymuned a'r pellter sydd ei angen i deithio i'r dewis arall, mae presenoldeb corfforol yn y pentref yn hanfodol bwysig ond oherwydd yr angen i leihau costau a sicrhau cynaliadwyedd a pharhad addysg, tra'n cynnal presenoldeb yn y pentref, yr ateb naturiol yw ystafell ddosbarth yn y model cefn gwlad sydd wedi cael ei awgrymu o'r blaen – ystafell ddosbarth yn y dosbarth gwlad sy'n cael ei rhedeg gan Ysgol Llanfyllin.	Fel uchod.
15.5.5	Byddai'r model 'Ystafell Ddosbarth yng nghefn gwlad' yn arbed arian. Uwch Athro fyddai'n cymryd lle'r Pennaeth, a fyddai'n cael gwared ar faich gweinyddol gan staff Llansilin a chynyddu cadernid ysgolion.	Fel uchod.
15.5.6	Gallai Ysgol Bro Cynllaith fod yn ystafell ddosbarth wledig i Ysgol Llanfyllin. Byddai hyn yn arbed arian drwy gael un pennaeth dros y ddwy ysgol a llai o gostau trafndiaeth.	Fel uchod.
15.5.7	Rwy'n gwerthfawrogi bod angen newid am resymau ariannol, ond mae'n ymddangos i mi mai'r ffordd orau	Fel uchod.

	ymlaen yw cadw Ysgol Bro Cynllaith, gyda darpariaeth Gymraeg well, o bosibl gan ddefnyddio'r model 'ystafell ddosbarth yng nghefn gwlad' sy'n gysylltiedig ag Ysgol Llanfyllin, fel y cynigiwyd gan y llywodraethwyr.	
15.5.8	Byddai staff o'r ysgol riant ac Ysgol Bro Cynllaith ill dau yn elwa o'r cyfleoedd ehangach ar gyfer cyfleoedd arweinyddiaeth a datblygu.	Fel uchod.
15.5.9	Byddai'r plant yn cael cyfleoedd i weithio gydag Ysgol Llanfyllin yn ysgol llawer mwy.	Fel uchod.
15.5.10	Gyda'r ystafell ddosbarth yn y model gwledig, byddai'r disgyblion yn parhau i allu cael mynediad at yr holl weithgareddau allgyrsiol gwych sydd ar gael iddynt ar hyn o bryd, heb y cyfyngiadau a gyflwynir drwy beidio â gallu aros ymlaen yn yr ysgol ar ôl y diwrnod ysgol. Yn ogystal, byddai cyfleoedd pellach ar gael ar gyfer gweithgareddau fel chwaraeon tîm sy'n gofyn am nifer penodol o ddisgyblion, trwy ymuno â'r ysgol riant. Gellid amserlennu cyfleoedd dysgu rheolaidd ar y cyd pan fyddai modd cludo disgyblion o'r naill ysgol neu'r llall i'r ysgol arall.	Fel uchod.
15.5.11	Trwy ddod â thîm addysgu Ysgol Bro Cynllaith o dan adain ysgol riant, gellir rhannu'r baich datblygu'r cwricwlwm, rhannu arfer gorau a datblygiad myfyrwyr yn haws ei fonitro a'i wella. Byddai'n sicrhau'r manteision i fyfyrwyr lleoliad oedran cymysg ysgol fach tra hefyd yn ennill manteision lleoliad mwy.	Fel uchod.
15.5.12	Gyda phresenoldeb corfforol yr ysgol yn dal i fod o fewn y pentref fel rhan o ystafell ddosbarth yn y model cefn gwlad, gallai rhieni a gofalwyr barhau i gael y berthynas gydweithredol agos sydd ganddynt gyda'r ysgol - er gwell i'r disgyblion. Yn ogystal, byddai rhieni'n fwy cyfarwydd ag Ysgol Llanfyllin fel darpariaeth uwchradd i'w plant yn y dyfodol ac felly byddai disgwyl i drawsnewidiadau o	Fel uchod.

	flwyddyn 6-7 fod yn llyfnach hefyd. Mae gan lawer o'r plant oed cynradd frodyr a chwiorydd hŷn eisoes yn Ysgol Llanfyllin neu maent yn adnabod cyfoedion hŷn sydd wedi trosglwyddo i Ysgol Llanfyllin felly mae perthynas waith eisoes gyda'r ysgol.	
15.5.13	Y gyllideb bresennol ar gyfer yr ysgol yw £200k y flwyddyn, gyda £145.8k yn mynd ar gostau staffio. Y costau staffio mwyaf yn Ysgol Bro Cynllaith yw'r Pennaeth ac felly, os oes rhaid gwneud arbedion cost, yna pe bai gweinyddiaeth, arweinyddiaeth, goruchwyliaeth a chyfeiriad y cwricwlwm yn cael ei reoli gan riant-ysgol, yn yr achos yma Ysgol Llanfyllin, gydag ail athro dosbarth yn hytrach na Phennaeth Ysgol Bro Cynllaith, byddai hyn yn arbed swm bob blwyddyn- gan leihau'r gost fesul disgybl ar unwaith.	<p>Fel uchod.</p> <p>Ni fyddai arbedion i'r Cyngor ar sail y model hwn, gan y byddai'r ysgol yn parhau i gael ei hariannu fel safle ar wahân.</p> <p>Byddai unrhyw arbedion o fudd i'r ysgol ei hun.</p>

15.6 Datblygu darpariaeth cyfrwng Cymraeg

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
15.6.1	Efallai addysg dwy ffrwd.	<p>Dydy'r Cyngor ddim wedi ystyried cyflwyno darpariaeth dwy ffrwd yn Ysgol Bro Cynllaith. Mae darpariaeth cyfrwng Cymraeg ar gael ar hyn o bryd i ddisgyblion yn ardal Llansilin yn Ysgol Llanrhaeadr-ym-Mochnant.</p> <p>Fodd bynnag, bydd yr opsiwn hwn yn cael ei asesu ymhellach fel opsiwn amgen yn unol â gofynion y 'rhagdybiaeth yn erbyn cau Ysgolion Gwledig' yn adran 7 yr adroddiad hwn.</p>
15.6.2	Caniatáu i Ysgol Bro Cynllaith ddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg yn ogystal â'r Saesneg.	Fel uchod.
15.6.3	Os yw Cyngor Sir Powys wir yn credu mewn cadw plant sy'n byw yng Nghymru, ac yn achos Llansilin yn denu rhai	Fel uchod.

	disgyblion ar ochr Swydd Amwythig i'r ffin, yna dylid darparu ffrwd Gymraeg.	
15.6.4	Os byddai Powys yn cefnogi ein hysgol i gynnig cyfrwng deuol byddai mor fuddiol i bawb ac yn arbed ar gostau trafndiaeth ychwanegol.	Fel uchod.
15.6.5	Pe bai Powys yn cefnogi Bro Cynllaith i drosi i ysgol ddwy ffrwd yna yn syth byddai'r costau trafndiaeth yn cael eu lleihau. Byddai'r bws mini sy'n mynd â'r 11 o blant i Lanrhaeadr yn ddiangen, yn hytrach gallent gael eu casglu gan y bws mini sydd eisoes yn casglu'r 4 plentyn o'r ardal hon, ac yn dod yma i gael eu haddysg Gymraeg.	Fel uchod.
15.6.6	Byddai'n dda pe gellid gwneud addysg dwy ffrwd, yna gallai'r holl blant (siaradwyr Cymraeg a Saesneg) ddysgu a chwarae gyda'i gilydd fel pan oeddwn yn mynychu.	Fel uchod.
15.6.7	Buddsoddi ynddo - agor trydedd ystafell ddosbarth yn y caban a chynnig trochi Cymraeg yno ac yna addysg ffrwd Gymraeg gyda thrydydd athro - rhoi'r dewis i rieni gael eu plentyn i mewn yno am hanner y diwrnod yn addysg Gymraeg ac yna'r hanner arall yn Saesneg fel y gallwch gynnwys babanod a phobl iau (un yn y bore, un yn y prynhawn).	Fel uchod.
15.6.8	Bydd y Gymraeg yn cael ei heffeithio'n drwm os ydych yn cau'r ysgol felly beth am fuddsoddi mewn addysg Gymraeg yn hytrach (gan fod gennych fandad i'w wneud) drwy gyflogi trydydd athro ar gyfer y ffrwd Gymraeg, agor yr ystafell ddosbarth honno ar gyfer babanod yn y bore a'r iau yn y prynhawn a chaniatáu i blant gael addysg Gymraeg am hanner eu diwrnod bob dydd.	Fel uchod.
15.6.9	Dwi'n meddwl y byddai lot o'r rhieni di-Gymraeg yn fodlon cael dwy ffrwd, tra na fyddan nhw pe bai'n ysgol Gymraeg llawn.	Fel uchod.
15.6.10	Symud ar hyd y continwmm ieithyddol gan ddechrau nawr.	Fel uchod.

15.6.11	Cynyddu/gweithredu addysg cyfrwng Cymraeg yn Ysgol Bro Cynllaith i leihau nifer y plant sy'n gorfod teithio i ysgolion eraill ac felly niferoedd yn yr ysgol.	Fel uchod.
15.6.12	Gwnewch hi'n ysgol dan arweiniad Cymraeg neu ddwyieithog.	Dydy'r Cyngor ddim wedi ystyried darparu ysgol Gymraeg yn Ysgol Bro Cynllaith. Mae darpariaeth cyfrwng Cymraeg ar gael ar hyn o bryd i ddisgyblion yn ardal Llansilin yn Ysgol Llanrhaeadr-ym-Mochnant, fodd bynnag cydnabyddir bod hon mewn ysgol dwy ffrwd, nid ysgol Gymraeg. Bydd yr opsiwn hwn yn cael ei asesu ymhellach fel opsiwn amgen yn unol â gofynion y 'rhagdybiaeth yn erbyn cau Ysgolion Gwledig' yn adran 7 yr adroddiad hwn.
15.6.13	Cael ysgol Gymraeg yn Llansilin yw'r ateb.	Fel uchod.
15.6.14	Mae angen ysgol ddwyieithog (ysgol cyfrwng Cymraeg) yn Llansilin i drwsio'r rhwyg yn y gymuned (fel y mae, nid yw plant yn dod i adnabod y plant drws nesaf.)	Fel uchod.
15.6.15	Dylai'r ysgol yn Llansilin fod yn ysgol gyda chanlyniad dwyieithog (addysg cyfrwng Cymraeg) i bawb uno'r gymdeithas nid ei rhannu.	Fel uchod.
15.6.16	Trwy newid statws Ysgol Bro Cynllaith i fod yn un cyfrwng Cymraeg byddai'n gallu gwasanaethu holl deuluoedd yr ardal a llawer o deuluoedd yn Sir Amwythig a byddai'n rhoi cyfle i bob plentyn yn yr ardal dyfu'n ddinasyddion dwyieithog rhugl a hyderus, gan adfywio'r Gymraeg mewn cymuned sydd wir angen y gefnogaeth.	Fel uchod.
15.6.17	Cadw'r safle allweddol hwn fel safle addysg Gymraeg yn Llansilin gyda'i agosrwydd at deuluoedd ardal Croesoswallt sydd eisiau addysg ddwyieithog.	Fel uchod.

15.6.18	Byddai ysgol ddwyieithog cyfrwng Cymraeg i bawb yn Llansilin yn cynnig pwynt gwerthu unigryw iddi mewn cystadleuaeth ag ysgolion uniaith Saesneg Sir Amwythig.	Fel uchod.
15.6.19	Byddai cyflwyno darpariaeth Gymraeg yn Ysgol Bro Cynllaith yn cael effaith gadarnhaol ar y ffrwd Gymraeg uwchradd yn Llanfyllin.	Fel uchod.
15.6.20	Cyflogi o leiaf un athro y mae ei iaith gyntaf yn Gymraeg.	Cyfrifoldeb yr ysgol yw penodi staffio.
15.6.21	Defnyddio gwersi dwyieithog mewn pynciau a addysgir.	Bydd hwn yn fater i'r ysgol.
15.6.22	Gwneud mwy o Gymraeg yn yr ysgol fel y mae	Byddai gwneud mwy o ddefnydd o'r Gymraeg yn yr ysgol yn fater i'r ysgol.
15.6.23	Cynyddu faint o Gymraeg sydd yn yr ysgol i ddenu mwy o ddisgyblion ac o bosib tynnu'r rhai sy'n anfon eu plant i rywle arall.	Fel uchod.
15.6.24	Mae angen symud nawr i sicrhau bod pob ysgol yn Nyffryn Tanat yn symud ar hyd y continwrm iaith fel y nodir yn y CSCA presennol.	Sylw a nodwyd. Dyhead tymor hir y Cyngor yw i bob ysgol symud ar hyd y continwrm iaith, ond cydnabyddir bod y man cychwyn yn wahanol i bob ysgol.
15.6.25	Mae'n rhaid i bob ysgol yn y sir symud dros amser i fod yn Gymraeg fel bod holl ddisgyblion y sir yn cael eu haddysgu yn Gymraeg.	Sylw a nodwyd.

15.7 Dewisiadau amgen eraill

Cyf	Sylw	Ymateb y Cyngor
15.7.1	Os mai dim ond dau safle sydd ar gyfer dyfodol y dyffryn, dylai fod un yng ngorllewin y cwm ac un yn nwyrain y dyffryn a Llansilin yw lle dylai hynny fod.	Nodwyd sylw, fodd bynnag, dim ond 25 o ddisgyblion sydd yn Ysgol Bro Cynllaith ar hyn o bryd, sy'n golygu mai hon yw'r ysgol leiaf ym Mhowys, gyda'r gyllideb uchaf fesul disgybl.
15.7.2	Ysgol loeren i ddisgyblion ADY gan nad oes darpariaeth ADY leol. Byddai hyn yn arbed costau i fyfyrwyr sy'n teithio i'r Drenewydd am gymorth ADY.	Mae'r Cyngor yn darparu cefnogaeth i ddisgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol mewn ysgolion prif ffrwd ac mewn dwy ysgol arbennig, a rhai canolfannau lloeren. Ni fyddai lleoliad Ysgol Bro Cynllaith mewn

		Ileoliad gwledig ar ffin Powys yn addas ar gyfer darpariaeth ADY lloeren.
15.7.3	Posibilrwydd o ddysgu Sylfaen a CA1 yn Llansilin ac addysgu CA2 mewn mannau eraill i leihau problemau teithio/diogelu ar gyfer y disgyblion ieuengaf.	Er y byddai hyn yn lleihau teithio i'r disgyblion ieuengaf, ni fyddai hwn yn fodel cost-effeithiol, gan y byddai angen i'r Cyngor gynnal adeilad Ysgol Bro Cynllaith o hyd, fodd bynnag, byddai llai o ddisgyblion yn cael mynediad i'r safle.
15.7.4	Hwb Creadigol – gellid defnyddio'r ysgol hefyd i ganolbwyntio ar ddarpariaeth celfyddydau creadigol fel hyfforddiant cerddoriaeth, celfyddydau perfformio, clybiau ar ôl ysgol a diddordebau diwylliannol.	Ni fyddai'r Cyngor mewn sefyllfa ar hyn o bryd i sefydlu Hwb Creadigol yn Llansilin.
15.7.5	Nid yw model arall o strwythur staffio wedi cael ei ystyried.	Mae'r ysgol yn gyfrifol am osod ei strwythur staffio ei hun, felly mae'n gallu ymchwilio i fodelau amgen pe bai angen gwneud hynny.
15.7.6	Yn amlwg mae'n rhaid cael rhai mesurau arbed costau, gan fod yn rhaid ei gostio, sef y broblem.	Sylw a nodwyd.

7. ASESIAID PELLACH A CHASGLIAD

Mae'r Cod Trefniadaeth Ysgolion yn cynnwys rhai camau ychwanegol i'w cymryd mewn perthynas â'r adroddiad ymgynghori ar gyfer cynigion sy'n ymwneud â chau ysgolion gwledig. Mae'r adran hon yn ymdrin â'r gofynion hyn.

7.1 Asesiad pellach o'r cynnig ac opsiynau eraill

Yn dilyn ymgynghoriad, mae'r Cyngor wedi cynnal asesiad pellach o'r cynnig a'r dewisiadau amgen a nodwyd yn y papur cynnig ar yr effaith debygol ar ansawdd a safonau mewn addysg, yr effaith debygol ar y gymuned ac effaith debygol gwahanol drefniadau teithio.

Mae'r asesiadau wedi cael eu hadolygu i ystyried unrhyw wybodaeth bellach a gyflwynwyd drwy'r ymgynghoriad, fodd bynnag, ni ystyrir bod unrhyw wybodaeth wedi dod i'r amlwg sy'n ei gwneud yn ofynnol diwygio'r asesiadau. Mae'r asesiadau wedi'u darparu yn y tabl canlynol:

Opsiwn	Effaith debygol ar ansawdd a safonau	Effaith debygol ar y gymuned	Effaith debygol trefniadau teithio gwahanol
Opsiwn 1: Status quo – parhau fel ysgol annibynnol	Ni fyddai unrhyw effaith ar ansawdd a safonau - byddai'r disgyblion yn parhau i gael mynediad i'r ddarpariaeth bresennol yn Ysgol Bro Cynllaith.	Ni fyddai unrhyw effaith ar y gymuned - byddai'r ddarpariaeth yn parhau i fod ar gael yn Llansilin.	Ni fyddai unrhyw effaith ar drefniadau teithio - byddai'r disgyblion yn parhau i fynychu Ysgol Bro Cynllaith.
Opsiwn 2: Ffederasiwn ag Ysgol Gynradd Llanrhaeadr-ym-Mochnant	Ychydig iawn o effaith fyddai ar ansawdd a safonau - byddai disgyblion yn parhau i gael mynediad i'r ddarpariaeth bresennol yn Ysgol Bro Cynllaith. Byddai niferoedd disgyblion	Ychydig iawn fyddai'r effaith ar y gymuned - byddai'r ddarpariaeth yn parhau i fod ar gael yn Llansilin.	Byddai disgyblion yn parhau i fynychu'r ysgol yn yr un lleoliad, felly ni fyddai costau cludiant ychwanegol.

	Ysgol Bro Cynllaith yn parhau i fod yn isel, fodd bynnag, gellir darparu mwy o gyfleoedd ar gyfer cydweithio rhwng yr ysgolion.		Efallai y bydd angen teithio ychwanegol rhwng ysgolion er mwyn cael mynediad at weithgareddau a digwyddiadau.
Opsiwn 3: Uno ag Ysgol Gynradd Llanrhaeadr-ym-Mochnant i sefydlu ysgol newydd ar ddau safle	Byddai'r opsiwn hwn yn cadw'r ddarpariaeth yn Llansilin, gan y byddai'r ddau safle yn cael eu cadw fel rhan o'r uno. Byddai gwell cyfleoedd i rwydweithio a rhannu arfer da rhwng staff, fodd bynnag, byddai sicrhau cyfleoedd cyfartal i bob disgybl mewn dosbarthiadau ystod oedran cymysg yn parhau i fod yn anodd. Mae uno'r ddwy ysgol i sefydlu ysgol newydd yn debygol o arwain at ysgol lle mae'r ansawdd a'r safonau o leiaf cystal â'r ddarpariaeth bresennol.	Ychydig iawn fyddai'r effaith ar y gymuned - byddai'r ddarpariaeth yn parhau i fod ar gael yn Llansilin. Fodd bynnag, byddai un corff llywodraethu newydd yn gyfrifol am y ddau safle, felly mae'n bosibl y bydd gostyngiad canfyddedig yn y gymuned o ran rheoli'r ysgol, yn dibynnu ar gyfansoddiad y corff llywodraethu newydd.	Byddai'r disgyblion yn parhau i fynychu'r ysgol ar safle presennol Ysgol Bro Cynllaith. Efallai y bydd angen teithio ychwanegol rhwng y ddau safle er mwyn cael mynediad at weithgareddau a digwyddiadau.
Opsiwn 4: Cau Ysgol Bro Cynllaith, ond cadw'r safle fel rhan o Ysgol Gynradd Llanrhaeadr-ym-Mochnant	Byddai'r opsiwn hwn yn cadw'r ddarpariaeth yn Llansilin. Byddai cyfleoedd gwell i rwydweithio a rhannu arfer da rhwng staff, fodd bynnag, byddai sicrhau cyfleoedd cyfartal i bob disgybl mewn dosbarthiadau oedran cymysg yn parhau i fod yn anodd.	Byddai'r effaith ar y gymuned yn fach iawn. Byddai'r ddarpariaeth yn parhau i fod ar gael yn Llansilin. Fodd bynnag, Ysgol Gynradd Llanrhaeadr-ym-Mochnant fyddai'n rheoli'r safle, felly gallai fod gostyngiad canfyddedig yn y gymuned o ran rheoli'r ysgol.	Byddai'r disgyblion yn parhau i fynychu'r ysgol ar safle presennol Ysgol Bro Cynllaith. Efallai y bydd angen teithio ychwanegol rhwng y ddau safle er mwyn cael mynediad at weithgareddau a digwyddiadau.

	Rhagwelir y byddai gweithredu'r opsiwn hwn yn golygu bod disgyblion yn mynychu darpariaeth lle mae'r ansawdd a'r safonau o leiaf cystal â'r ddarpariaeth bresennol.	Yn ogystal, mae'n bosibl y byddai gweithgareddau ysgol ar y cyd yn cael eu cynnal ar safle mwy Ysgol Gynradd Llanrhaeadr-ym-Mochnant, a allai arwain at ostyngiad mewn gweithgarwch ar safle Llansilin.	
Opsiwn 5: Cau Ysgol Bro Cynllaith, disgyblion i fynychu ysgolion amgen agosaf	<p>Yr ysgol agosaf ym Mhowys i Ysgol Bro Cynllaith yw Ysgol Gynradd Llanrhaeadr ym Mochnant.</p> <p>Pe bai disgyblion yn symud i Lanrhaeadr ym Mochnant, byddent yn mynychu darpariaeth lle mae'r ansawdd a'r safonau o leiaf cystal â'r ddarpariaeth bresennol yn Ysgol Bro Cynllaith.</p> <p>Byddai rhai disgyblion yn agosach at ysgolion yn Sir Amwythig. Pe baent yn trosglwyddo i'r ysgolion hyn, ni fyddent bellach yn cael mynediad at gwricwlwm Cymru.</p>	Byddai effaith sylweddol ar gymuned Llansilin, gan na fyddai darpariaeth bellach yn cael ei rhedeg o fewn y pentref.	Byddai angen teithio ychwanegol ar gyfer disgyblion sy'n mynychu Ysgol Bro Cynllaith ar hyn o bryd. Er y byddai cludiant am ddim o'r cartref i'r ysgol yn cael ei ddarparu i ddisgyblion cymwys yn unol â Pholisi Cludiant Cartref i Ysgol y Cyngor, byddai hefyd angen teithio ychwanegol i rieni er mwyn cael mynediad i weithgareddau/digwyddiadau ysgol.

7.2 Opsiynau rhesymol eraill

Mae'r opsiynau amgen eraill a awgrymwyd yn yr ymatebion i'r ymgynghoriad a dderbyniwyd wedi'u hamlinellu yn adran 'materion a godwyd yn y cyfnod ymgynghori' yn yr adroddiad hwn, gan gynnwys ymateb y Cyngor i'r dewisiadau amgen hyn. Mae'r rhain fel a ganlyn:

- 15.1 Cadw'r status quo
- 15.2 Datblygu'r ddarpariaeth yn yr ysgol
- 15.3 Rhannu arweinyddiaeth
- 15.4 Ffederasiwn / uno gydag ysgol arall
- 15.5 'Ystafell ddosbarth yng nghefn gwlad'
- 15.6 Datblygu darpariaeth cyfrwng Cymraeg
- 15.7 Dewisiadau amgen eraill

Mae 15.1 a 15.2 wedi'u cynnwys yn 'Opsiw 1 – Status Quo' yn y tabl uchod ac felly nid ydynt yn destun asesiad ar wahân.

Gellid cyflawni 15.3 fel rhan o 'Opsiw 1 – Status Quo' neu fel rhan o opsiynau ffederasiwn / uno, felly nid yw'n cael ei ystyried yn opsiwn amgen ar ei ben ei hun. Felly, ni fydd hyn yn destun asesiad pellach.

Mae 15.4 wedi'i gynnwys yn 'Opsiw 2', 'Opsiw 3' ac 'Opsiw 4' yn y tabl uchod ac felly nid yw'n destun asesiad ar wahân.

15.5 'Ystafell ddosbarth yng nghefn gwlad' – mae model 'Ystafell Ddosbarth yng nghefn gwlad' a fyddai'n gweld Ysgol Bro Cynllaith yn dod yn rhan o Ysgol Llanrhaeadr wedi'i gynnwys fel 'Opsiw 4' yn y tabl uchod, fodd bynnag, roedd y model amgen a awgrymwyd yn yr ymatebion i'r ymgynghoriad yn cyfeirio at fodel 'Ystafell Ddosbarth yng nghefn gwlad' o dan reolaeth Ysgol Llanfyllin. Nid yw hyn wedi cael ei ystyried o'r blaen fel opsiwn, felly bydd yr opsiwn hwn yn destun asesiad pellach.

15.6 Datblygu darpariaeth cyfrwng Cymraeg – bydd hyn yn destun asesiad pellach.

15.7 Ni ystyrir bod 'opsiynau amgen eraill' yn ddewis rhesymol ac nid yw'r awgrymiadau o dan y pennawd hwn yn mynd i'r afael â'r heriau sy'n wynebu Ysgol Bro Cynllaith, felly ni fydd hyn yn destun asesiad pellach.

Y dewisiadau rhesymol eraill a fydd yn cael eu hystyried ymhellach yn erbyn y ffactorau a amlinellir yn y Cod Trefniadaeth Ysgolion ar gyfer ysgolion gwledig yw:

15.5 'Ystafell ddosbarth yng nghefn gwlad' dan reolaeth Ysgol Llanfyllin

15.6 Datblygu darpariaeth cyfrwng Cymraeg

Bydd dau is-ddewis yn cael eu hystyried fel rhan o'r opsiwn amgen hwn:

- a) Ysgol Bro Cynllaith i ddod yn ysgol cyfrwng Cymraeg
- b) Ysgol Bro Cynllaith i ddod yn ysgol dwy ffrwd

Ystyri'r dewisiadau rhesymol hyn yn y tabl canlynol:

Opsiwn	Effaith debygol ar ansawdd a safonau	Effaith debygol ar y gymuned	Effaith debygol trefniadau teithio gwahanol
<p>v) 'Ystafell ddosbarth yng nghefn gwlad' dan reolaeth Ysgol Llanfyllin</p>	<p>Byddai'r opsiwn hwn yn cadw'r ddarpariaeth yn Llansilin. Byddai cyfleoedd gwell i rwydweithio a rhannu arfer da rhwng staff, fodd bynnag, byddai sicrhau cyfleoedd cyfartal i bob disgybl mewn dosbarthiadau oedran cymysg yn parhau i fod yn anodd.</p> <p>Mae Ysgol Llanfyllin ac Ysgol Bro Cynllaith yn y categori 'adolygiad Estyn' yn dilyn eu harolygiadau diweddaraf a gynhaliwyd yn 2024 a 2023 yn y drefn honno. Er bod</p>	<p>Ychydig iawn fyddai'r effaith ar y gymuned - byddai'r ddarpariaeth yn parhau i fod ar gael yn Llansilin.</p>	<p>Byddai'r disgyblion yn parhau i fynychu'r ysgol ar safle presennol Ysgol Bro Cynllaith. Efallai y bydd angen teithio ychwanegol rhwng y safle gwahanol er mwyn cael mynediad at weithgareddau a digwyddiadau.</p>

	<p>hyn yn awgrymu y byddai gweithredu'r opsiwn hwn yn golygu bod disgyblion yn mynychu darpariaeth lle mae'r ansawdd a'r safonau o leiaf cystal â'r ddarpariaeth bresennol, byddai'r Cyngor yn pryderu am effaith cymryd ymlaen safle bach ychwanegol ar Ysgol Llanfyllin.</p>		
<p>vi) Datblygu darpariaeth cyfrwng Cymraeg</p> <p>a) Ysgol Bro Cynllaith I ddod yn ysgol cyfrwng Cymraeg</p>	<p>Ar hyn o bryd mae Ysgol Bro Cynllaith yn ysgol cyfrwng Saesneg heb unrhyw brofiad o ddarparu addysg Gymraeg, felly mae'n debygol y byddai effaith negyddol ar ansawdd a safonau addysg.</p> <p>Nid yw'n glir a oes gan staff yr ysgol y sgiliau iaith priodol i gyflwyno'r cwricwlwm drwy gyfrwng y Gymraeg. Os nad oes ganddynt y sgiliau a'r profiad angenrheidiol, gallai hyn gael effaith negyddol ar ansawdd a safonau addysg.</p>	<p>Byddai'r ddarpariaeth yn parhau i fod ar gael yn Llansilin, felly ni fyddai fawr o effaith ar y gymuned.</p> <p>Byddai disgyblion sy'n teithio allan o'r gymuned ar hyn o bryd i gael mynediad at ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg yn gallu cael mynediad at y ddarpariaeth hon yn Llansilin, felly gallai hyn gael effaith gadarnhaol ar gydlyniant cymunedol.</p> <p>Efallai y bydd rhai disgyblion sy'n dymuno cael mynediad at ddarpariaeth cyfrwng Saesneg yn dewis teithio allan o Llansilin i gael mynediad at ddarpariaeth amgen.</p>	<p>Byddai disgyblion sy'n byw yn yr ardal sy'n cael eu gwasanaethu ar hyn o bryd gan Ysgol Bro Cynllaith yn parhau i fynychu'r ysgol ar y safle presennol, lle byddent yn cael mynediad i addysg Gymraeg. Ni fyddai unrhyw effaith ar drefniadau teithio ar gyfer y disgyblion hyn.</p> <p>Efallai y bydd rhai disgyblion yn dewis cael mynediad at ddarpariaeth cyfrwng Saesneg mewn lleoliad arall, felly byddai angen teithio ychwanegol ar gyfer y disgyblion hyn.</p> <p>Ar hyn o bryd mae disgyblion ardal Llansilin yn teithio i gael mynediad i addysg Gymraeg yn</p>

			Ysgol Llanrhaeadr-ym-Mochnant. Pe bai Ysgol Bro Cynllaith yn dod yn ysgol Gymraeg, ni fyddai angen i ddisgyblion deithio i gael mynediad at ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg, felly byddai gostyngiad mewn teithio i'r disgyblion hyn.
b) Ysgol Bro Cynllaith I ddod yn ysgol dwy ffrwd	<p>Ar hyn o bryd mae Ysgol Bro Cynllaith yn ysgol cyfrwng Saesneg heb unrhyw brofiad o ddarparu addysg Gymraeg, felly nid yw'n hysbys beth fyddai'r effaith ar ansawdd a safonau addysg.</p> <p>Mae Ysgol Bro Cynllaith eisoes yn ysgol weddol fach, felly mae sefydlu ffrwd cyfrwng Cymraeg yn yr ysgol yn debygol o arwain at heriau ychwanegol o ran sicrhau maint dosbarthiadau priodol.</p>	<p>Byddai'r ddarpariaeth yn parhau i fod ar gael yn Llansilin, felly ni fyddai fawr o effaith ar y gymuned.</p> <p>Byddai disgyblion sy'n teithio allan o'r gymuned ar hyn o bryd i gael mynediad at ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg yn gallu cael mynediad at y ddarpariaeth hon yn Llansilin, felly gallai hyn gael effaith gadarnhaol ar gydlyniant cymunedol.</p>	<p>Byddai disgyblion sy'n byw yn yr ardal sy'n cael eu gwasanaethu ar hyn o bryd gan Ysgol Bro Cynllaith yn parhau i fynychu'r ysgol ar y safle presennol, lle byddent yn gallu cael mynediad at naill ai addysg cyfrwng Cymraeg neu Saesneg. Ni fyddai unrhyw effaith ar drefniadau teithio ar gyfer y disgyblion hyn.</p> <p>Ar hyn o bryd mae disgyblion ardal Llansilin yn teithio i gael mynediad i addysg Gymraeg yn Ysgol Llanrhaeadr-ym-Mochnant. Pe bai Ysgol Bro Cynllaith yn dod yn ysgol dwy ffrwd, byddai angen i ddisgyblion deithio i gael mynediad at ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg, felly byddai</p>

			gostyngiad mewn teithio i'r disgyblion hyn.
--	--	--	---

7.3 Casgliad

Mae'r Cyngor wedi ystyried y materion a godwyd yn yr ymarfer ymgynghori ac mae hefyd wedi cynnal asesiad pellach o'r cynnig, yr opsiynau gwreiddiol a'r opsiynau amgen a nodwyd yn ystod yr ymgynghoriad gan ystyried yr effaith debygol ar ansawdd a safonau mewn addysg, yr effaith debygol ar y gymuned ac effaith debygol gwahanol drefniadau teithio. Barn y Cyngor yw nad oes yr un o'r opsiynau gwreiddiol eraill na'r opsiynau amgen yn mynd i'r afael â'r heriau sy'n wynebu Ysgol Bro Cynllaith, sef:

- Nifer isel o ddisgyblion
- Cyllideb uchel fesul disgybl
- Dosbarthiadau oedran cyfun

Fel yr amlinellwyd yn y Ddogfen Ymgynghori, y rhesymau dros y cynnig yw:

- Byddai'n mynd i'r afael â'r mater o niferoedd isel o ddisgyblion
- Lleihau capasiti gwarged cyffredinol y Cyngor mewn ysgolion cynradd
- Arbedion refeniw i'r Cyngor
- Ni fyddai angen i'r Cyngor gynnal adeilad Ysgol Bro Cynllaith mwyach
- Byddai disgyblion yn mynychu ysgolion mwy, a fyddai mewn sefyllfa well i fodloni gofynion y cwricwlwm newydd
- Byddai disgyblion yn mynychu ysgolion mwy, a allai ddarparu ystod ehangach o gyfleoedd addysgol ac allgyrsiol
- Byddai disgyblion yn mynychu ysgolion gyda llety o ansawdd gwell
- Byddai'r disgyblion yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau gyda chyfoedion o oedran tebyg
- Byddai disgyblion yn gallu parhau i gael mynediad at ddarpariaeth ym Mhowys
- Cyfle posibl i wireddu derbynneb gyfalaf o werthiant y safle

Y rhesymeg ar gyfer y casgliad hwn yw y bydd gweithredu'r cynnig yn sicrhau gwell rheolaeth ar ystâd ysgolion Powys, gan sicrhau y gellir darparu'r cyfleoedd addysgol gorau posibl i ddisgyblion sy'n byw yn yr ardal a wasanaethir ar hyn o bryd gan Ysgol Bro Cynllaith. Ysgol ac ar draws Powys yn y dyfodol.

Fel y nodwyd yn Strategaeth y Cyngor ar gyfer Trawsnewid Addysg ym Mhowys 2020-30, mae'r Cyngor yn wynebu her oherwydd y gyfran uchel o ysgolion bach yn y sir a'r diffyg tegwch ymhlith ysgolion. Mae Ysgol Bro Cynllaith wedi gweld gostyngiad sylweddol yn nifer y disgyblion dros y blynyddoedd diwethaf, ac ar hyn o bryd dim ond 25 disgybl sydd ganddi. Gyda niferoedd mor isel o ddisgyblion mae'r gymhareb athrawon-disgybl yn arbennig o wahanol i lawer o ysgolion eraill yn yr ardal, ac oherwydd fformiwla ariannu'r Cyngor, mae cyllid yr ysgol fesul disgybl yn sylweddol uwch na chyfartaledd y Cyngor. Dyw hyn ddim yn darparu tegwch ar draws y system addysg - mae'n ofynnol i athrawon mewn ysgolion mwy ddarparu'r un addysg ag ysgolion llai am lai o gyllid fesul disgybl.

Bwriad Strategaeth y Cyngor yw gwella tegwch ar draws y system addysg a sicrhau gwelliant i hawl a phrofiad dysgu pob disgybl.